Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Vlada

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-05-29188-33/16
Sarajevo, 13.10.2016. godine

Na osnovu člana 26. i člana 28. stav 4. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 36/14 – Novi prečišćeni tekst i 37/14 – Ispravka) i člana 27. stav 1. alineja 13. Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94), Vlada Kantona Sarajevo na 58. sjednici, održanoj 13.10.2016. godine, donijela je sljedeći

Z A K LJ U Č A K

1. Prihvata se Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu, kojeg je uradio Ured za reviziju institucija u FBiH Sarajevo.

2. Zadužuje se Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo da postupi po preporukama datim u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2015. godinu, u cilju otklanjanja uočenih propusta i nepravilnosti.

3. Izvještaj iz tačke 1. ovog Zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo na razmatranje.

P R E M I J E R

Elmedin Konaković

Dostaviti:
1. Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Premijer Kantona Sarajevo
4. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
5. Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo

(putem Ministarstva zdravstva)
6. Evidencija
7. A r h i v a

Na osnovu člana 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96 – Ispravka, 3/96 – Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13), člana 27. stav 1. alineja 13. Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94) i člana 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13 i 47/15), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana _____ godine, povodom razmatranja Izvještaja o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu, kojeg je uradio Ured za reviziju institucija u FBiH Sarajevo, donijela je sljedeći

Z A K L J U Č A K

1. Usvaja se Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu, kojeg je uradio Ured za reviziju institucija u FBiH Sarajevo.

2. Zadužuje se Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo da postupi po preporukama datim u izvještajima o finansijskoj reviziji za 2015. godinu, u cilju otklanjanja uočenih propusta i nepravilnosti.

Broj:
Sarajevo,

Predsjedateljica
Skupštine Kantona Sarajevo

Prof. Ana Babić

O b r a z l o ž e nj e

I – PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ovog zaključka sadržan je u članu 13. tačka b. i člana 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 1/96, 2/96 – Ispravka, 3/96 – Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13), članu 120. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, br: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13 i 47/15) i članu 27. stav 1. alineja 13. Zakona o ustanovama („Službeni list RBiH“, br. 6/92, 8/93 i 13/94).

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Odredbom člana 27. stav 1. alineja 13. Zakona o ustanovama propisana je obaveze javnim ustanovama da dostave osnivaču, najmanje jednom godišnje izvještaj o svom radu i finansijskom poslovanju za proteklu godinu. Uz Izvještaj je potrebno, pored ostale dokumentacije utvrđene u Odluci o metodologiji izrade godišnjih programa rada sa finansijskim planom i izvještaja o radu i finansijskom poslovanju javnih zdravstvenih ustanova na području Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj 23/09) i Odluci o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izvještaja o radu Vlade Kantona Sarajevo i kantonalnih organa (“Službene novine Kantona Sarajevo”, broj 29/12), dostaviti i Izvještaj o finansijskoj reviziji.

U vrijeme razmatranja ovog izvještaja revizija finansijskih izvještaja Zavoda za 2015.godinu od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH, koji je saglasno čl. 99. i 101. Zakona o budžetima FBiH nadležan za reviziju poslovanja kantonalnih vanbudžetskih fondova, nije bila okončana.

Po okončanju revizije, Ured za reviziju institucija u FBiH je dostavio Konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu.

Na osnovu navedenog dostavlja se Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu, kojeg je uradio Ured za reviziju institucija u FBiH Sarajevo, Skupštini Kantona Sarajevo na razmatranje i dalju proceduru.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo zdravstva

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Health

Broj: 10-14-2896-15/16
Sarajevo, 05.10.2016.godine

VLADA KANTONA SARAJEVO

- O V D J E -

PREDMET: ***Osvrt na Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu***

Skupština Kantona Sarajevo je na sjednici održanoj 10.05.2016. godine razmatrala Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu i donijela Zaključak broj: 01-05-17780/16 kojim nije usvojila navedeni izvještaj. U vrijeme razmatranja ovog izvještaja Ured za reviziju institucija u FBiH nije završio reviziju finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu, tako daje isti razmatran bez revizijskog izvještaja.

Po okončanju revizije, Ured za reviziju institucija u FBiH je dostavio Konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu (akt broj: 05-14-3-958-3/16 od 26.07.2016. godine).

Ured za reviziju institucija u FBiH je dao negativno mišljenje i konstatovao da finansijski izvještaji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo ne prikazuju istinito i fer po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2015. godine i rezultate poslovanja za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

U osnovi za izražavanje mišljenja Ured je naveo slijedeće:

1. Prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama na području Kantona Sarajevo za 2015. godinu. Zavod nije postupio u skladu sa odredbama člana 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u dijelu koji se odnosi na primjenu utvrđenih standarda i normativa, kao i propisane metodologije.

2. Zavod nije vršio analizui kontrolu propisivanja recepata od strane Ijekara, kontrolu zakonitog i blagovremenog ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kontrolu privremene spriječenosti za rad i pravilnost izdatih doznaka za za bolovanje, kontrolu ugovornih isporučilaca ortopedskih i medicinskih pomagala, kao ni nadzor nad poslovanjem ugovorenih subjekata, što nije u skladu sa važećim zakonskim propisima iz oblasti zdravstva.

3. Obračun i isplata naknada članovima komisija i angažovanom stručnom konsultantu, u ukupnom iznosu od 201.400 KM, je izvršena bez dokaza da su isti uradili posao za koji su angažovani. Također, naknade članovima Nadzornog odbora su isplaćene u iznosu većem za 27.466 KM, što nije u skladu sa Odlukom Vlade Kantona koja je regulisala navedena pitanja.

4. Zavod je u 2015. godini kao kapitalni primitak evidentirao povrat sredstava, po osnovu ranije datih pozajmica iz sredstava zakonskih rezervi, u iznosu od 4.380.956 KM. Navedeno je imalo za posljedicu da je Zavod, umjesto deficita u iznosu od 3.911.437 KM, na kraju godine iskazao suficit u iznosu od 469.519 KM, što nije u skladu sa čl. 4. i 12. Zakona o budžetimau FBiH.

Pored naprijed navedenog, Ured je konstatovao i određen broj propusta i nepravilnosti, te dao 50 preporuka u cilju otklanjanja istih.

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo je izradio Plan aktivnosti za realizaciju datih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBiH u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2015. godinu, kojeg u prilogu dostavljamo. Isti je na prijedlog stručnih službi Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo usvojio Upravni odbor Zavoda na 2. sjednici održanoj 26.09.2016. godine i to Odlukom broj: UO/06-3-E.LJ.-26295/16. Ovim planom navedene su aktivnosti koje treba poduzeti po datim preporukama ili su već poduzete sa utvrđenim rokovima i nosiocima aktivnosti.

Određene preporuke se odnose na aktivnosti koje Zavod treba da obavi u saradnji sa Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, za koje je Ministarstvo zdravstva već poduzelo mjere i aktivnosti na realizaciji istih, od kojih ističemo:

U preporuci pod rednim brojem 20 navedeno je potreba da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području Kantona Sarajevo, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Ovo ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na izradi Plana restrukturiranja zdravstvene djelatnosti i reorganizacije zdravstvenih ustanova u Kantonu Sarajevo i obrazovalo Radnu grupu za izradu ovog plana, kako bi se stvorili preduslovi za primjenu Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove („Službene novine Federacije BiH", broj: 34/13). Izrada plana je završena i dostavljena Vladi i Skupštini Kantona Sarajevo na razmatranje.

Za preporuku pod rednim brojem 25. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo je brojnim dopisima upućenim Federalnom ministarstvu zdravstva, kao i Vijeću Ministara BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH i samoj Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH iniciralo donošenje esencijalnih listi na transparentan i jasan način u razumnim finansijskim okvirima, a što će nastaviti i u budućem periodu.

U vezi sa preporukom pod rednim brojem 26. Ministarstvo zdravstva je poduzelo aktivnosti na izmjeni Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, kao i osnovama, kriterijima i mjerilima za ugovaranje po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja sa zdravstvenim ustanovama sa područja Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" 37/09) u cilju izmjene člana 20. kojim je utvrđena naknada za izdavanje lijeka na recept, odnosno usaglašavanja pomenute Odluke sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove ("Službene novine FBiH", br. 34/13 i 90/13).

Pored realizovane aktivnosti na upošljavanju Kontrolora Zavoda koji će obavljati kontrolu propisivanja i izdavanja lijekova prema utvrđenim Smjernicama, Ministaratvo zdravstva će insistirati na donošenju Pravilnika o radu Kontrolora Zavoda kojim treba definisati nadležnosti u kontroli propisivanja i izdavanja lijekova sa Liste lijekova-kako A i B liste tako i Bolničke liste lijekova Kantona Sarajevo, te sačinjavanje cjelovite analize i preporuka na poboljšanju stanja, a što je navedeno u preporuci broj 27.

Za preporuku pod rednim brojem 28., aktivnosti na izmjeni Uredbe o obimu, uvjetima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka („Službene novine Kantona Sarajevo", br. 38/07, 29/08 i 40/14) su u toku i ista će biti usklađena sa svim pozitivnim zakonskim propisima koji definišu ovu oblast.

U vezi preporuke pod rednim brojem 33, u kojoj je navedeno da se sredstva za kapitalna ulaganja u zdravstvo finansiraju iz kantonalnog budžeta, konstatujemo da Ministarstvo zdravstva svake godine u svom zahtjevu za dodjelu sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo planira sredstva

neophodna za kapitalna ulaganja u javne zdravstvene ustanove, čiji osnivač je Kanton Sarajevo, ali zbog ograničenih budžetskih sredstava, tražena sredstva uglavnom ne budu u traženom iznosu odobrena i planirana u Budžetu Kantona Sarajevo. U cilju rješavanja određenih pitanja preporučeno je da Zavod zdravstvenog osiguranja u saradnji sa resornim ministrarstvom poduzme aktivnosti u cilju donošenja, odnosno usklađivanja određenih propisa, te se ove preporuke planiraju realizirati u narednom periodu.

S poštovanjem,

MINISTRICA

Zilha Ademaj dipl.oec

web: http://mz.ks.gov.ba
e-mail: mz@mz.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-104, Fax: + 387 (0) 33 562-243
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

Sarajevo, 26.07.2016. godine
Broj: 05-14-3-958-3/16

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA KANTONA SARAJEVO
n/r ministrice

Sarajevo
Ulica Reisa Džemaludina Čauševića br.1

Predmet: Dostava Konačnog Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2015. godinu

Poštovani,

U prilogu akta dostavljamo Vam Konačan Izvještaj o finansijskoj reviziji za 2015. godinu, Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, na Vašu daljnju upotrebu.

S poštovanjem,

Bosna i Hercegovina-FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl. oec.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
KANTONA SARAJEVO
SARAJEVO

za 2015. godinu

Broj: 05-2/16

Sarajevo, juli 2016. godine

SADRŽAJ

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE 1
II. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI 4
1. Uvod 4
2. Predmet, cilj i obim revizije 5
3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja 5
4. Sistem internih kontrola i interna revizija 6
5. Finansijski plan Zavoda i izvještavanje 10
6. Izvršenje Finansijskog plana Zavoda 12

6.1 Prihodi i primici 12
6.2 Rashodi i izdaci 14
6.2.1 Troškovi Stručne službe (5.531.612 KM) *14*
6.2.2 Rashodi neposredne zdravstvene zaštite (324.224.922 KM) *16*
6.2.2.1 Primarna i bolnička zdravstvena zaštita (220.994.601 KM) 16
6.2.2.2 Troškovi lijekova na recept i naknade za obradu recepata (78.670.006 KM) 19
6.2.2.3 Ortopedske sprave i pomagala (8.365.675 KM) 23
6.2.2.4 Izdaci za refundacije bolovanja (6.313.270 KM) 24
6.2.2.5 Kapitalni transferi za zdravstvo (4.280.461 KM) 24
6.2.2.6 Liječenje u inostranstvu (2.155.174 KM) 27
6.2.2.7 Konsultativno – specijalistička zdravstvena zaštita (1.066.370 KM) 28
6.2.2.8 Naknada članova Upravnog odbora, Nadzornog odbora i komisija, zatim komisija imenovanih od strane Ministarstva zdravstva KS i Vlade Kantona, ugovori o djelu (504.574 KM) 28
6.2.3 Kapitalni izdaci *32*
6.3 Finansijski rezultat 32

7. Imovina, obaveze i izvori sredstava 34
8. Javne nabavke 37
9. Komentar 38
III. REZIME DATIH PREPORUKA 39
IV. PRILOG 42
GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI 42

1. Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine 43
2. Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu 44
3. Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu 47

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo** za 2015. godinu (Račun prihoda i rashoda, Bilans stanja, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebni podaci o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta, Izvještaj o novčanim tokovima) na dan 31. decembra 2015. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo** je odgovorno i za poslovanje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i drugim relevantnim zakonima i propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivani u finansijskim izvještajima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima uslijed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

1. **Prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama, na području Kantona za 2015. godinu, Zavod nije postupio u skladu sa odredbama člana 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti u dijelu koji se odnosi na primjenu utvrđenih standarda i normativa, kao i propisane metodologije (tačka 6.2.2.1. Izvještaja);**

2. **Zavod nije vršio analizu i kontrolu propisivanja recepata od strane ljekara, kontrolu zakonitog i blagovremenog ostvarivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kontrolu privremene spriječenosti za rad i pravilnost izdatih doznaka za bolovanje, kontrolu ugovornih isporučilaca ortopedskih i medicinskih pomagala, kao ni nadzor nad poslovanjem ugovorenih subjekata, što nije u skladu sa važećim zakonskim propisima iz oblasti zdravstva (tačka 4, tačka 6.1. i tačka 6.2.2.2. – 6.2.2.4. Izvještaja);**

3. **Obračun i isplata naknada članovima komisija i angažovanom stručnom konsultantu, u ukupnom neto iznosu od 201.400 KM, je izvršena bez dokaza da su isti uradili posao za koji su angažovani. Također naknade članovima Nadzornog odbora su isplaćene u iznosu većem za 27.466 KM, što nije u skladu sa Odlukom Vlade Kantona koja je regulisala navedena primanja (tačka 6.2.2.8. Izvještaja);**

4. **Zavod je u 2015. godini kao kapitalni primitak evidentirao povrat sredstava, po osnovu ranije datih pozajmica iz sredstava zakonskih rezervi, u iznosu od 4.380.956 KM. Navedeno je imalo za posljedicu da je Zavod, umjesto deficita u iznosu od 3.911.437 KM, na kraju godine iskazao suficit u iznosu od 469.519 KM, što nije u skladu sa članovima 4. i 12. Zakona o budžetima u FBiH (tačka 5. i 6.3. Izvještaja).**

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog značajnih stavki opisanih pod tačkama od 1. do 4.. u „Osnovi za izražavanje negativnog mišljenja", finansijski izvještaji **Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, ne prikazuju istinito i fer** po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2015. godine i rezultate poslovanja za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske informacije i transakcije prikazane u finansijskim izvještajima **Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo** u toku 2015. godine, opisane pod tačkama od 1. do 4., nisu bile u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Skretanje pažnje

Bez uticaja na izraženo mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

1. Zavod je u 2015. godini, kao i prethodnih godina, nastavio finansirati kapitalna ulaganja u zdravstvene ustanove, iako isto nema uporište u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti i iziskuje značajna finansijska sredstva. Shodno navedenom, organi upravljanja i rukovođenja trebaju odrediti budući pravac i politiku djelovanja Zavoda zbog očuvanja njegove finansijske stabilnosti u narednom periodu (tačka 6.2.2.5. i 7. Izvještaja);

2. Troškovi lijekova su u revidiranoj godini značajno povećani, što je jednim dijelom posljedica i sačinjavanja Pozitivne liste lijekova koji se izmiruju na teret kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja, u skladu sa postojećim propisima. Zbog navedenog, organi upravljanja i rukovođenja Zavodom bi trebali, u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzeti aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu zdravstva, u cilju povećanja transparentnosti u procesu sačinjavanja federalne liste lijekova, sužavanja federalne A liste (gdje je 100 % finansiranje Zavoda) i proširenja federalne B liste (finansiranje u rasponu od 25 – 100 %) (tačka 6.2.2.2. Izvještaja);

3. Pravilnikom o radu Zavoda je definisano da prilikom zapošljavanja, direktor može, a ne mora, odlučiti da se oglas o zasnivanju radnog odnosa objavi u dnevnoj štampi, a također da direktor samostalno utvrđuje koeficijente i osnovicu za obračun plaća. Navedeno je imalo za posljedicu značajno povećanje ukupnog broja zaposlenih, kao i visoka primanja zaposlenih koja se finansiraju iz sredstava doprinosa za zdravstveno osiguranje (tačka 4. i 6.2.1. Izvještaja);

Sarajevo, 20.07.2016. godine

Zamjenik generalnog revizora

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec

II. IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

1. Uvod

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/98 i 30/07). Zavod je osnovan kao javna ustanova u kojoj se ostvaruju prava i obaveze iz obaveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguranika u okviru Kantona Sarajevo, odnosno Federacije u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, drigim zakonima, podzakonskim propisima, propisima Kantona i drugim općim aktima Zavoda, kao i prava i obaveze iz proširenog zdravstvenog osiguranja.

Ustavom BiH, uređivanje odnosa u oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite dato je u nadležnost entiteta, te stoga ne postoji zakonska regulativa na nivou države koja građanima pod jednakim uslovima obezbjeđuje jednaka prava iz zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite.

Ustavom FBIH podijeljena je nadležnost u oblasti zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite između Federacije i kantona, a obim i ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite direktno je ovisan o materijalnim mogućnostima kantona.

Prema postojećim kantonalnim propisima oblast zdravstva je u nadležnosti Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo zdravstva KS). Organ upravljanja Zavodom je Upravni odbor koji ima 9 članova, a istog imenuje Vlada Kantona, na prijedlog resornog ministarstva, na period od 4 godine. Za svoj rad Upravni odbor odgovara ministru zdravstva i Vladi Kantona. Organ rukovođenja Zavodom je direktor kojeg također imenuje i razrješava Vlada Kantona, na prijedlog resornog ministra, na period od 4 godine. Prema Statutu, direktor za svoj rad odgovara Upravnom odboru, kantonalnom ministru zdravstva i Vladi Kantona. Vlada Kantona razrješava direktora Zavoda i prije roka na koji je imenovan na prijedlog Osnivača, Ministarstva zdravstva KS i vlastitu inicijativu, u propisanim slučajevima. U slučaju razrješenja direktora prije isteka mandata na koji je imenovan, Vlada Kantona će imenovati vršioca dužnosti direktora i istovremeno donijeti odluku o raspisivanju konkursa za imenovanje novog direktora, u roku od 30 dana od dana imenovanja vršioca dužnosti direktora.

Sredstva za finansiranje Zavoda se osiguravaju iz doprinosa za zdravstveno osiguranje i iz drugih izvora utvrđenih Zakonom o zdravstvenom osiguranju i drugim propisima donesenim na osnovu Zakona. Zakonom o zdravstvenoj zaštiti je propisano da obavezno zdravstveno osiguranje, kao dio socijalnog osiguranja građana, čini jedinstven sistem u okviru koga građani ulaganjem sredstava na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja na način kako je utvrđen Zakonom. Iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguranim licima obezbjeđuje se:

1) Zdravstvena zaštita primarnog nivoa, specijalističko – konsultativna i bolnička zdravstvena zaštita;
2) Ortpedska i druga medicinska pomagala;
3) Lijekovi koji se nalaze na listi lijekova koji se obezbjeđuju na teret sredstava zdravstvenog osiguranja;
4) Naknada plaće za vrijeme privremen spriječenosti za rad preko 42 dana, za lica osigurana po osnovu radnog odnosa.

Statutom Zavoda, radi obavljanja stručnih, administrativnih i drugih poslova zbog kojih je Zavod osnovan, organizuje se Stručna služba Zavoda. Stručna služba Zavoda obavlja svoju djelatnost u okviru tri osnovne organizacione jedinice, i to: Sektor pravnih poslova sa 5 poslovnica (Gradska poslovnica Sarajevo, Poslovnica Hadžići, Poslovnica Ilidža sa Ispostavom Trnovo, Poslovnica Ilijaš, Poslovnica Vogošća), Sektor za ekonomiku i finansiranje i Sektor za medicinske i farmaceutske poslove. Također je predviđeno da se rad Stručne službe odvija i kroz ostale samostalne organizacione jedinice koje nemaju karakter osnovnih, ali su poslovi vezani za Zavod kao cjelinu i iste su utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Stručne službe kojeg donosi direktor, uz saglasnost Vlade Kantona Sarajevo.

Na dan 31.12.2015. godine u Zavodu je bilo zaposleno 144 zaposlenika od ukupno 158, koliko je sistematizovano Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda.

Sjedište Zavoda je u Novom Sarajevu, u ulici Ložionička br. 2.

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Zavoda na dan 31.12.2015. godine, izvršenje Finansijskog plana za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima, u periodu od novembra 2015. godine do maja 2016. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u FBiH je posljednji put obavljao reviziju finansijskih izvještaja Zavoda za 2010. godinu, kada je dato mišljenje sa rezervom.

Zavod **je postupio** po datim preporukama koje se odnose na:

- Usklađivanje Odluke o odobravanju troškova korištenja mobilnih telefona sa Pravilnikom o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona;
- Uplatu poreza na dodatna primanja zaposlenicima, u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak;
- Provođenje procedure izbora dobavljača za gorivo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- Pravilno knjigovodstveno evidentiranje ugovora o djelu i ugovora o angažovanju;
- Donošenja akta o utvrđivanju namjene korištenja sredstava ostvarenih od participacije osiguranika, kao i način trošenja i pravdanja sredstava od participacije;
- Praćenje realizacije kredita Saudijskog razvojnog fonda, kao i povrata datih pozajmica od strane sredstava od Univerzitetsko kliničkog centra Sarajevo.

Zavod je **djelimično** postupio po datim preporukama koje se odnose na:

- Poboljšanje postojećih internih akata u cilju osiguranja adekvatnog sistema internih kontrola;
- Planiranje rashoda i izdataka u skladu sa Kontnim planom za budžetske korisnike i Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, te izvještavanje u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;
- Pravovremeno izvještavanje Upravnog odbora od strane Komisije za lijekove i Komisije za liječenje u inostranstvu;
- U saradnji sa Ministarstvom zdravstva i Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, donošenje akta kojim će detaljno biti regulisana oblast liječenja u inostranstvu;
- Donošenje odluke direktora o odobravanju dugoročnog kredita zaposlenicima, prije zaključivanja ugovora o kreditu, te pojačanje interne kontrole otplate kredita u ratama, u skladu sa zaključenim ugovorima.

Zavod **nije postupio po preporukama** koje se odnose na:

- Intenziviranje aktivnosti, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva i Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, na stvaranju uslova za uspostavljanje ugovornih odnosa sa zdravstvenim ustanovama za pružanje usluga zdravstvene zaštite u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Odlukom o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, kao i osnovama, kriterijima i mjerilima za ugovaranje po osnovu

obaveznog zdravstvenog osiguranja sa zdravstvenim ustanovama sa područja Kantona Sarajevo;
- Poduzimanje aktivnosti, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva, u cilju zakonskog regulisanja stope doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje penzionera;
- Ovjeravanje faktura od strane direktora ili lica kojeg on ovlasti, za sve stvorene obaveze Zavoda, za koje su ispostavljene fakture;
- Usklađivanje Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju u dijelu visine naknade koja se refundira pravnim i fizičkim licima;
- Izdvajanje sredstava za investiciona ulaganja i investiciono održavanje u zdravstvenim ustanovama, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Imajući u vidu značajan protok vremena, izmjenu zakonskih propisa i kontekst nalaza na osnovu kojih su date preporuke, u obavljenoj reviziji za 2015. godinu **nismo mogli izvršiti ocjenu postupanja po istima**, a odnose se na:

- Izdvajanje sredstava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja samo za one namjene koje su propisane Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;
- U saradnji sa resornim ministarstvom, utvrđivanje koji su to preventivni i ostali programi zdravstvene zaštite, koji se finansiraju iz obaveznog zdravstvenog osiguranja;
- U saradnji sa resornim ministarstvom, kontinuirano praćenje aktivnosti na usaglašavanju federalnih i državnih zakonskih propisa koji se odnose na nabavku lijekova.

4. Sistem internih kontrola i interna revizija

Rukovodstvo Zavoda je odgovorno za uspostavljanje i primjenu sistema internih kontrola, a faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Najznačajniji interni akti Zavoda su Statut, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i Pravilnik o radu.

Statutom Zavoda[1] se naročito uređuje: naziv, sjedište i djelatnost, predstavljanje i zastupanje, organizacija, prava, obaveze i odgovornosti organa upravljanja i rukovođenja Zavodom, Stručna služba Zavoda, rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, planiranje, finansiranje i finansijsko poslovanje i kontrola sprovođenja zdravstvenog osiguranja, javnost rada, donošenje općih akata Zavoda, kao i druga pitanja od značaja za rad istog. U skladu sa odredbama člana 26. i 27. Statuta, organ kontrole poslovanja u Zavodu je **Nadzorni odbor** (imenovan u maju 2013. godine) koji ima 3 člana, a njegovo imenovanje i razrješenje se vrši na isti način i pod istim kriterijima kao i kod Upravnog odbora (od strane Vlade Kantona). Nadzorni odbor je analizirao izvještaje o poslovanju Zavoda, te obavljao nadzor nad upotrebom sredstava za rad, pregledao godišnji izvještaj o poslovanju i godišnji obračun, te o navedenom, putem dostavljanja „Izvještaja o provedenom nadzoru s Izvještajem Zavoda za period 01.01. – 31.12.2015. godine" obavijestio osnivača, Upravni odbor i direktora.

Tokom 2015. godine upravljanje Zavodom je vršeno od strane **Upravnog odbora** koji ima predsjednika i 8 članova, a isti je u vremenskom periodu od 01.01. - 02.07.2015. godine funkcionisao u jednom sazivu, a od tog datuma do kraja 2015. godine godine u promijenjenom sazivu. Navedeno je posljedica donesenih akata od strane Vlade Kantona Sarajevo koja je, krajem 2012. godine, smijenila predsjednika i 4 člana Upravnog odbora, te na njihova mjesta početkom 2013. godine imenovala druga lica, zbog čega su smijenjeni članovi

[1] Statut Zavoda donesen 2000. godine i 4 puta izmijenjen i dopunjen do 2013. godine od strane Upravnog odbora, uz saglasnost Skupštine Kantona;

tužili Vladu Kantona. U konačnici, nakon donošenja sudskih presuda u korist tužitelja, Vlada Kantona je 02.07.2015. godine donijela rješenja[2] kojim je iste ponovo vratila u Upravni odbor Zavoda.[3]

Na osnovu prezentirane dokumentacije i obavljenih intervjua u toku obavljanja revizije, konstatovali smo da Upravni odbor u prvom sazivu nije imao zadovoljavajuću saradnju sa direktorom i Stručnom službom Zavoda jer vođeni zapisnici sa održanih sjednica nisu odražavali suštinu obavljenih diskusija, da se usvojeni zaključci nisu decidno upisivali u zapisnik, kao i da se nisu dosljedno sprovodile donesene odluke Upravnog odbora. Utvrdili smo da je zapisnike sa sjednica Upravnog odbora, u vremenskom periodu februar 2014. – juni 2015. godine, po usmenom nalogu direktora vodio uposlenik raspoređen na poslove „samostalnog stručnog saradnika za zdravstveno osiguranje", iako je ugovor o radu za obavljanje navedenih poslova („samostalni stručni saradnik za poslove Upravnog odbora") bio zaključen sa drugim uposlenikom Zavoda, koji je po tom osnovu nastavio uredno dobivati plaću, kao i mjesečnu naknadu u neto iznosu od 300 KM (obzirom da je bio i član Tima za pripremu sjednica Upravnog odbora). Prema prezentiranoj službenoj zabilješci, uposlenik je sačinjeni prijedlog zapisnika sa sjednica Upravnog odbora, po uputi direktora, prije slanja članovima Upravnog odbora, dostavljao direktoru, odnosno u Kabinet direktora radi pregleda i eventualnih korekcija teksta zapisnika, te su se tek nakon toga dostavljali članovima Upravnog odbora. **Konstatovali smo da zapisnici sa sjednica Upravnog odbora Zavoda, održanih u periodu februar – juni 2015. godine, nisu ovjereni od strane predsjednika, nisu pohranjeni u posebnu arhivu i nisu dostavljani Ministarstvu zdravstva, što nije u skladu sa članovima 10. i 39. Poslovnika o radu Upravnog odbora i članom 20. Statuta Zavoda.**

Značajnim smatramo istaći da je 22.04.2015. godine Upravni odbor donio Odluku o neusvajanju Izvještaja o radu i finansijskom poslovanju Zavoda za 2014. godinu. Zatim, iako je prethodno bilo naloženo, direktor i Stručna služba Zavoda nisu postupili po Zaključcima Upravnog odbora sa sjednice održane 17.06.2015. godine u dijelu pripreme i dorade materijala, tako da isti, iako je trebao, na narednoj sjednici (29.06.2015. godine) nije razmatrao niti usvojio, između ostalog, sljedeće bitne dokumente: Izvještaj o finansijskom poslovanju za I kvartal 2015. godine, Nacrt Izmjena i dopuna Finansijskog plana Zavoda kako je to bilo određeno zaključkom Skupštine Kantona, Program rada Zavoda za 2015. godinu i Plan javnih nabavki Zavoda za 2015. godinu. Na istoj sjednici Upravni odbor je jednoglasno donio zaključak da se o navedenom obavijesti kantonalni ministar zdravstva kako bi isti shodno zakonskim ovlastima poduzeo sve zakonske mjere u cilju prevazilaženje nastale situacije. **Nakon toga, na prijedlog Ministarstva zdravstva KS, Vlada Kantona je 31.07.2015. godine donijela „Rješenje o razrješenju direktora Zavoda", a predsjednica Upravnog odbora je 31.08.2015. godine donijela „Rješenje o otkazu ugovora o radu", te su isti 31.07.2015. godine na mjesto direktora Zavoda, imenovali pomoćnicu direktora za ekonomsko – finansijske poslove, u svojstvu vršioca dužnosti koja je te poslove obavljala do kraja godine.**

Imajući u vidu sve naprijed navedeno i obzirom da saradnja između Upravnog odbora i Stručne službe Zavoda nije bila na potrebnom nivou, konstatujemo da je isto jednim dijelom imalo za posljedicu da za određene odluke Upravnog odbora nismo mogli dobiti povratnu informaciju o stepenu implementacije istih. Međutim, navedeno je drugim dijelom posljedica i toga što internim aktom nije jasno utvrđeno na koji način direktor vrši raspodjelu poslova u rad (daje zaduženja zaposlenim), kao i nedovoljne preciznosti donesenih odluka Upravnog odbora, u pogledu postavljanja rokova i imenovanja zaduženih sektora Stručne službe Zavoda za njihovu implementaciju.

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda[4] uređen je način rada i rukovođenja Zavodom, te opis radnih mjesta u okviru sljedećih organizacionih jedinica: Kabinet direktora, Interna revizija,

[2] Prvo „Rješenje o razrješenju predsjednika i (4) četiri člana Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja KS" i drugo „Rješenje o raspoređivanju predsjednika i (4) četiri člana Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja KS na funkcije koje su isti obavljali do donošenja Rješenja Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-05-29861-5/12 od 06.12.2012. godine, a po zaključku Opštinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 I 371067 12 I od 20.04.2015. godine";

[3] Vlada Kantona je također u decembru 2013. godine smijenila tadašnjeg direktora, koji je podnio tužbu, a navedeni sudski postupak je u toku;

[4] Pravilnik donesen u aprilu 2014. godine uz saglasnost Vlade Kantona;

Sektor pravnih poslova[5], Sektor za ekonomiku i finansiranje[6] i Sektor za medicinske i farmaceutske poslove[7]. Od 158 sistematizovanih radnih mjesta Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, na kraju 2015. godine, konstatujemo da su popunjena 144 radna mjesta ili 91 %.

Iako Zavod ima značajan broj uposlenika, ističemo da, u okviru Službe za medicinske poslove, nisu popunjena 2 sistematizovana radna mjesta „stručnih saradnika za kontrolu", što je jednim dijelom imalo za posljedicu značajno povećanje troškova lijekova, refundacije naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti, kao i troškova ortopedskih i medicinskih pomagala. Naglašavamo da se u opisu navedenih radnih mjesta, između ostalog, nalaze sljedeći poslovi: obavljanje nadzora nad poslovanjem ugovorenih subjekata Zavoda u skladu sa preuzetim obavezama na osnovu sklopljenih ugovora o pružanju usluga zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, zatim staranje o zakonitom i blagovremenom ostvarivanju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja osiguranika Zavoda, obavljanje poslova kontrole privremene spriječenosti za rad i pravilnosti izdatih doznaka, vršenje kontrole ugovorenih obaveza u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama sa kojima Zavod ima sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite, kontrola propisivanja lijekova na teret Zavoda na osnovu neposrednog uvida u medicinsku dokumentaciju, kontrola ugovornih isporučilaca ortopedskih i medicinskih pomagala i podnošenje opravdanih prigovora na ocjenu prvostepene komisije o utvrđivanju privremene spriječenosti za rad. S tim u vezi navodimo da je 19.05.2016. godine (davanjem saglasnosti Vlade Kantona) stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda kojim je broj sistematizovanih radnih mjesta „stručnih saradnika za kontrolu" povećan sa 2 na 6, međutim još niko nije bio uposlen do vremena izrade našeg izvještaja.

Zavod je obavezan urediti **sistem interne kontrole**, u skladu sa članom 86. Zakona o budžetima u FBiH, kako bi se osiguralo izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti. Na osnovu ovlaštenja datih Zakonom o radu, direktor Zavoda je, nakon konsultacije sa sindikatom, donio **Pravilnik o radu** kojim je definisano pitanje plaća, kao i naknada zaposlenih, zaključivanje i prestanak ugovora o radu, pitanje naknade štete, prestanka ugovora o radu, ostvarivanja prava i obaveza zaposlenika i druga pitanja od značaja za zaposlenike (2008. godine, izmjena 2011. godine). **Značajnim smatramo istaći da je navedenim aktom, prilikom zasnivanja radnog odnosa, propisano da direktor može, a ne mora, odlučiti da se oglas o zasnivanju radnog odnosa objavi u dnevnoj štampi, a također da direktor samostalno utvrđuje koeficijente i osnovicu za obračun plaća. Navedeno je imalo za posljedicu značajno povećanje ukupnog broja zaposlenih u proteklom periodu, a za čije upošljavanje direktor, prema postojećim upravnim aktima Zavoda, nije trebao tražiti ničiju saglasnost. Ilustracije radi, ukupan broj zaposlenih u Zavodu je na kraju revidirane 2015. godine veći za 37 u odnosu na broj zaposlenih na kraju 2010. godine, kada je Ured zadnji put radio reviziju. Pored toga, konstatovali smo da su i plaće uposlenika Zavoda, nesrazmjerno visoke u odnosu na druge kantonalne budžetske korisnike koji se finansiraju putem trezora, što je nedopustivo ako se ima u vidu da se rad Zavoda finansira iz doprinosa za zdravstveno osiguranje, kao i postojeće stanje u društvu i zdravstvu (primjenjivana osnovica za obračun plaća 524 KM, koeficijent za obračun plaće direktora 9; pomoćnika direktora 5,2; savjetnika direktora 5, rukovodioca interne revizije 4,8; internog revizora 4,5; šefova službi 4, ...).**

Obavljenom revizijom smo konstatovali da sistem internih kontrola nije bio na zadovoljavajućem nivou što je imalo za posljedicu: nerealno planiranje neophodnih sredstava za realizaciju Finansijskog plana, nepravilnosti prilikom realizacije putnih troškova, izdataka za usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću, izdataka za usluge stručnog obrazovanja, specijalizacije i školovanja, troškova za „deficitarne" specijalizacije", troškova lijekova na recept, izdataka za ortpedske sprave i pomagala, izdataka za refundacije bolovanja preko 42 dana, kapitalnih transfera u zdravstvo, izdataka za troškove liječenja u inostranstvu, obračuna i isplate naknada (komisijama, po osnovu ugovora o djelu, članovima Upravnog i Nadzornog odbora), izdataka za medicinsku rehabilitaciju, iskazivanja kapitalnih primitaka po osnovu datih pozajmica iz zakonskih rezervi što je imalo uticaja na iskazivanje finansijskog rezultata za 2015. godinu, oročavanja

[5] sa nižim organizacionim jedinicama: služba pravnih poslova sa 5 poslovnica, služba opštih poslova, služba za nabavke;
[6] služba za finansije, služba za plan i ugovaranje, služba za informatiku;
[7] služba za medicinske poslove, služba za farmakoekonomiku, služba za farmaceutske poslove.

novčanih sredstava, postupanja po Elaboratu centralne popisne komisije u dijelu potraživanja i provođenja javnih nabavki. **Konstatovane nepravilnosti upućuje na potrebu poduzimanja značajnijih aktivnosti u cilju podizanja sistema internih kontrola na veći nivo u cilju transparentnijeg rada Zavoda, u skladu sa zakonskim propisima.**

Unos faktura na plaćanje u Glavnu knjigu trezora nije vršen na osnovu knjigovodstvenih isprava, prethodno potpisanih od strane direktora ili lica na koje je direktor prenio ovlaštenje, što nije u skladu sa članom 15. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Pored toga, utvrdili smo da su, bez donošenja odgovarajućih odluka i adekvatnih knjiženja, KCU Sarajevo avansno doznačavana sredstva (29.09.2015. godine, 3.200.000 KM), a na osnovu usmenog naloga direktora. Također smo konstatovali da je, bez pismenog ovlaštenja direktora, 26.05.2015. godine „šef kabineta direktora" potpisao 4 ugovora o radu o zasnivanju radnog odnosa na neodređeno vrijeme. Međutim, protiv navedenog nisu poduzete nikakve mjere u pogledu radnji i postupanja za povredu radnih obaveza od strane rukovodilaca, iz razloga kako je navedeno zbog isteka roka od 60 dana, utvrđenog Zakonom o radu FBiH. Navedena praksa neovjeravanja knjigovodstvenih isprava je bila zastupljena sve do novembra 2015. godine, a od decembra se primjenjuju donesene nove procedure, kao i odluke o prenosu ovlaštenja od strane direktora Zavoda[8].

Pravilnik o računovodstvenim politikama Zavod je donio 2007. godine, međutim konstatujemo da istim nije definisan način knjiženja specifičnih poslovnih događaja koji su za njega karakteristični (korištenje sredstava zakonskih rezervi, evidentiranje i promet zaliha materijala, kreditnih obaveza, kapitalnih investicija u zdravstvo, kao i potpisanih a nerealiziranih ugovora koji se prenose na realizaciju u narednu godinu, ...).

Direktor Zavoda ima obavezu, u skladu sa članom 44. Zakona o budžetima u FBiH, sačiniti Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2015. godinu. Prema prezentiranom, Izjava o fiskalnoj odgovornosti za period 01.01. – 31.07.2015.godine nije potpisana od strane tadašnjeg direktora Zavoda, koji je razriješen dužnosti prije isteka mandata od strane Vlade Kantona, a za period 01.08. – 31.12.2015. godine je potpisana od strane v.d. direktora.

Potrebno je da Upravni odbor i direktor Zavoda poduzmu sve mjere u cilju transparentnog popunjavanja, adekvatnim stručnim kadrom, radnih mjesta „stručnih saradnika za kontrolu", odnosno obavljanja poslova koji su istima dati u nadležnost;

Potrebno je da Upravni odbor poduzme sve zakonske mjere, u saradnji sa resornim ministarstvom, kako bi se Statutom definisalo davanje saglasnosti Upravnog odbora na interni akt kojim se uređuju plaće i naknade zaposlenih;

Prijem zaposlenika u Zavodu vršiti na osnovu javnog konkursa. Prethodno je potrebno izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o radu i definisati da se prijem uposlenika vrši samo uz raspisivanje javnog konkursa u cilju povećanja transparentnosti u radu i poslovanju Zavoda;

Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: realnog planiranja, realizacije putnih troškova, troškova mobitela, izdataka za usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću, izdataka za usluge stručnog obrazovanja, specijalizacije i školovanja, troškova za „deficitarne" specijalizacije", troškova lijekova na recept, izdataka za ortopedske sprave i pomagala, izdataka za refundacije bolovanja preko 42 dana, kapitalnih transfera u zdravstvo, izdataka za troškove liječenja u inostranstvu, obračuna i isplate naknada i iskazivanja kapitalnih primitaka po osnovu datih pozajmica;

Izvršiti Izmjene i dopune Pravilnika o računovodstvenim politikama Zavoda na način da se istim definiše način knjiženja specifičnih poslovnih događaja koji su za njega karakteristični;

[8] Uputstvo o kolanju i čuvanju knjigovodstvene dokumentacije, novi Pravilnik o blagajničkom poslovanju, Odluka o prenosu ovlaštenja za potpisivanje knjigovodstvene i druge dokumentacije i Odluka o utvrđivanju lica ovlaštenih za suštinsku kontrolu knjigovodstvene dokumentacije, te pojedinačna rješenja o davanju ovlaštenja za potpisivanje obrazaca prema Poreznoj upravi FBiH;

Interna revizija

U skladu sa članom 8. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru[9] i članom 11. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH[10], Zavod je bio u obavezi organizovati internu reviziju, što je i učinjeno. Prema postojećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji, u organizacionoj jedinici Interne revizije su tokom cijele godine bila sistematizovana i popunjena 2 radna mjesta (rukovodioca interne revizije i internog revizora), međutim osobe koje rade na poslovima interne revizije su se mijenjale. Tako smo utvrdili da je uposlena osoba na radnom mjestu „internog revizora", odlukom tadašnjeg direktora Zavoda, 29.05.2015. godine premještena na niže rangirano radno mjesto „koordinatora za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja", da bi ista nakon povlačenja tužbe, sporazumno 08.09.2015. godine vraćena na mjesto revizora. Isto tako, drugog uposlenika Zavoda, koji je od 01.05.2014. godine radio na radnom mjestu „šefa kabineta", direktor Zavoda je 01.06.2015. godine rasporedio na radno mjesto „rukovodioca interne revizije", te je isti odlukom novog direktora 17.09.2015. godine raspoređen na poslove „stručnog saradnika za informisanje". Prema usmenoj izjavi odgovornih osoba, iako je Godišnji plan interne revizije za 2015. godinu od strane direktora Zavoda potpisan 11.03.2015. godine, isti je organizacionoj jedinici Interne revizije zvanično došao tek u junu 2015. godine. Uvidom u Godišnji izvještaj interne revizije za 2015. godinu, utvrdili smo da je ista od planiranih 10 parcijalnih revizija, do kraja godine završila 8. Prema prezentiranim izvještajima može se konstatovati da su izvršene revizije obuhvatile suviše usko područje poslovanja Zavoda. Npr. jedna „Revizija ugovora o djelu i naknada za komisije – imenovane odlukom direktora u 2014. godini" u suštini predstavlja reviziju 2 ugovora o djelu, dok druga „Revizija poreznih obaveza za period 01.01. – 30.06.2015. godine" predstavlja reviziju obračuna i isplate naknada komisijama i timovima imenovanih odlukama (rješenjima) Vlade Kantona, Ministarstva zdravstva KS, Upravnog odbora i direktora Zavoda. U ovim Izvještajima je data preporuka da se izvrši obračun i isplate naknade, te pripadajući porezi i doprinosi Upravljačkom odboru za realizaciju Akcionog plana informatizacije zdravstva u Kantonu (za april, maj i juni 2015. godine), iako je bilo poznato da isti za navedeni period nisu podnijeli nijedan izvještaj o radu, niti je aktom o osnivanju utvrđena obaveza podnošenja istog. Revizija se nije kritički osvrnula na isplate naknada ostalim komisijama, kao i isplate po osnovu ugovora o djelu, koji su isplaćivani u značajnim iznosima, bez podnošenja izvještaja o radu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, uvidom u ostale izvještaje interne revizije, kao i konstatovane nepravilnosti ocjenjujemo da rad interne revizije Zavoda nije bio na potrebnom nivou što je jednim dijelom posljedica i odnosa menadžmenta prema istoj u revidiranoj 2015. godini, u smislu osiguranja podrške njenom radu.

Internu reviziju organizovati na način da se ispune ciljevi i zadaci njenog uspostavljanja, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, a naročito u dijelu povećanja djelokruga rada, davanja jasnih i preciznih preporuka, kao i postupanja po preporukama od strane nadležnih službi;

5. Finansijski plan Zavoda i izvještavanje

U skladu sa članom 27. Zakona o budžetima FBiH[11] i na osnovu člana 17. Statuta Zavoda, finansijski plan sa odlukom o izvršavanju finansijskog plana donosi Upravni odbor Zavoda. Upravni odbor je donio odluke kojima je 13.03.2015. godine usvojio Finansijski plan za 2015. godinu u iznosu od 346.111.855 KM i 19.11.2015. godine Izmjene i dopune Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu u iznosu od 340.882.600 KM. Na navedene Odluke, data je saglasnost Skupštine Kantona Sarajevo[12].

Finansijskim planom Zavoda za 2015. godinu planirano je da se ukupni rashodi i izdaci djelimično pokriju kreditnim zaduženjem Zavoda u iznosu od 15.000.000 KM, a Skupština Kantona je uz Odluku o usvajanju Finansijskog plana donijela i Zaključak kojim je utvrdila da je neophodno uraditi rebalans Finansijskog plana

[9] „Službene novine FBiH", broj 47/06;
[10] „Službene novine FBiH", broj 82/13;
[11] „Službene novine FBiH", broj 102/2013;
[12] 31.03.2015. godine data saglasnost na Finansijski plan za 2015. godinu i 29.12.2015. godine data saglasnost na Izmjene i dopune Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu;

Zavoda za 2015. godinu, u periodu od 60 dana, kao i da se do donošenja rebalansa finansijskog plana sva buduća nabavka opreme i sva predviđena kapitalna ulaganja rade isključivo u dogovoru i uz ovlaštenje Kantonalnog ministarstva zdravstva. **Konstatujemo da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda nisu u predviđenom roku sačinili rebalans Finansijskog plana za 2015. godinu, u skladu sa Zaključkom Skupštine Kantona, već je isti razmatran i usvojen od strane Upravnog odbora tek u novembru 2015. godine i upućen u daljnju proceduru. Također konstatujemo da je Upravni odbor 22.04.2015. godine donio Odluku o neusvajanju Nacrta Programa rada Zavoda za 2015. godinu, tako da isti nije nikako ni usvojen.**

Izmjenama i dopunama Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu planirano je potpuno ukidanje pozicije primitaka od domaćeg zaduživanja u iznosu od 15.000.000 KM, povećanje prihoda u iznosu od 9.770.745 KM, a za utvrđenu razliku od 5.229.255 KM je izvršeno smanjenje, kao i preraspodjela sredstava unutar rashodovnih pozicija. Tako smo utvrdili da je došlo do značajnog povećanja planiranih stavki rashoda za lijekove (6.000.000 KM), za primarnu zdravstvenu zaštitu (500.000 KM), za servisiranje obaveza po ugovoru o kreditu sa Saudijskim fondom za razvoj (160.000 KM), kao i značajnog smanjenja planirane stavke za kapitalna ulaganja u zdravstvenim ustanovama (-6.698.355 KM), razvoj integralnog informacionog sistema (-500.000 KM) i na kapitalnim izdacima za adaptaciju poslovne zgrade (-900.000 KM), zatim za nabavku opreme (-250.000 KM) i za nabavku stalnih sredstava u obliku prava (-2.626.000 KM).

Članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH je propisano da kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja imaju rezervu koja se ostvaruje izdvajanjem najmanje 5 % ukupnih rashoda ostvarenih u protekloj godini, kao i da nadzor nad korištenjem rezerve obavlja upravni odbor kantonalnih zavoda. Članom 107. istog Zakona i članom 53. Statuta Zavoda je propisano da sredstva rezervi služe za osiguranje tekuće likvidnosti, za pokriće gubitka i da mogu biti korištena za komercijalne pozajmice, što je Zavod i koristio u prethodnom periodu (pokriće gubitka 2013. godine, davanje pozajmica zdravstvenim ustanovama).

Značajnim smatramo ukazati da Zavod prilikom sačinjavanja finansijskog plana, posebno iskazuje sredstva zakonskih rezervi i koja se kao takva zajedno sa planiranim prihodima i primcima nazivaju „raspoloživim sredstvima". Utvrdili smo da trošenje, odnosno korištenje sredstava rezervi nije predviđeno nijednom planiranom pozicijom rashoda i izdataka, Odlukom o izvršavanju Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu, niti nekim drugim aktom Upravnog odbora. S tim u vezi, skrećemo pažnju na odredbe članova 6. i 11. Zakona o budžetima u FBiH, kojeg primjenjuju i izvanbudžetski fondovi prilikom izrade finansijskog plana, a istim je propisano: da budžet (finansijski plan) mora biti uravnotežen tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke, kao i da se u računu kapitalnih izdataka i primitaka iskazuju primici od nefinansijske imovine i izdaci za nefinansijsku imovinu. **Zbog naprijed navedenog, konstatujemo da davanje pozajmica zdravstvenim ustanovama iz sredstava rezervi Zavoda treba biti obuhvaćeno adekvatnom pozicijom kapitalnog izdatka u Finansijskom planu, a također i da povrat, na takav način evidentiranih pozajmica, treba biti obuhvaćen adekvatnom pozicijom kapitalnog primitka u Finansijskom planu. Pored toga, iako je trebalo, način evidentiranja korištenja rezervi nije propisan Računovodstvenim politikama Zavoda.**

Potrebno je da Upravni odbor donese interni akt kojim će precizno utvrditi planiranje, kriterije i način korištenja sredstava zakonskih rezervi Zavoda, kao i da direktor Zavoda računovodstvenim politikama propiše način evidentiranja korištenja istih u knjigovodstvenim evidencijama Zavoda, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o budžetima u FBiH;

Date pozajmice zdravstvenim ustanovama iz sredstava zakonskih rezervi Zavoda i njihovo vraćanje planirati na adekvatnim pozicijama kapitalnih izdataka i primitaka Finansijskog plana Zavoda, u skladu sa propisima koji regulišu okvir budžetskog izvještavanja;

Izvještaj o radu i poslovanju Zavoda za 2015. godinu, Upravni odbor je razmatrao na sjednici 11.03.2016. godine kojom prilikom je donio Odluku da isti „prima k znanju" i da isti uputi Skupštini Kantona Sarajevo, što je i urađeno, putem resornog ministarstva. Uz navedeni Izvještaj je dostavljena Odluka Upravnog odbora Zavoda kojom se prima k znanju navedeni Izvještaj, Odluka Upravnog odbora Zavoda o usvajanju Godišnjeg obračuna poslovanja Zavoda za 2015. godinu, Izvještaj o radu Upravnog odbora samo za period 02.07. – 31.12.2015. godine, Izvještaj o radu Nadzornog odbora Zavoda za 2015. godinu i Izvještaj o provedenom nadzoru Nadzornog odbora za period 01.01. – 31.12.2015. godine. Kantonalno ministarstvo zdravstva je

31.03.2016. godine dalo Mišljenje kojim predlaže Vladi Kantona da donese zaključak kojim će prihvatiti Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda za 2015. godinu i isti dostaviti Skupštini Kantona na usvajanje. U navedenom Izvještaju je prikazano da su u 2015. godini ukupni prihodi i primici ostvareni u iznosu od 341.655.755 KM, ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 341.186.236 KM i da višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima iznosi 469.519 KM. **Međutim, konstatujemo da je Skupština Kantona 10.05.2016. godine donijela Zaključak da ne usvaja Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda zdravstvenog osiguranja za 2015. godinu.**

Odredbama člana 100. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđena je obaveza kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja na obračun sredstava u zdravstvu i zdravstvenom osiguranju na godišnjem nivou. Iako je zakonski rok za dostavu istog Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, istekao 30.04.2016. godine, Upravni odbor Zavoda je 02.06.2016. godine donio Zaključak o usvajanju navedenog Izvještaja, sa napomenom da je isti nepotpun, iz razloga što je samo 54 % privatnih ordinacija i ustanova sa područja Kantona dostavilo podatke na propisanim obrascima, te da je zbog toga neophodno uraditi inspekcijsku kontrolu istih.

Donijeti metodologiju izrade i donošenja Finansijskog plana Zavoda u skladu sa Zakonom o budžetima, u cilju planiranja sredstava neophodnih za realizaciju istog na bazi mjerljivih, realnih i dokazivih ulaznih podataka;

6. Izvršenje Finansijskog plana Zavoda

6.1 Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 341.655.755 KM, od čega se na prihode odnosi 337.274.798 KM i na kapitalne primitke 4.380.956 KM. Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje iznose 335.477.070 KM, neporezni prihodi 1.389.084 KM i povrat sredstava od JU Dom zdravlja KS za neutrošeni dio sredstava za I fazu rekonstrukcije objekta „Kumrovec" 408.645 KM.

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje su iskazani u iznosu od 335.477.070 KM, u okviru kojih se na prikupljene prihode po osnovu doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika odnosi 320.291.155 KM, penzionera 4.868.148 KM, nezaposlenih 4.288.616 KM, osiguranika koji se plaćaju na teret budžeta 2.814.063 KM i prihod od doprinosa za obaveze iz prethodnih godina 3.397.088 KM.

U skladu sa članom 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zavod je obavezan, u okviru jedinstvenog informacionog sistema, organizovati praćenje i korištenje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, praćenje uplate i potrošnje, po obaveznicima doprinosa, kao i drugih sredstava i lično za svakog osiguranika. Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH dužan je, u skladu sa Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, preuzeti podatke iz Baze podataka Jedinstvenog sistema Porezne uprave FBiH i distribuirati ih mjerodavnim kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja. Članom 54. Zakona je propisano da su obaveznici uplate doprinosa dužni podnijeti mjerodavnom uredu Porezne uprave FBiH obrasce propisane Zakonom o jedinstvenoj registraciji, radi ostvarivanja prava i obaveza iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (MIP-1023, PMIP-1024, JS3300 i Obrazac 2002).

Članom 87. istog Zakona je propisano da kontrolu obračuna i uplate doprinosa vrši Porezna uprava FBiH, u skladu sa Zakonom o doprinosima i članom 23. Zakona o jedinstvenom sistemu registracije. Također je definisano da se obavezniku uplate doprinosa, kod koga se utvrdi da nije uplatio doprinos obustavlja dalje korištenje zdravstvene zaštite po ovom zakonu, izuzev hitne medicinske pomoći, i da se pravo korištenja zdravstvene zaštite u cjelosti uspostavlja se danom podmirenja svih dospjelih, a neuplaćenih sredstava kantonalnom zavodu osiguranja u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima. Obavljenom revizijom smo utvrdili da šalterski službenici Zavoda, za ovjeru knjižica koriste M1 šaltersku aplikaciju, koja se puni dobivenim podacima iz MIP-ova, kako je to predviđeno Zakonom o jedinstvenoj registraciji, kao i podacima o uplaćenim doprinosima koji dolaze kroz RAS datoteke iz banke. **Međutim, konstatovali smo da se službenici, prilikom ovjere zdravstvenih knjižica, uglavnom oslanjaju na dobivene podatke kroz RAS fajlove jer se ne mogu pouzdati u dostavljene podatke o uplati doprinosa iz Porezne uprave FBiH (putem**

Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja) iz razloga jer MIP-ovi uglavnom kasne, a za neke poslodavce se uopće ne dostavljaju (npr. KJKP „Gras"). Iako je navedeni problem prisutan već duži period, nije bilo zvaničnih sastanaka niti dogovora u cilju njegovog rješavanja između Zavoda, odnosno Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja sa Poreznom upravom FBiH, niti je Vlada FBiH donijela propis o saradnji institucija u cilju postizanja redovne i potpune uplate doprinosa, iako je trebala, u skladu sa članom 87. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Prema prezentiranim podacima u dopisu prema resornom Ministarstvu zdravstva od 12.05.2016. godine, Zavod je na osnovu baze podataka o uplati doprinosa iz matične evidencije identifikovao dužnike po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, međutim za obračun stvarnog duga obaveznika Zavod nema zakonske ingerencije, već je to Porezna uprava FBiH. Za identifikovane dužnike izvršena je procjena visine duga, i to primjenom propisanih stopa doprinosa na zakonsku minimalnu osnovicu za plaćanje doprinosa, za registrovani broj aktivnih osiguranika i za utvrđeni period neplaćanja obaveze. **Na ovaj način procijenjena je minimalna visina duga po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje u iznosu od najmanje 55 miliona KM, a najveći dužnici su KJKP „Gras" 28.600.000 KM, JP „Željeznice FBiH" 4.200.000 KM, „Hidrogradnja" 2.750.000 KM, „Pretis" 2.100.000 KM, „Klas" d.d. 1.870.000 KM, „Zrak" 1.600.000 KM i „Željezara Ilijaš" 1.450.000 KM.** Također je dat prijedlog rješenja za naplatu duga u smislu izmjena Pravilnika o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza i shodno navedenom izmjeni i odredbi zakona koji se odnose na ovu oblast, kojom bi se Zavodu dodijelila nadležnost za zaključivanje Sporazuma o plaćanju duga po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje u ratama. S tim u vezi navodimo da je Zavod u ranijem periodu pokrenuo određene aktivnosti dogovaranja sa dužnicima o načinu otplate duga i uspostavljanje za njihove zaposlenike prava koja iz toga proizilaze, pri čemu nije osporavana nadležnost Porezne uprave jer se u dogovaranju uvijek naglašavalo da su uplate akontativne, a da će konačno stanje utvrditi Porezna uprava. Upravni odbor Zavoda je 28.04.2016. godine donio zaključke kojima je zadužio Zavod da formira timove kontrolora za praćenje uplate doprinosa obaveznog zdravstvenog osiguranja u svrhu povećanja stepena naplate doprinosa u skladu sa zakonskim mogućnostima, kao i da formira timove za naplatu dugovanja iz prethodnog perioda sa zadatkom da vrše neposredni kontakt sa dužnicima i postižu sporazume o načinu izmirenja duga.

U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzeti aktivnosti u cilju rješavanja problema dostavljanja potpunih podataka o uplati doprinosa, kako je to predviđeno Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, odnosno u cilju postupanja Zavoda u skladu sa odredbama članova 18. i 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju u dijelu praćenja uplate i potrošnje po obaveznicima doprinosa i u dijelu obustavljanja daljeg korištenja zdravstvene zaštite obaveznicima koji ne uplate doprinose;

U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzeti aktivnosti u cilju donošenja propisa o saradnji institucija zdravstvenog osiguranja i Porezne uprave FBiH od strane Vlade FBiH, u skladu sa članom 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju;

U saradnji sa nadležnim organima i institucijama, poduzeti sve zakonom propisane mjere i aktivnosti radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonskim propisima;

Neplanirani prihod sredstava u iznosu od 408.645 KM se odnosi na ostvaren povrat neutrošenih sredstava, koja su u 2014. godini, a na teret fiskalne 2013. godine, namjenski doznačena JU Dom zdravlja KS u ukupnom iznosu od 1.852.442 KM, u skladu sa potpisanim Sporazumom o sufinansiranju sanacije, rekonstrukcije i dogradnje objekta Doma zdravlja „Kumrovec" Novi Grad i Ugovorom o izvođenju radova na adaptaciji, djelimičnoj sanaciji i dogradnji navedenog objekta – I faza. Konstatovali smo da je povrat neutrošenih sredstava izvršen umanjenjem redovne tranše JU Dom zdravlja za juli 2015. godine.

Kapitalni primitak iskazan u iznosu od 4.380.956 KM je ostvaren povratom datih pozajmica iz zakonskih rezervi Zavoda u ranijem periodu. Iskazivanje navedenog izdatka nije izvršeno u skladu sa primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja, što smo detaljnije pojasnili pod tačkom 6.3. Izvještaja (Finansijski rezultat).

Preispitati opravdanost planiranja i iskazivanja kapitalnog primitka od 4.380.956 KM, po osnovu vraćanja pozajmica datih iz sredstava rezervi Zavoda u ranijem periodu, a naročito imajući u vidu da je isti uticao na iskazani finansijski rezultat Zavoda u 2015. godini, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;

6.2 Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su iskazani u iznosu od 341.186.236 KM, čija struktura je sljedeća: rashodi neposredne zdravstvene zaštite 324.224.922 KM, otplate domaćeg pozajmljivanja 9.053.876 KM, troškovi Stručne službe (plate, naknade, izdaci za materijal i usluge) 5.531.612 KM i kapitalni izdaci za nabavku stalnih sredstava 776.727 KM.

6.2.1 Troškovi Stručne službe (5.531.612 KM)

Izdaci za troškove Stručne službe iskazani su u iznosu od 5.531.612 KM, u okviru kojih se na troškove bruto plata i naknada troškova zaposlenih odnosi 4.885.584 KM i na izdatke za materijal i usluge 646.028 KM.

Izdaci za bruto plaće iskazani su u iznosu od 4.316.287 KM. Obračun i isplata plaća uposlenih u Zavodu regulisana je od strane direktora donesenim sljedećim aktima: Pravilnikom o radu, Odlukom o visini osnovice za obračun plaće (koja je za 2015. godinu iznosila 524,21 KM) i Odlukom o koeficijentima složenosti poslova (najniži koeficijent 1 i najviši 9). Obavljenom revizijom smo utvrdili da se Odluka o koeficijentima složenosti poslova 3 puta mijenjala u toku 2015. godine, pa je tako u periodu januar – april vrijedila prva, maj – avgust druga i septembar – decembar treća odluka. **Konstatujemo da nijedan od naprijed pobrojanih akata na osnovu kojih je vršen obračun i isplata plaća nema saglasnost Upravnog odbora, niti je davanje iste predviđeno Statutom Zavoda, koji je u navedenom dijelu dosta uopšten. Ako se uzme u obzir da je direktor Zavoda za svoj rad, prema Statutu, odgovoran Upravnom odboru, smatramo da bi Upravni odbor trebao davati saglasnost na akte direktora, a naročito u dijelu utvrđivanja osnovice i koeficijenata za plaću, što upućuje na potrebne izmjene Statuta.**

Zbog naprijed navedenog, konstatujemo da su plaće uposlenika Zavoda nesrazmjerno veće u odnosu na ostale budžetske korisnike, što nije opravdano ako se ima u vidu da se rad Zavoda u potpunosti finansira iz javnih prihoda. Tako smo utvrdili da je najviša osnovna plaća u 2015. godini (neto plaća bez minulog rada) bila plaća direktora koja je iznosila 4.718 KM, zatim pomoćnika direktora 2.726 KM, savjetnika direktora 2.621 KM, rukovodioca interne revizije 2.516 KM,..., dok je najniža plaća bila plaća higijeničarke koja je iznosila 524 KM.

Dana 18.03.2016. godine na snagu je stupio Zakon o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova, čiji je osnivač Kanton Sarajevo. Istim je između ostalih utvrđena i maksimalna visina mjesečne plaće direktora javne ustanove kao i organa upravljanja u javnim ustanovama u visini 3 prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna 3 mjeseca, odnosno u visini 50 % prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna 3 mjeseca za predsjednika i 40 % za članove. Obaveza usklađivanja općih akata iz radnog odnosa i ugovora o angažmanu zaključenih sa članovima organa upravljanja je u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu zakona. Shodno izmjenama u primanjima direktora, utvrđen je rok i za usklađivanje plaća zaposlenih.

Uskladiti opće akte iz radnog odnosa i ugovore o angažmanu zaključene sa članovima organa upravljanja u rokovima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo;

Potrebno je da Upravni odbor poduzme sve zakonske mjere, u saradnji sa resornim ministarstvom, kako bi se Statutom definisalo davanje saglasnosti Upravnog odbora na interni akt kojim se uređuju plaće i naknade zaposlenih;

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 569.298 KM, od čega se na naknade za topli obrok odnosi 374.125 KM, naknade za prevoz s posla i na posao 93.773 KM, regres za godišnji odmor 82.052 KM, otpremnine zbog odlaska u penziju 9.436 KM, pomoći u slučaju smrti 4.956 KM, pomoći u slučaju ostalih bolesti 3.312 KM i pomoći u slučaju teže invalidnosti 1.644 KM.

Obračun i isplata naknade za topli obrok izvršena je u mjesečnom iznosu od 260 KM, a regres za godišnji odmor u iznosu od 562 KM, u skladu sa odlukama direktora.

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 646.030 KM. U navedenom iznosu najveće učešće imaju izdaci za energiju 139.740 KM, izdaci za komunalne i komunikacijske usluge 116.829 KM, izdaci za nabavku materijala 101.040 KM i izdaci za pravne usluge, usluge održavanja hardvera i softvera 80.180 KM.

Putni troškovi iskazani su u iznosu od 32.068 KM. Prilikom upućivanja zaposlenika na službeni put u inostranstvo vršena je isplata akontacija, čije pravdanje je u određenim slučajevima vršeno nakon isteka više mjeseci po završenom putovanju. Novi nalozi za službeni put izdavali su se zaposlenicima iako ranije obavljena putovanja nisu bila opravdana, što nije u skladu sa Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja.

Priznavanje troškova koji nastanu u vezi sa službenim putovanjem vršiti u skladu sa Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja;

Izdaci za komunalne usluge iskazani su u iznosu od 104.689 KM, od čega se na mobilne telefone odnosi 20.382 KM. Pravilnikom o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona iz 2013. godine utvrđeno je pravo na korištenje mobilnog telefona u službene svrhe: **direktoru (do stvarno ostvarenih troškova u punom iznosu),** zatim bez PDV-a, pomoćnicima direktora (do 100 KM), savjetnicima (do 80 KM), saradniku za informisanje (do 80 KM), rukovodiocu Službe za finansije (do 80 KM), internim revizorima (do 80 KM), šefovima službi (do 70 KM), tehničkom sekretaru (do 60 KM), i vozačima (do 60 KM). **Imajući u vidu da raspolažemo sa dokumentacijom koja pokazuje da su u ranijem periodu računi mobitela direktora bili enormno visoki, sugerišemo da se pravo direktora na troškove mobilnog telefona ograniči, kroz izmjene i dopune navedenog pravilnika, u cilju kontrole i namjenskog trošenja javnih sredstava.**

Potrebno je izvršiti Izmene i dopune Pravilnika o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona u dijelu ograničavanja troškova mobilnog telefona direktora, u cilju kontrole i namjenskog trošenja javnih sredstava;

Izdaci za usluge javnog informisanja i odnosa s javnošću iskazani su u iznosu od 23.121 KM. U okviru navedenog iznosa izvršenja, na plaćanje usluga izvršiocu Repubblica Media d.o.o. Sarajevo je doznačeno 16.994 KM, u skladu sa zaključenim Ugovorom o pružanju usluga kreiranja i provedbe komunikacijske strategije iz 2014. godine, ukupne vrijednosti 58.266 KM sa PDV-om. Prema ugovoru, komunikacijska strategija ima za cilj da obezbjedi funkcionalan i učinkovit uvid javnosti u rad i funkcionisanje Zavoda, te osnaži mehanizme komunikacije prema vani, što u konačnici treba doprinijeti boljem razumjevanju njegove uloge, te poboljšanju cjelokupnog ugleda, kroz unapređenje pozicioniranja u medijima i izgradnju snažnog i prepoznatljivog brenda. **Imajući u vidu da nisu prezentirani dokazi da je izvršilac ispoštovao ugovorene obaveze[13], odnosno da su izdaci nastali u svrhu obavljanja poslova iz redovne djelatnosti Zavoda,**

[13] Nije prezentirana dokumentacija koja bi poslužila kao dokaz da je izrađena interna i eksterna analiza komunikacija i plan za unapređenje istih, baze kontakata, komunikacijski plan, protokol za odnose sa medijima, marketing plan s ciljem unapređenja cjelokupnog ugleda i imidža itd., što su obaveze izvršioca utvrđene ugovorom.

konstatujemo da nije opravdano zaključivanje ugovora za navedene usluge i ukupno nastali izdatak u iznosu od 58.266 KM, od čega u 2015. godini iznos od 16.994 KM.

Potrebno je preispitati izvršena plaćanja po osnovu potpisanog ugovora sa preduzećem Repubblica Media d.o.o. Sarajevo, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere u skladu sa zakonskim propisima;

Iskazivanje izdataka po osnovu zaključenih ugovora vršiti na osnovu prethodno dostavljene validne dokumentacije od strane izvršioca, koja će služiti kao dokaz da je usluga izvršena i da su se stekli uslovi za plaćanje;

Izdaci za usluge stručnog obrazovanja, specijalizaciju i školovanje iskazani su u iznosu od 20.628 KM. Na osnovu fakture Udruženja/Instituta internih revizora u BiH priznati su troškovi specijalističke certifikacije za zvanje „ekspert eksterne ocjene kvalitete" za dvije osobe u ukupnom iznosu od 2.347 KM. Za odobravanje finansiranja ovog stručnog usavršavanja nije donesena konačna Odluka direktora, niti su podneseni zahtjevi za odobrenje pohađanja usavršavanja, **što nije u skladu sa Pravilnikom o stručnom usavršavanju zaposlenika.**

Odlukom predsjednika Upravnog odbora od 29.12.2014. godine, direktoru je odobrena stručna edukacija u iznosu od 8.312 KM, za pohađanje diplomskog kursa Betriebliches Gesundheitsmanagement koju provodi profesionalna organizacija Wirtschaftsforderungsinstitut der Wirtschaftskammer Wien, Austrija u oblasti zdravstvenog menadžmenta. **Utvrdili smo da odobravanje sredstava direktoru od strane predsjednika Upravnog odbora nije definisano postojećim Pravilnikom o stručnom usavršavanju, a imajući u vidu visinu nastalog izdatka konstatujemo da isti nije ni opravdan.**

Značajnim smatramo istaći da je Pravilnikom o stručnom usavršavanju utvrđeno pravo uposlenika na finansiranje individualnog obrazovanja i usavršavanja upisom na studij za sticanje visoke sručne spreme i postdiplomski studij, **što smatramo neopravdanim imajući u vidu postojeće stanje u zdravstvu, kao i zakonske propise koji uređuju trošenje javnih sredstava.**

Potrebno je preispitati odredbe postojećeg Pravilnika o stručnom usavršavanju u dijelu definisanih prava zaposlenika na finansiranje troškova sticanja visoke stručne spreme i postdiplomskog studija, kao i odobravanje sredstava direktoru od strane predsjednika Upravnog odbora u iznosu od 8.312 KM, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti, u skladu sa zakonskim propisima;

6.2.2 Rashodi neposredne zdravstvene zaštite (324.224.922 KM)

Rashodi neposredne zdravstvene zaštite iskazani su u iznosu od 324.224.922 KM, u okviru kojih su najznačajniji troškovi bolničke zdravstvene zaštite 139.948.190 KM, primarne zdravstvene zaštite 81.046.411 KM, lijekova 78.670.006 KM, ortopedskih i drugih pomagala 8.365.675 KM, refundacija bolovanje preko 42 dana 6.313.270 KM, kapitalni transferi za zdravstvo 4.280.461 KM, liječenja u inostranstvu 2.155.174 KM, obaveze po Ugovoru o kreditu sa Saudijskim fondom za razvoj 1.663.561 KM, kamate na domaće pozajmljivanje 1.599.100 KM, konsultativno – specijalistička zdravstvena zaštita 1.066.370 KM i naknade članova komisija, Upravnog i Nadzornog odbora 504.574 KM.

6.2.2.1 Primarna i bolnička zdravstvena zaštita (220.994.601 KM)

Troškovi primarne i bolničke zdravstvene zaštite su iskazani u ukupnom iznosu od 220.994.601 KM što čini 65 % ukupnog izvršenja plana za 2015. godinu, a navedena sredstva se putem mjesečnih dotacija doznačavaju javnim zdravstvenim ustanovama. **Konstatovali smo da je Zavod tek 05.10.2015. godine potpisao ugovore o doznačavanju sredstava sa zdravstvenim ustanovama kojima se regulišu međusobna prava i obaveze u vezi pružanja usluge zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona Sarajevo, finansiranje pruženih usluga, kao i druga prava i obaveze ugovarača, a u periodu od 01.01. – 05.10.2015. godine sredstva su doznačavana istim u skladu sa planiranim iznosom sredstava u Finansijskom planu za 2015. godinu, što nije u skladu sa članovima 37 – 40., članom 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju i**

članom 4. Odluke o izvršavanju Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu. Ističemo da je zakonskim odredbama definisano, da se na teret fonda kantonalnog zavoda osiguranja, zdravstvenim ustanovama sa kojima kantonalni zavod osiguranja nije zaključio ugovor o pružanju zdravstvene zaštite, mogu isplatiti samo troškovi medicinske pomoći pružene osiguranim licima u hitnim slučajevima i drugi troškovi u vezi sa pružanjem te pomoći.

U okviru primarne zdravstvene zaštite iskazane u iznosu od 81.046.411 KM doznačena su sredstva sljedećim javnim zdravstvenim ustanovama: Dom zdravlja KS (55.205.007 KM), Zavod za hitnu medicinsku pomoć KS (9.096.581 KM), Zavod za zaštitu žena i materinstva KS (3.241.597 KM), Zavod za zdravstvenu zaštitu zaposlenika MUP-a KS (1.141.554 KM), Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata Univerziteta u Sarajevu (1.184.632 KM), Zavod za zdravstvenu zaštitu uposlenika u saobraćaju (1.656.635 KM), Zavod za medicinu rada KS (2.956.710 KM), Zavod za javno zdravstvo KS (2.544.463 KM), Zavod za sportsku medicinu KS (333.840 KM) i Stomatološki fakultet sa klinikama (2.828.741 KM). Pored toga, za primarnu zaštitu osiguranika u socijalnim zdravstvenim ustanovama KS doznačena su sredstva u iznosu od 469.152 KM i za troškove liječenja i primarne zdravstvene zaštite u ustanovama socijalnog zdravstvenog zbrinjavanja van kantona 387.499 KM.

U okviru bolničke zdravstvene zaštite iskazane u iznosu od 139.948.190 KM doznačena su sredstva sljedećim javnim zdravstvenim ustanovama: Univerzitetski klinički centar Sarajevo (108.420.484 KM), Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš" (23.431.751 KM), Psihijatrijska bolnica KS (3.494.754 KM), Zavod za bolesti ovisnosti KS (2.067.227 KM) i Zavod za transfuzijsku medicinu FBiH (2.487.962 KM). Pored toga, za uništavanje medicinskog otpada utrošeno je 46.012 KM.

Obavljenom revizijom smo utvrdili da je planiranje i doznačavanje sredstava zdravstvenim ustanovama na području Kantona, za 2015. godinu, izvršeno u skladu sa Odlukom Upravnog odbora o kriterijima finansiranja zdravstvenih ustanova u 2006. godini, kao i nepisanim pravilom koje je uspostavljeno u toku izrade Finansijskog plana Zavoda za 2012. godinu. Predmetnom Odlukom Upravnog odbora je definisano na koji način se dolazi do ukupne mase sredstava za bruto plaće zaposlenih i naknade zaposlenih, a također je utvrđen % finansiranja svake ustanove u odnosu na tako utvrđenu masu sredstava iz sredstava Zavoda (npr. Univerzitetsko klinički centar 90 %, Opća bolnica 94 %, Dom zdravlja KS 95 %, Zavod za transfuzijsku medicinu u FBiH 100 %). **Međutim, bez Izmjene i dopune navedene Odluke Upravnog odbora, konstatujemo da su u toku izrade Finansijskog plana Zavoda za 2012. godinu uspostavljena nova pravila koja su primjenjena i u toku izrade Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu.** Tako je kod obračuna bruto plaća primjenjena osnovica za obračun plaća finansiranih zaposlenika u neto iznosu od 370,50 KM, utvrđena uz satnicu od 2,28 KM, što je za 14 % više u odnosu na najnižu satnicu, definisanu Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH iz 2007. godine, koja iznosi 2 KM, čime je izvršeno usaglašavanje sa stopom rasta troškova života. Na ovaj način se ukupna masa sredstava za jednog uposlenika dobije na način da se množi koeficijent složenosti poslova sa fiksnim iznosom bruto plata po jednom zaposleniku od 676,533 KM. Naknada za topli obrok i regres je također usklađena sa odredbama Kolektivnog ugovora, kojim je utvrđeno da topli obrok iznosi 20 % prosječne neto plaće ostvarene u FBiH tako da je isti utvrđen u iznosu od 170 KM po zaposlenom za 11 mjeseci, dok je obračun regresa izvršen u visini od 50 % prosječne plaće ostvarene u zdravstvu uz primjenu procenta finansiranja, što iznosi 562 KM (prosječna plaća iznosila 1.124 KM). Naknada za prevoz se obračunava u skladu sa ranije donesenom Odlukom Upravnog odbora, u iznosu od 75 % od 53 KM, odnosno u iznosu od 39,75 KM. Sredstva po osnovu otpremnina prilikom odlaska zaposlenika u penziju i jednokratne pomoći za slučaj smrti zaposlenika i smrti užeg člana porodice se raspoređuju zdravstvenim ustanovama u skladu sa posebnom Odlukom Upravnom odbora Zavoda iz 2004. godine i prema broju nastalih slučajeva. Navedenom Odlukom je definisano da Zavod finansira naknadu u slučaju smrti zaposlenika u iznosu od 3 prosječne plaće ostvarene u FBiH i u slučaju smrti člana uže porodice zaposlenika 2 prosječne plate, kao i da naknadu na ime otpremnine u slučaju odlaska u penziju finansira u iznosu od 3 prosječne plate, prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku[14].

[14] Zdravstvena ustanova navedene naknade isplaćuje u skladu sa svojim internim aktom koji nužno ne mora da bude kao u odluci Upravnog odbora;

Imajući u vidu sve naprijed navedeno, obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod, prilikom planiranja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga sa zdravstvenim ustanovama, na području Kantona za 2015. godinu, iako je trebao, nije primijenio Naredbu federalnog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH[15], kao ni Jedinstvenu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove[16] donesenu od strane Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH, što nije u skladu sa članom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

S tim u vezi, Zavod je 02.03.2016. godine poslao dopis nadležnom Ministarstvu zdravstva KS i Vladi Kantona u kojem daje obazloženje iz kojeg razloga ne vrši ugovoranje obavljanja zdravstvenih usluga u skladu sa zakonskim propisima. U istom navodi da je evidentno značajno odstupanje trenutnog stanja kapaciteta i broj zaposlenika u zdravstvenim ustanovama u odnosu na potrebe za Kanton, definisane kantonalnom Odlukom o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, kao i osnovama, kriterijima i mjerilima ugovaranja po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja sa zdravstvenim ustanovama sa područja Kantona Sarajevo, koju je donijela Skupština Kantona 2009. godine. Iznose da prema preliminarnom izračunu, za finansiranje potrebnog broja timova na nivou primarne, specijalističko – konsultativne i bolničke zdravstvene zaštite, utvrđenom u skladu sa važećim standardima za Kanton Sarajevo, potrebna sredstva iznose cca 172 miliona KM, a da isti trenutno za navedene namjene izdvaja preko 220 miliona KM. Obzirom na navedene činjenice o trenutnoj organizaciji zdravstvene zaštite na području Kantona Sarajevo, te neusaglašenu djelatnost pojedinih ustanova sa odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, nejasnu podjelu rada između ustanova i nivoa zdravstvene zaštite, za primjenu Jedinstvene metodologije i novi način ugovaranja, ističu da je neophodno da zdravstvene ustanove, koordinirano sa Ministarstvom zdravstva KS i Zavodom za javno zdravstvo KS, urade programe zdravstvene zaštite, te da se urade novi normativi zdravstvene zaštite, koji bi bili primjenjivi i odgovarali dostignutom nivou razvoja zdravstvene zaštite na području Kantona. S tim u vezi navode najbitnije stvari koje je neophodno uraditi: završiti proces registracije osiguranih lica, u sistemu zdravstvene zaštite jasno definisati status određenih zdravstvenih ustanova, u okviru bolničke zdravstvene zaštite regulisati status i finansiranje Zavoda za transfuzijsku medicinu FBiH kao federalne institucije, riješiti pitanje pružanja usluga stomatološke zaštite, odnosno izvršiti podjelu rada između Doma zdravlja KS i Stomatološkog fakulteta. Zatim izvršiti jasnu podjelu rada u okviru bolničke zdravstvene zaštite koju pružaju Univerzitetsko klinički centar i Opća bolnica, kao i podjelu rada unutar bolničke zdravstvene zaštite sekundarnog nivoa, te napraviti Protokol kojim će se decidno definisati korištenje specijalističko – konsultativne zdravstvene zaštite na različitim nivoima zdravstvene zaštite obzirom da istu trenutno pružaju Dom zdravlja KS, Opća bolnica i Univerzitetsko klinički centar, bez jasno definisanog puta pacijenta. Pored toga, u skladu sa Jedinstvenom metodologijom, navode da još uvijek nije donesen Plan i program mjera zdravstvene zaštite za Kanton kojeg treba da donese ministar zdravstva, na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo KS.

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi, za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području KS, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;

Doznačavanje sredstava javnim zdravstvenim ustanovama vršiti na osnovu pravovremeno potpisanih ugovora kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u vezi pružanja zdravstvene zaštite osiguranim licima na području Kantona Sarajevo, finansiranje pruženih usluga, kao i druga prava i obaveze ugovarača, u skladu sa članovima 37 – 40. i članom 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju;

Troškovi za „deficitarne" specijalizacije zdravstvenih radnika uposlenih u zdravstvenim ustanovama realizovani su u iznosu od 2.630.223 KM (primarna zdravstvena zaštita 801.480 KM, sekundarna zdravstvena

[15] Naredba federalnog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH („Službene novine FBiH 82/14 i 107/14);

[16] Jedinstvena metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove („Službene novine FBiH 34/13 i 90/13);

zaštita 1.828.743 KM). Uvidom u dokumentaciju, konstatujemo da se na troškove ranije odobrenih specijalizacija odnosi 1.105.692 KM, a ostatak od 1.524.531 KM se odnosi na godišnji trošak specijalizacija čije finansiranje je otpočelo u 2015. godini. Planiranje sredstava za nove specijalizacije je izvršeno u skladu sa zahtjevima zdravstvenih ustanova i raspoloživim sredstvima, u okviru kojeg iznosa su Finansijskim planom za 2015. godinu odobrena sredstva za finansiranje 26 novih specijalizacija Univerzitetsko kliničkom centru, 12 specijalizacija Općoj bolnici i 15 specijalizacija Domu zdravlja KS. Specijalizante koji se finansiraju od strane Zavoda bira sama zdravstvena ustanova, a provođenje procedure odabira je propisano Pravilnikom o specijalizacijima i subspecijalizacijama doktora medicine, doktora stomatologije, magistara farmacije i inžinjera medicinske biohemije, putem konkursa ili internog oglasa. Konstatujemo da je do 2015. godine kantonalni ministar zdravstva davao saglasnosti za finansiranje određenih specijalizacija zdravstvenim ustanovama, te su iste nazivane „deficitarnim". Međutim, iako je članom 5. Odluke o izvršavanju Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu bilo predviđeno da se sredstva za finansiranje novih „deficitarnih" specijalizacija usmjeravaju zdravstvenim ustanovama uz pribavljenu saglasnost Ministarstva zdravstva KS i saglasnost Zavoda, **konstatujemo da je Ministarstvo odbilo davanje navedene saglasnosti iz razloga kako su naveli jer navedeno, kao ni dosadašnja praksa davanja saglasnosti, nemaju pravno uporište. Nijedan propis ne definiše termin „deficitarnih" specijalizacija već samo „planom" odobrenih, te se postavlja pitanje koji su se to kriteriji i parametri ocjene „deficitarnosti" specijalizacija do sada primjenjivali.** Bez obzira na navedeno, Zavod je sredstva za nove specijalizacije počeo doznačavati zdravstvenim ustanovama od novembra 2015. godine, do iznosa planiranih sredstava. S tim u vezi ističemo odredbe članove od 153. – 160. Zakona o zdravstvenom zaštiti koje propisuju postupak odobravanja specijalizacija, donošenje Godišnjeg plana potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija od strane federalnog ministra zdravstva, kao i Godišnjeg prijedloga za područje kantona od strane kantonalnog ministra zdravstva, uz prethodno usaglašavanje sa zavodom za javno zdravstvo kantona i zavodom zdravstvenog osiguranja kantona. **Imajući u vidu naprijed navedeno, konstatujemo da odobravanje sredstava za finansiranje novih specijalizacija u 2015. godini nije bilo transparentno, da je isto izvršeno bez saglasnosti Ministarstva zdravstva KS i da Zavod prilikom planiranja sredstava nije postupio u skladu sa odredbama člana 154. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.**

Na ime naknada za rad upravnih i nadzornih odbora javnih zdravstvenih ustanova doznačena su sredstva u ukupnom iznosu od 370.296 KM, u skladu sa posebnim Odlukama Vlade Kantona iz 2012. godine o utvrđivanju visine naknade istima, u zavisnosti od ustanove (članovi upravnih odbora zdravstvenih ustanova u iznosu od 150 – 400 KM, predsjednici upravnih odbora 250 – 500 KM, članovi nadzornih odbora 100 – 250 KM, predsjednici nadzornih odbora 150 – 300 KM).

Potrebno je da Zavod preispita dosadašnju praksu odobravanja finansiranja „deficitarnih" specijalizacija, te u skladu sa konstatovanim poduzme određene mjere i aktivnosti u smislu dosljedne primjene zakonskih propisa, utvrđivanja kriterija i povećanja procesa transparentnosti prilikom odobravanja istih;

6.2.2.2 Troškovi lijekova na recept i naknade za obradu recepata (78.670.006 KM)

Izdaci za lijekove su iskazani iskazani u iznosu od **78.670.006 KM,** što je veće za 4.970.987 KM u odnosu na prethodnu godinu. U okviru navedenih troškova na obračunate naknade za izdavanje recepata od strane ugovornih apoteka odnosi se 8.789.313 KM i na naknadu troškova dežurstava od strane JU Apoteke Sarajevo 683.289 KM. Navedeni troškovi se realizuju u skladu sa Ugovorima o pružanju farmaceutskih usluga i snabdijevanju medicinskim sredstvima osiguranika ZZO KS (u daljem tekstu: Ugovori o pružanju apotekarskih usluga) potpisanim između Zavoda i apoteka krajem 2014. godine, na isti način, i to:

1) fakturisanje troškova lijekova po cijenama koje su utvrđene u važećoj Odluci o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda;

2) fakturisanje ampuliranih i magistralnih lijekova po cijenama utvrđenim u odlukama o ampuliranoj listi lijekova koji se primjenjuju u zdravstvenim ustanovama primarne zdravstvene zaštite i magistralne liste lijekova[17];
3) fakturisanje naknade za izdavanje lijekova po cijeni od 1,90 KM po receptu (sa PDV-om) u skladu sa važećom Odlukom o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, kao i osnovama, kriterijima i mjerilima za ugovoranje po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja sa zdravstvenim ustanovama sa područja Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Odluka o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava), („Službene novine KS", broj 37/09).

Napominjemo da u iskazanom iznosu izdataka za lijekove nije sadržan iznos od 573.944 KM koji se odnosi na potrošnju lijekova od strane RVI koje troškove u utvrđenom procentualnom iznosu snosi Kantonalno ministarstvo zdravstva, u skladu sa „Sporazumom o načinu realizacije proširenih prava RVI Kantona Sarajevo na lijekove sa Liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava zdravstvenog osiguranja" potpisanog 2007. godine.

Revizijom smo izvršili uvid u odabrani uzorak fakturisanja lijekova za IX/2015. godine sljedećih apoteka: JU Apoteke Sarajevo (Poslovnica Novo Sarajevo), Apoteke Delfin i Apoteke Dina. Konstatujemo da se fakturisanje vrši polumjesečno, na osnovu dobivenog izvještaja iz informacionog sistema (posebnog softwerskog programa) u čijem prilogu se nalaze ispostavljene fakture apoteka po utvrđenim kategorijama. **Konstatovali smo da se dostavljeni računi apoteka direktno unose u računovodstveni sistem na plaćanje, bez prethodno izvršene ovjere od strane rukovodioca ili ovlaštene osobe, što nije u skladu sa članom 15. stav 3. i članom 17. Zakona o računovodstvu i reviziju u FBiH. Također smo konstatovali da se apotekama, u skladu sa naprijed navedenom Odlukom Skupštine Kantona, za obradu recepata plaća naknada u iznosu od 1,90 KM/ receptu, i da je ista najveća u Federaciji[18]. Nisu nam prezentirani ulazni podaci, odnosno parametri na osnovu kojih je utvrđena vrijednost naknade za obradu recepata.**

Osigurati da unos faktura u računovodstveni sistem na plaćanje bude na osnovu vjerodostojnih i ispravnih knjigovodstvenih isprava, prethodno prekontrolisanih sa stanovišta formalne, suštinske i računske ispravnosti, a naročito ovjerenih od strane lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica ili lica na koje je preneseno ovlaštenje;

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju utvrđenu visinu naknade za obradu recepata od 1,90 KM/ receptu, te u skladu sa konstatovanim i u saradnji sa resornim ministarstvom, poduzmu adekvatne mjere i aktivnosti u cilju njenog smanjenja;

Iako Zavod ima poseban informacioni sistem koji omogućava praćenje izdatih i realizovanih recepata, te njihovu sveobuhvatnu analizu po osiguranicima, ljekarima, imenu lijeka, cijenama i apotekama, obavljenom revizijom smo utvrdili da se Zavod iz godine u godinu susreće sa porastom troškova lijekova, sa tendencijom njihovog rasta i u narednoj 2016. godini, za što je evidentno da nema sredstava. Faktori koji utiču na povećanje troškova lijekova[19] su: povećanje kvaliteta i obima zdravstvene usluge na području Kantona, povećanje oboljelih kategorija stanovništva, nedostatak kontrole propisivanja recepata od strane ljekara i postojeći način sačinjavanja Pozitivne liste lijekova koji se izmiruju na teret kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja.

Ističemo da je odredbama člana 32. Pravilnika o cijenama i listi lijekova (FBiH) donesenim od strane federalnog ministra zdravstva i Odluke o pozitivnoj, bolničkoj i magistralnoj listi lijekova Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Odluka o pozitivnoj listi lijekova KS) donesenoj od strane Vlade Kantona, definisano da Zavod obavlja kontrolu propisivanja lijekova po ovlaštenim liječnicima, odnosno da kontrolu propisivanja i izdavanja

[17] Za izdavanje lijekova utvrđenih Odlukom o ampuliranoj listi lijekova koji se primjenjuju u zdravstvenim ustanovama primirane zdravstvene zaštite na teret ZZO KS, kao i načinu njihove primjene („Službene novine KS", broj 15/03), Zavod utvrđuje naknadu u iznosu od 6 % na cijenu lijeka (sa PDV-om). Za izdate magistralne lijekove se ne plaća naknada.

[18] Ilustracije radi navodimo iznos naknade za obradu recepata u ostalim kantonima: u ZDK 1,64 KM, u HNK iznosi 1,50 KM, SBK 1,20 KM, USK, PK i ZHK 1,17 KM, BPK 1,10 KM i TK 1,00 KM.

[19] Troškovi lijekova na recept su 2010. godine iznosili 57.856.566 KM, 2011. godine 62.768.371 KM, 2012. godine 67.630.377 KM, 2013. godine 70.490.281 KM, 2014. godine 73.699.019 KM i 2015. godine 78.670.006 KM.

lijekova sa liste lijekova provodi farmaceutski i zdravstveni inspektori Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, kao i kontrolori Zavoda. Također je previđeno da kontrolori Zavoda svaka tri mjeseca dostavljaju Komisiji za lijekove Izvještaj o uočenim nepravilnostima sa podacima o vrsti, obimu i razlozima iracionalne upotrebe lijekova, kao i prijedlog mjera za otklanjanje uočenih nepravilnosti Zavodu, u skladu sa posebnim Pravilnikom o radu kojeg treba donijeti Zavod. **Međutim, konstatovali smo da Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Zavoda nisu popunjena 2 sistematizovana radna mjesta „stručnih saradnika za kontrolu" koji su, između ostalog, trebali da obavljaju i poslove kontrole propisivanja lijekova na teret Zavoda, a na osnovu neposrednog uvida u medicinsku dokumentaciju. Zavod također nije donio ni Pravilnik o radu kontrolora, niti je imao saradnju sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove u cilju iniciranja obavljanja kontrola propisivanja recepata od strane farmaceutskih i zdravstvenih inspektora, čime nije postupio u skladu sa Odlukom o pozitivnoj listi lijekova KS. Značajnim smatramo istaći da je u junu 2016. godine, Vlada Kantona dala saglasnost na Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda kojim je broj „stručnih saradnika za kontrolu" povećan sa 2 na 6, međutim još niko nije bio uposlen do vremena izrade našeg izvještaja. Zbog navedenog, konstatujemo da Zavod u 2015. godini nije obavljao poslove kontrole propisivanja lijekova na recept po ovlaštenim liječnicima, što nije u skladu sa članom 32. Pravilnika o cijenama i listi lijekova (FBiH) i Odlukom o pozitivnoj listi lijekova KS.**

Potrebno je osigurati obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept putem kontrolora i drugih ovlaštenih osoba zaduženih za zakonito poslovanje Zavoda, te saradnjom sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove u cilju smanjenja finansijskih izdvajanja po osnovu lijekova;

Sačinjavanje Pozitivne liste lijekova koji se izmiruju na teret kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja, reguliraju državni i federalni zakoni o lijekovima[20], te na osnovu istih doneseni provedbeni propisi od strane Vijeća ministara BiH i federalnog ministra zdravstva[21].

Federalnim Zakonom o lijekovima iz 2012. godine je definisano da Vlada Federacije utvrđuje **Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH**, na prijedlog federalnog ministra zdravstva, kao i da lijekovi sa **Liste esencijalnih lijekova u BiH**, koje utvrđuje Vijeće ministara BiH, ulaze u sastav Listi lijekova koje utvrđuje Vlada FBiH. Vlada kantona donosi **Pozitivnu listu lijekova kantona** koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona, na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva. U sastavni dio pozitivne liste kantona obavezno ulaze lijekovi sa Liste lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH.

Federalnim Pravilnikom o cijenama i listi lijekova iz juna 2013. godine, federalni ministar zdravstva je između ostalog propisao da Federalno ministarstvo zdravstva, u propisanom roku, obavlja postupak sačinjavanja i predlaganja listi lijekova iz svoje nadležnosti, kao i cijena lijekova u **postupku pregovaranja sa proizvođačima lijekova,** odnosno nosiocima dozvola za stavljanje lijekova u promet, a u okviru dozvoljenih referentnih (maksimalnih) cijena utvrđenih Državnim pravilnikom o cijenama lijekova. Nakon okončanja postupka, odnosno objavljivanja federalnih listi lijekova i njihovim stupanjem na snagu, kantonalno ministarstvo zdravstva obavlja postupak sačinjavanja i predlaganja kantonalnih listi lijekova u skladu sa Federalnim Zakonom o lijekovima i ovim pravilnikom. Navedene poslove, u skladu sa članom 23. navedenog Pravilnika radi Komisija za stavljanje i skidanje lijekova na liste lijekova u FBiH formirana rješenjem federalnog ministra zdravstva za federalne liste lijekova, a rješenjem kantonalnog ministra za kantonalne liste lijekova, na period od jedne godine.

---

[20] Zakon o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik BiH", broj 58/2008) i Zakon o lijekovima („Službene novine FBiH", broj 109/2012);

[21] Pravilnik o načinu kontrole cijena, načinu oblikovanja cijena lijekova i načinu izvještavanja o cijenama lijekova u BiH („Službeni glasnik BiH", broj 82/2011), i
Pravilnik o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade listi lijekova u FBiH, načinu stavljanja i skidanja lijekova sa listi lijekova, obavezama ministarstava zdravstva, zavoda zdravstvenog osiguranja, te proizvođača i prometnika lijekova uvrštenih na Liste lijekova, kao i korištenje lijekova („Službene novine FBiH", broj 45/2013;

Federalna lista lijekova je obavezna (obligatorna) za sve kantone, i to A lista lijekova koja je obavezno sadržana u listi lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, dok je B lista fakultativna, ukoliko su osigurana finansijska sredstva u kantonu. Obavljenom revizijom konstatujemo da je Vlada Kantona donijela Pozitivnu listu lijekova Kantona Sarajevo koja se sastoji od A liste sa lijekovima sa učešćem Zavoda u cijeni lijeka 100 % i ista u suštini predstavlja preuzetu A Listu lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH, i proširenu B listu koja sadrži lijekove sa učešćem Zavoda u cijeni lijeka u rasponu od 25 – 100 %. Od ukupno iskazanog troška lijekova koji se izmiruju na teret Zavoda u 2015. godini, odnos troškova lijekova sa A liste u odnosu na B listu je 90 % : 10 %.

Prema prezentiranim podacima u zvaničnim izvještajima nadležnih institucija za 2014. godinu[22], na području BiH je obavljen promet lijekova ukupne vrijednosti 531.676.242 KM, od čega se 187.988.924 KM odnosilo na promet lijekova na recept koji se izmiruju na teret svih zavoda zdravstvenog osiguranja u FBiH ili 35,35 %. S tim u vezi ističemo da je trošak lijekova na recept u Kantonu Sarajevo koji se izmiruju na teret Zavoda u 2014. godini iznosio 73.699.019 KM što čini 39,2 % ukupne potrošnje na recept za područje FBiH iako je isti imao 21 % osiguranih lica, za razliku od područja Tuzlanskog kantona čiji trošak je iznosio 39.837.124 KM ili 21,19 %, iako je isti imao 22 % osiguranih lica u odnosu na područje FBiH. Službeni podaci prometa lijekova za 2015. godinu nisu bili objavljeni u vrijeme izrade ovog Izvještaja. **Konstatujemo da navedeni podaci pokazuju da Lista lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH koju donosi Vlada FBiH, na prijedlog federalnog ministarstva zdravstva, ima najveći uticaj na troškove lijekova na recept koji se izmiruju na teret Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo (39,2 %). Također smo konstatovali da Zavod, iako podnosi najveći trošak, nema nikakav uticaj na sačinjavanje federalne liste lijekova. Kao primjer navodimo trošak Zavoda za lijek sitagliptin - JANUVIA koji je u 2015. godini iznosio 2.582.991 KM, obzirom da je bio drugi najpropisivaniji lijek na recept, a isti je sa federalne A liste preuzet samo na Pozitivnu listu lijekova Kantona Sarajevo.**

U vezi naprijed navedenog, odgovorne osobe Stručne službe Zavoda su sačinile „Prijedlog mjera za racionalizaciju troškova lijekova sa važećih listi lijekova KS" koji je 20.05.2016. godine razmatran od strane Upravnog odbora Zavoda, nakon čega je donijet Zaključak da se predložene mjere za uštede na troškovima lijekova konkretiziraju u skladu sa diskusijom sa sjednice, te da se dostave Upravnom odboru na saglasnost, u roku od 10 dana, što nije bilo završeno u vrijeme sačinjavanja ovog Izvještaja.

Imajući u vidu sve što je naprijed navedeno, u konačnici konstatujemo da način donošenja federalne liste nije u dovoljnoj mjeri transparentan, a ista se sačinjava na osnovu donesenog Pravilnika o cijenama i listi lijekova kojeg je donio federalni ministar zdravstva kojim je propisano da su cijene lijekova utvrđene u federalnoj listi obavezujuće prilikom sačinjavanja pozitivnih listi lijekova kantona. Za donošenje federalne liste lijekova, Pravilnikom nije predviđeno davanje saglasnosti od strane kantona, iako kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja snose kompletan trošak sačinjavanja iste. Navedeno predstavlja ograničavajući faktor prilikom sačinjavanja Pozitivne liste lijekova za Kanton Sarajevo (odnosno Zavod), koji u ukupnoj potrošnji lijekova na recept na području FBiH učestvuje sa 39,2 % i koji je jedini kanton koji je u potpunosti preuzeo federalnu A listu lijekova, a ista je u strukturi troška lijekova Zavoda zastupljena sa 90 %. Također smo konstatovali da navedeni Pravilnik nije definisao na koji način federalni ministar zdravstva vrši izbor i imenovanje članova Komisije za lijekove, način njihovog rada, te kojim parametrima se navedena komisija rukovodi prilikom kontinuiranog proširenja generičke liste lijekova, osim zahtjeva proizvođača, zastupnika ili pravnih lica sa dozvolom za stavljanje lijeka u promet u BiH. Imajući u vidu da ostali kantoni, u postupku donošenja pozitivne liste kantona, nisu u mogućnosti ispoštovati federalnu A listu, odnosno da je ista neprimjenjiva u svih ostalih devet kantona, postavlja se pitanje zašto je federalna A lista preobimna i zašto se stalno se proširuje (učešće kantonalnih zavoda u finansiranju 100 %) u odnosu na federalnu B listu (učešće zavoda od 25 – 100 %). Periodična smanjenja u procesu godišnje revizije cijena samo nakratko zaustave rast ukupnih troškova, dok ne dođe do regrutovanja novih korisnika lijekova (migracija unutar grupe ka skupljim lijekovima).

Pored navedenog, konstatovali smo i druge razloge povećanja troškova lijekova koji se odnose na: nedovoljno precizno određivanje indikacionog područja i stručno doktrinarne smjernice za propisivanje

[22] Izvještaj o prometu lijekova koji imaju dozvolu za promet u BiH za 2014. godinu i Obračun sredstava u zdravstvu u FBiH za 2014. godinu

lijekova na Pozitivnoj listi lijekova KS, nedostatak kontrole propisivanja lijekova na recept od strane ljekara, nedostatak sankcija za ljekare, odnosno zdravstvene ustanove u slučaju učinjenih propusta prilikom izdavanja recepata i nedostatak zvanične politike saradnje između zdravstvenih ustanova i farmaceutskih kuća, kao i farmaceutskih predstavnika i ljekara čime bi se onemogućilo potencijalno finansijsko stumuliranje ljekara za povećano propisivanje lijekova.

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom preispitaju odredbe federalnog Pravilnika o lijekovima i listi lijekova, te u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzmu aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu zdravstva u smislu Izmjena i dopuna istog u cilju povećanja transparentnosti u procesu sačinjavanja federalne liste lijekova, sužavanja federalne A liste (učešće Zavoda u troškovima 100 %) i proširenja federalne B liste (učešće Zavoda 25 – 100 %);

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju mogućnost daljnjeg finansiranja postojeće Pozitivne liste lijekova kantona, te u skladu sa konstatovanim i u saradnji sa resornim ministarstvom, poduzmu adekvatne mjere i aktivnosti u cilju smanjenja troškova lijekova na recept;

Pozitivnom listom lijekova Kantona Sarajevo precizno odrediti indikaciono područje i stručno doktrinarne smjernice za propisivanje lijekova na recept u cilju smanjenja troškova;

6.2.2.3 Ortopedske sprave i pomagala (8.365.675 KM)

Izdaci za ortopedska pomagala iskazani su u iznosu od 8.365.675 KM i isti su veći za 1.002.295 KM u odnosu na prethodnu godinu. Za razliku od ranijeg perioda kada je Zavod provodio postupke javnih nabavki, sklapao ugovore sa dobavljačima medicinskih sredstava i vršio distribuciju istih, od oktobra 2014. godine, kada su stupile na snagu Izmjene i dopune Uredbe o ortopedskim pomagalima [23], osigurana lica svoja prava po osnovu obaveznog zdravstvenog osiguranja na ortopedska medicinska sredstva, endoproteze i stomatološko – protetska sredstva, ostvaruju kod ugovorenih apoteka i specijaliziranih trgovina za promet medicinskim sredstvima na malo sa područja Kantona Sarajevo. Učešće Zavoda u cijeni ortopedskog pomagala je utvrđeno posebnom Odlukom direktora Zavoda i Izmjenom iste iz novembra 2014. i februara 2015. godine. U oktobru 2015. godine Upravni odbor stavlja van snage prethodnu odluku direktora, te novom odlukom od 05.10.2015. godine proširuje Listu medicinskih sredstava sa utvrđenim učešćem Zavoda i ukida naknadu od 1,90 KM za izdavanje medicinskih pomagala. Zavod je također vršio izdavanje određenog broja medicinskih sredstava na osnovu ranije sklopljenih ugovora sa određenim dobavljačima medicinskih sredstava koji nisu bili u potpunosti izvršeni.

Nakon provedene revizije, **konstatovali smo da je novi način nabavke i distribucije ortopedskih i drugih medicinskih sredstava, putem ugovornih apoteka i specijaliziranih trgovina za promet medicinskim sredstvima na malo, jednim dijelom imao za posljedicu povećanje troškova za ortopedska i druga medicinska sredstva u odnosu na prethodnu godinu, što upućuje na činjenicu da je potrebno preispitati donesene Izmjene i dopune Uredbe iz oktobra 2014. godine i važeću odluku Upravnog odbora.** U kontekstu navedenog, ali i potrebe uvođenja nekih novih pomagala, sačinjen je prijedlog nove Uredbe kojom bi postupak javne nabavke ponovo provodio Zavod, gdje će Zavod po okončanju postupka objaviti visinu učešća u nabavci sredstava, pojedinačno za svako sredstvo sa jedinstvene liste, zavisno od ugovorene cijene sa izabranim dobavljačem. U obraćanju Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo sa novim prijedlogom Uredbe, do momenta okončanja revizije, Zavod nije dobio odgovor.

Preispitati postojeći način nabavke i distribucije ortopedskih i drugih medicinskih sredstava putem ugovornih apoteka i specijaliziranih trgovina u kontekstu povećanja troškova, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti u cilju racionalnije potrošnje finansijskih sredstava Zavoda;

[23] Uredba o obimu, uslovima i načinu ostvarivanja prava osiguranih lica na korišćenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko – protetske pomoći i stomatološko – protetskih nadomjestaka – „Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/07, 29/07 i 40/14.

6.2.2.4 Izdaci za refundacije bolovanja (6.313.270 KM)

Izdaci za refundacije naknade plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 42 dana na teret zdravstvenog osiguranja iskazani su u iznosu od 6.313.270 KM i isti su veći za 474.332 KM u odnosu na prethodnu godinu. Upravni odbor je u februaru 2004. godine donio Odluku o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad kojom je određena visina i način ostvarivanja prava na naknadu plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad koja se isplaćuje na teret sredstava Zavoda. Shodno Odluci, naknada plaće koju refundira Zavod je 80% neto isplaćene plaće na koju je plaćen doprinos i ista ne može biti veća od 80% prosječne neto plaće ostvarene u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku. Utvrđena visina naknade koju je Zavod refundirao, nije u skladu sa 46. i 47. Zakonom o zdravstvenom osiguranju, kojim je propisano da se naknada plaće utvrđuje u visini od najmanje 80% osnovice za naknadu koju čini plaća isplaćena osiguraniku, s tim da ne može biti niža od iznosa minimalne plaće važeće za mjesec za koji se utvrđuje naknada. Shodno navedenom načinu priznavanja visine naknade, obaveza plaćanja doprinosa iz i na plaću i razlika neto naknade iznad visine koju priznaje Zavod, padaju na teret poslodavca i fizičkih lica. Na neusklađenost smo ukazivali u revizorskom izvještaju za 2010. godinu.

Iako je konstatovan značajan porast ovih troškova u odnosu na prethodnu godinu, ističemo da Zavod u 2015. godini nije vršio kontrolu rada izabranih doktora, odnosno Ljekarske komisije u pogledu izdavanja nalaza i ocjene o privremenoj spriječenosti za rad, u skladu sa federalnim Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti, što može imati za posljedicu, pored utvrđenih većih finansijskih izdvajanja i zloupotrebu korištenja navedenog prava.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je da će kantonalni zavod osiguranja isplaćivati naknadu plaće osiguraniku i nakon isteka 14 mjeseci, ako nadležni organ penzijsko-invalidskog osiguranja ne donese ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga izabranog doktora medicine, ali je nadležni organ penzijsko-invalidskog osiguranja obavezan izvršiti povrat u roku 30 dana od dana prijema zahtjeva za povrat. Napominjemo da je 2006. godine donesena Uredba o postupku medicinskog vještačenja i osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje kojom se osniva institut i za oblast penzijskog i invalidskog osiguranja i koji preuzima od Federalnog zavoda PIO/MIO - Sektora za ocjenu radne sposobnosti zatečene zaposlenike, sredstva za rad, opremu, akte i predmete i drugu dokumentaciju koja je pripadala ovom Sektoru. **Zbog neusklađenosti propisa sa nastalim izmjenama, član 60. Zakona o zdravstvenom osiguranju koji tretira povrat sredstava se ne provodi, te su isplate po navedenom osnovu u cjelosti teretile finansijska sredstva Zavoda u 2015. godini.**

Preispitati odredbe Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad, u dijelu visine naknade koja se refundira pravnim i fizičkim licima, te u skladu sa konstatovanim poduzeti aktivnosti u saradnji sa ostalim nadležnim institucijama;

Osigurati nadzor nad radom izabranog doktora, odnosno Ljekarske komisije u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti;

U saradnji sa resornim ministarstvom, inicirati usklađivanje važećih zakonskih propisa kojim bi se omogućio povrat refundiranih naknada plaća za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 14 mjeseci;

6.2.2.5 Kapitalni transferi za zdravstvo (4.280.461 KM)

Kapitalni transferi za zdravstvo realizovani su u iznosu od 4.280.461 KM, u kojem iznosu su sadržani rashodi po osnovu Razvoja integralnog informacionog sistema u zdravstvu 2.616.900 KM, Sredstva za investicijsko održavanje u zdravstvenim ustanovama iz sredstava participacije 759.390 KM i rashodi po osnovu izmirenja obaveza po Ugovoru o kreditu sa Saudijskim fondom za razvoj 1.663.561 KM (detaljnije pojašnjeno pod tačkom 7. Imovina, obaveze i izvori sredstava, u okviru dugoročnih razgraničenja).

Obzirom da se odustalo od novog kreditnog zaduženja, pozicija kapitalnih transfera za zdravstvo je Izmjenama i dopunama Finansijskog plana sa prvobitno planiranih 11.724.000 KM[24], na kraju smanjena na iznos od 4.685.645 KM, što je bilo dovoljno za finansiranje obaveza po zaključenim ugovorima iz prethodnih godina.

Kapitalni transfer za razvoj integralnog informacionog sistema u zdravstvu iskazan je u iznosu od 2.616.900 KM, a za iste namjene je u 2015. godini utrošeno još dodatnih 744.120 KM na ime kupovine licenci za korištenje, što je evidentirano na poziciji kapitalnih izdataka, kao i 343.980 KM na ime tekućeg održavanja PACS sistema (radiološke slike).

Radi lakše preglednosti dajemo tabelarni pregled realizacije revidiranih plaćanja u 2015. godini po ranije potpisanim ugovorima za razvoj informacionog sistema, kao i potpisanog ugovora za tekuće održavanje PACS sistema u 2015. godini.

u KM

Red. Broj	Opis i datum zaključivanja ugovora sa dobavljačem MEDIT d.o.o. Sarajevo	Izvršenje 2013. i 2014. godine	Izvršenje 2015. godine	Ostatak obaveza za 2016. godinu
1	2	4	5	6
1.	Informacioni sistem i medicinska oprema za potrebe JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo (22.04.2013. godine, vrijednost ugovora sa PDV-om 5.241.600 KM) • Nabavka informacionog sistema porodične medicine i konsultativno specijalističkih službi JU DZ KS; • Nabavka medicinske opreme i softvera za digitalizaciju radioloških službi i radiološke opreme JU DZ KS; • Nabavka medicinske opreme i softvera za opremanje i povezivanje 4 internistička kabineta JU DZ KS; • Uspostava servisa praćenja i upravljanja korisnicima, identitetima i međusobnim odnosima dijeljenih resursa u JU DZ KS. Zapisnik o konačnom prijemu medicinskog informacionog sistema i medicinske opreme u JU DZ KS potpisan 23.10.2014. godine od strane predstavnika Zavoda i JU DZ KS.	3.712.800	1.528.800	-
2.	Kupovina i isporuka 2000 punih korisničkih vremenski neograničenih licenci proizvođača T – system, Mađarska (divizija Deutsche Telekoma) za AIS, BIS, KIS i RIS (09.06.2014. godine, vrijednost ugovora sa PDV-om 3.627.000 KM) Zapisnik o konačnom prijemu 2000 licenci potpisan 26.12.2014. godine od strane predstavnika Zavoda, te 12 mjeseci od ovog dana, počinje teći rok za održavanje istih.	1.450.800	1.088.100	1.088.100
I	**Realizacija ugovora na kapitalnim transferima Zavoda**	**5.163.600**	**2.616.900**	**1.088.100**
3.	Integracija i proširenje postojećih implementiranih informacionih sistema u zdravstvu sa centralnom funkcijom Zavoda (17.06.2014. godine, vrijednost ugovora sa PDV-om 2.480.400 KM). Zapisnik o punoj implementaciji i isporuci usluga integracije i proširenja postojećih implementiranih informacionih sistema u zdravstvu sa centralnom funkcijom Zavoda potpisan od strane predstavnika Zavoda 03.02.2016. godine.	992.000	744.120	744.120
II	**Realizacija ugovora na kapitalnim izdacima Zavoda**	**992.000**	**744.120**	**744.120**
4.	Pružanje usluga održavanja PACS sistema (06.03.2015. godine, vrijednost ugovora sa PDV-om 687.960 KM)	-	343.980	343.980
III	**Realizacija ugovora na ugovorenim uslugama**	**-**	**343.980**	**343.980**
	Sveukupno praćeni ugovori revizijom u 2015. godini (I+II+III)	**6.155.600**	**3.705.000**	**2.176.200**

[24] od čega na ime „Razvoja integralnog informacionog sistema u zdravstvu" 3.117.000 KM, za „Kapitalna ulaganja u zdravstvenim ustanovama" 7.107.000 KM i za izmirenje obaveza po Ugovoru o kreditu sa Saudijskim fondom za razvoj 1.500.000 KM

Kao što se vidi iz prezentiranih podataka, Zavod je u 2015. godini na ime razvoja informacionog sistema u zdravstvu utrošio 3.705.000 KM, a također po već potpisanim ugovorima, u narednoj godini izdvojit će sredstva u iznosu od najmanje 2.176.200 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji, izdvajanje sredstava za Projekat informatizacije se vrši na osnovu Odluke o usvajanju Akcionog plana za realizaciju Strategije primjene informaciono – komunikacione tehnologije u zdravstvu Kantona Sarajevo, za period 2009. – 2015. godina, koji je usvojen od strane Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine KS", broj 37/09). Akcionim planom je definisano (član 4.) da je nosilac implementacije istog Ministarstvo zdravstva KS i Zavod, kao i da će se sredstva za realizaciju istog obezbijediti: a) Finansijskim planom Zavoda za svaku tekuću godinu u iznosu od minimalno 65 % od planiranih sredstava; b) Budžetom kantona – razdjel Ministarstva zdravstva za svaku tekuću godinu počevši od 2010. godine, u iznosu od 10 % planiranih sredstava; i c) iz drugih izvora u iznosu od 25 % od planiranih sredstava. Za projekat informatizacije sredstva su do sada primarno izdvajana iz Zavoda. U cilju provedbe Strategije i Akcionog plana informatizacije zdravstva Kantona Sarajevo Vlada Kantona je 2013. godine formirala Upravljački odbor sa 11 članova (premijer, ministar zdravstva, direktor Zavoda, ...), a ministar zdravstva KS je 18.02.2014. godine donio akt kojim je Zavod odredio kao nosioca informatizacije zdravstva i vlasnikom zdravstvenih softvera, kao i vlasnikom svih podataka koji se unose u integralni informacioni sistem. Isto tako, Upravni odbor Zavoda je 2013. godine formirao Komisiju za definisanje dugoročnih ciljeva i strategije razvoja informacionog sistema i praćenje implementacije strategija za Zavod čiji članovi su 4 uposlenika Zavoda, a direktor supervizor. **Konstatovali smo da je Zavod, u 2015. godini članovima Upravljačkog odbora za prva 3 mjeseca isplatio naknadu u neto iznosu od 16.500 KM (500 KM mjesečno) i članovima navedene Komisije za 12 mjeseci isplatio naknadu u neto iznosu od 22.700 KM (predsjedniku i supervizoru po 500 KM, a članovima po 400 KM mjesečno), iako isti nisu podnijeli nijedan mjesečni izvještaj o radu. Također smo konstatovali da Zavod još uvijek nije na stalnim sredstvima evidentirao kupljenih 2000 korisničkih licenci proizvođača T – system i 12 licenci proizvođača Agfa Healthcare, u skladu sa ugovorima[25] ukupne vrijednosti 4.172.220 KM.**

Sredstva za investicijsko održavanje iz sredstava participacije su zdravstvenim ustanovama doznačena u iznosu od 759.390 KM, po osnovu naplaćenih sredstava kao lično učešće osiguranika u troškovima liječenja. Ova sredstva se, nakon izvršenih uplata osiguranika na račun Zavoda, usmjeravaju za nabavku opreme i investicijsko održavanje u zdravstvenim ustanovama u skladu sa odlukom Upravnog odbora Zavoda, a po pojedinačnim zahtjevima ustanova.

Prema odredbama člana 13. stav 2. Zakona o zdravstvenoj zaštiti utvrđeno je da Kanton osigurava sredstva za vršenje osnivačkih prava nad zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač, a što obuhvata investicijska ulaganja i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti u skladu sa planom i programom mjera zdravstvene zaštite na području kantona koji utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra. **Imajući u vidu naprijed citirane odredbe člana 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, konstatujemo da planiranje sredstava na ime kapitalnih transfera u zdravstvo u Finansijskom planu Zavoda za 2015. godinu, nema uporište u zakonskim propisima, te da je isto isključiva obaveza osnivača, pa se kao takvo treba finansirati iz kantonalnog budžeta. Pitanje kapitalnih ulaganja u zdravstvene ustanove postaje značajnije ako se ima u vidu da je Zavod, u periodu 2011. – 2014. godina, samo za kupovinu medicinske i informatičke opreme, te licencnih prava utrošio sredstva u ukupnom iznosu od najmanje 74.477.473 KM.** U skladu sa donesenim odlukama Upravnog odbora 27.02.2015. godine, najveći dio nabavljene medicinske i informatičke opreme dodijeljen je Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu (65.056.941 KM), JU Dom zdravlja je dodijeljeno 1.100.804 KM, a ostatak sredstava u iznosu od 8.319.728 KM koji se odnosi na licencna prava i opremu je knjižen u poslovnim knjigama Zavoda. **Nakon obavljene**

[25] u skladu sa Ugovorom za kupovinu i isporuku 2000 punih korisničkih vremenski neograničenih licenci proizvođača T – system, Mađarska (divizija Deutsche Telekoma) za AIS, BIS, KIS i RIS vrijednosti 3.627.000 KM i u skladu sa Ugovorom za kupovinu dodatnih korisničkih vremenski neograničenih licenci proizvođača Agfa Healthcare ukupne vrijednosti 545.220 KM;

revizije, konstatujemo da JU KCU Sarajevo i JU Dom zdravlja, iako su trebali, još uvijek nabavljenu medicinsku i informatičku opremu vrijednosti 66.157.745 KM nisu evidentirali u svojim poslovnim knjigama, kao i da u odlukama Upravnog odbora nije navedeno da li Zavod ovim zdravstvenim ustanovama prenosi pravo korištenja ili pravo vlasništva nad navedenom opremom.

Potrebno je izvršiti evidentiranje kupljenih 2000 korisničkih licenci proizvođača T-system i 12 licenci proizvođača Agfa Healthcare na stalnim sredstvima Zavoda, u skladu sa ugovorima ukupne vrijednosti 4.172.220 KM;

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva Kantona, osiguraju da se kapitalna ulaganja u zdravstvo koja obuhvataju investicijska ulaganja i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti finansiraju iz kantonalnog budžeta, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje;

Poduzeti aktivnosti kako bi se realizovale odluke Upravnog odbora od 27.02.2015. godine, u cilju uknjižavanja u poslovne knjige JU KCU Sarajevo i JU Dom zdravlja nabavljene medicinske i informatičke opreme, u periodu 2011. – 2014. godina, u vrijednosti od 66.157.745 KM. Prethodno je potrebno utvrditi da li se ustupanjem kupljene opreme prenosi pravo korištenja ili pravo vlasništva nad istom;

6.2.2.6 Liječenje u inostranstvu (2.155.174 KM)

Izdaci za liječenje u inostranstvu iskazani su u iznosu od 2.155.174 KM, u okviru kojih se na troškove zdravstvene zaštite po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju odnosi 1.793.296 KM i na troškove liječenja u inostranstvu po zahtjevima osiguranika i odobrenju Komisije Upravnog odbora za pomoć u liječenju u inostranstvu 361.878 KM.

Uvidom u revizorski uzorak odobrenih troškova liječenja po odobrenju Komisije Upravnog odbora (11 članova), utvrdili smo da je osiguranicima navedeno pravo priznavano uz primjenu sljedećih kriterija: pomoć se odobrava po završenom liječenju uz dokaz o ličnom plaćanju troškova, zahtjevi ne mogu biti stariji od 6 mjeseci, maksimalni iznos pomoći koji Komisija može odobriti je 10.000 KM, osiguranici moraju imati konzilijarno mišljenje – preporuku nadležne klinike da se liječenje nije moglo obaviti u zemlji, potpisano od šefa klinike i još dva ljekara odgovarajuće specijalnosti. Svi zaprimljeni zahtjevi se zavode u posebnu knjigu protokola, komisija odlučuje na sjednicama, o čemu se vode zapisnici o radu komisije. Obračun troškova je vršen na osnovu prezentiranih računa u ino valuti za koje u pojedinim slučajevima nema dokaza plaćanja, te osim zapisnički konstatovanog priznatog iznosa, nema posebno ovjerenog pregleda priznatih računa i obračuna kursnih razlika. Obračun naknade članovima komisije je utvrđen Odlukom Upravnog odbora o formiranju iste u neto iznosu od po 300 KM članovima i predsjedniku 400 KM mjesečno. **Konstatujemo da primjenjivani kriteriji u pogledu starosti zahtjeva i konzilijarnog mišljenja nisu propisani Odlukama Upravnog odbora o kriterijima za davanje pomoći za liječenju u inostranstvu (2002., 2011. i 2013. godine) i da komisija nema poslovnik o radu. Pored toga, članovima navedene komisije, kao i koordinatoru (300 KM mjesečno) je uredno obračunata i isplaćena naknada za svih 12 mjeseci, iako komisija nije radila 3 mjeseca (februar, april i avgust). Na kraju godine nije izvršen popis svih zaprimljenih zahtjeva koji nisu razmatrani od strane komisije. Komisija nema propisan rok do kojeg se moraju riješiti pristigli zahtjevi.**

Potrebno je preispitati odredbe postojeće Odluke Upravnog odbora o kriterijima za davanje pomoći za liječenje u inostranstvu u kontekstu primjenjivane prakse, te u skladu sa konstatovanim izvršiti izmjenu i dopunu iste;

Potrebno je da Komisija za pomoć u liječenju u inostranstvu donese Poslovnik o radu kojim će se, između ostalog, propisati rok do kojeg se moraju riješiti pristigli zahtjevi, isplata naknade usloviti održavanjem i prisustvom sjednicama iste, te propisati poseban obrazac u koji će se unositi i od strane komisije ovjeravati svi priznati računi u ino valuti i obračunom kursnih razlika. Sve pristigle zahtjeve

osiguranika za odobrenje troškova liječenja u inostranstvu riješiti u utvrđenom roku, a obavezno prije kraja obračunskog perioda;

6.2.2.7 Konsultativno – specijalistička zdravstvena zaštita (1.066.370 KM)

U okviru rashoda za konsultativno – specijalističku zdravstvenu zaštitu, **na izdatke za medicinsku rehabilitaciju** se odnosi 1.025.790 KM. Ugovore o pružanju usluga liječenja iz fizikalne medicine i rehabilitacije stacionarnog i ambulantnog tipa zaključeni su u martu 2013. godine, i to sa Republičkim centrom za medicinsku rehabilitaciju Fojnica, ZU Lječilište "Banja-Terme" Ilidža i „Aquaterm" Olovo (sa utvrđenim ukupnim brojem BO dana, a do ispunjenja ugovornih obaveza). Odlukom Upravnog odbora od 21.11.2013. godine data je saglasnost za nastavak realizacije navedenih ugovora iz 2013. godine, do okončanja javnog poziva, čija obaveza provođenja je utvrđena članom 12. Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, donesenom od strane Skupštine Kantona. Nije prezentiran dokaz da je pokrenut i okončan javni poziv, na osnovu kojeg bi se zaključili novi ugovori. Fakturisanje usluga vršeno je prema ugovorenim cijenama u 2013. godini, za pružene usluge fizikalne medicine i rehabilitacije stacionarnog tipa 65 KM po danu, za pružene usluge fizikalne medicine i rehabilitacije ambulantnog tipa u iznosu od 30 KM dnevno po jednom osiguranom licu i pansionske usluge za pratioca u iznosu od 70 % ugovorene cijene BO dana, odnosno 45,50 KM po danu. **Zbog naprijed navedenog, konstatujemo da Zavod prilikom realizacije usluga medicinske rehabilitacije nije postupio u skladu sa članom 12. Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava.**

Osigurati pružanje usluga medicinske rehabilitacije u skladu sa članom 12. Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, na osnovu zaključenih ugovora po okončanju javnog poziva;

6.2.2.8 Naknada članova Upravnog odbora, Nadzornog odbora i komisija, zatim komisija imenovanih od strane Ministarstva zdravstva KS i Vlade Kantona, ugovori o djelu (504.574 KM)

Izdaci po osnovu drugih samostalnog djelatnosti i povremenog samostalnog rada iskazani su u bruto iznosu od 504.574 KM, čiju strukturu radi lakšeg praćenja dajemo u sljedećoj tabeli: u KM

Red. Broj	Naziv imenovanog radnog tijela po osnovu kojeg se vrši isplata naknade, kao i ugovora o djelu	Neto iznos mjesečne naknade	Ukupan neto iznos u 2015. godini	Napomena revizora
1	2	4	5	6
1.	**Upravni odbor Zavoda (9 članova)**	**Prosječna neto plata zaposlenih u KS, članovi uvećana za 20 % za predsjednika**	**113.455**	**I – XII**
2.	**Nadzorni odbor Zavoda (3 člana)**	**Prosječna neto plata zaposlenih u KS, članovi uvećana za 20 % za predsjednika**	**36.265**	**I – XI**
3.	**Radna tijela imenovana od strane Vlade Kantona**		**16.500**	
3.1.	Upravljački odbor za realizaciju Akcionog plana informatizacije zdravstva u KS (11 članova)	500 KM	16.500	I – III; Razriješeni 02.07.2015.
4.	**Radna tijela imenovana od strane kantonalnog ministra zdravstva**		**39.850**	
4.1.	Komisija za lijekove (7 članova)	350 KM predsjednik, 300 KM, članovi 150 KM, tehničko lice	16.100	VI – XII
4.2.	Komisija za koordinaciju – BOARD (9 članova)	500 KM	23.750	I – V
5.	**Radna tijela imenovana od strane Upravnog odbora**		**203.400**	

5.1.	Komisija za rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u drugom stepenu (10 članova)	400 KM, predsjednik 300 KM, članovi i koordinator	44.400	I – XII, razriješeni sa 31.01.2016.
5.2.	Komisiju za definisanje dugoročnih ciljeva i strategija razvoja informacionog sistema i praćenje implementacije strategija za Zavod zdravstvenog osiguranja KS (4 člana)	500 KM predsjedniku i supervizoru (direktor) i 400 KM članovima	22.700	
5.3.	Komisija za odlučivanje o zahtjevu osiguranih lica za ortopedska i druga medicinska pomagala koja nisu predviđena ugovorom (8 članova)	400 KM, 300 KM članovi i koordinator	46.800	
5.4.	Komisija za liječenje u inostranstvu (11 članova)	400 KM predsjedniku i 300 KM članovima i koordinatoru	44.100	
5.5.	Tim za pripremu sjednica Upravnog odbora (4 člana)	500 KM ministru zdravstva i direktoru, 400 KM pomoćniku direktora za ekonomske poslove i 300 KM stručni saradnik za poslove Upravnog odbora	3.400	I – II, razriješen 09.12.2015. godine
5.6.	Tim za pripremu sjednica Nadzornog odbora (3 člana)	500 KM direktor, 400 KM, šef Službe za finansije, 300 KM, tehnički sekretar	11.200	I – XI, razriješen 09.12.2015. godine
6.	**Ugovori o djelu**		**30.800**	
6.1.	Ugovori o angažovanju ovlaštenih ljekara za upućivanje osiguranih lica na medicinsku rehabilitaciju – produženo bolničko liječenje	Šefovi klinika UKCS u rasponu 200 – 400 KM	20.000	I – XII
6.2.	Angažovanje stručnog konsultanta za izvršavanje ugovorenih obaveza zavoda i zdravstvenih ustanova	900 KM	10.800	
	Sveukupno neto isplate u 2015. godini (1+2+3+4+5+6)		**409.470**	

Izdaci za članove Upravnog odbora iskazani su u iznosu od 113.454 KM. U 2015. godini radila su dva saziva Upravnog odbora. Naknada za rad predsjednika i članova Upravnog odbora utvrđena je Odlukom Upravnog odbora od 18.02.2013. godine, u iznosima navedenim u tabeli. Napominjemo da je Poslovnikom o radu Upravnog odbora iz 2012. godine regulisano da visinu naknade za rad Upravnog odbora utvrđuje Vlada Kantona Sarajevo, međutim usvojenim izmjenama Poslovnika o radu Upravnog odbora u 2013. godini utvrđivanje naknade, Upravni odbor prenio je u svoju nadležnost. Izmjena je uslijedila nakon što je Vlada Kantona usvojila 12.02.2013. godine Odluku o izmjeni odluke o visini mjesečne naknade za rad predsjednika i članova upravnih odbora javnih zdravstvenih ustanova i javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, kojom se iz osnovne odluke briše utvrđena naknada za rad predsjednika i članova Upravnog odbora Zavoda. Na upit Zavoda, ministar zdravstva Kantona Sarajevo je 19.11.2013. godine dao odgovor, da su prava i obaveze kao i odgovornosti Zavoda utvrđene Zakonom o zdravstvenom osiguranju i da shodno navedenom visinu mjesečne naknade za rad predsjednika i članova Upravnog i Nadzornog odbora Zavoda ne utvrđuje Vlada Kantona Sarajevo, te da se utjecaj odnosno ovlaštenje Vlade Kantona Sarajevo ostvaruje kroz imenovanje predsjednika i članova Upravnog i Nadzornog odbora Zavoda, kao i direktora. **Naglašavamo da je Zavod trebao da uputi zvaničan dopis Vladi Kantona Sarajevo za rješavanje pitanja utvrđivanja visine naknade Upravnom odboru, jer je ista i imenovala Upravni odbor, te da ministar zdravstva Kantona Sarajevo nije imao ovlaštenje za dato tumačenje koje je imalo za rezultat da je Upravni odbor sam sebi utvrdio visinu naknade.** S tim u vezi navodimo da je novim Zakonom o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo, koji je na snazi od 18.03.2016. godine utvrđeno da Vlada Kantona svojom odlukom utvrđuje visinu mjesečne naknade za rad predsjedniku i članovima upravnog i nadzornog odbora javne ustanove. Zavod je u obavezi da uskladi svoje opće akte sa navedenim zakonom u roku 90 dana od dana stupanja na snagu istog. **Konstatujemo da je isplata naknade Upravnom odboru izvršena za ukupno 12 mjeseci, iako u mjesecu januaru, maju i julu nije održana nijedna sjednica. Poslovnikom o radu Upravnog odbora isplata naknade nije bila uslovljena održavanjem sjednice niti prisustvom istoj, što je potrebno urediti u narednom periodu u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama članova organa**

upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo.

Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Upravnog odbora, a Poslovnikom o radu Upravnog odbora definisati isplatu naknada članovima Upravnog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama;

Izdaci za članove Nadzornog odbora iskazani su u iznosu od 36.266 KM. Odlukom Vlade Kantona Sarajevo o visini mjesečne naknade za rad predsjednika i članova nadzornih odbora javnih zdravstvenih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo iz februara 2012. godine utvrđena je naknada za rad u Nadzornom odboru Zavoda, za predsjednika 300 KM i članove 250 KM.

Nakon što je Vlada Kantona Sarajevo u februaru 2013. godine usvojila Odluku o izmjeni odluke o visini mjesečne naknade za rad predsjednika i članova upravnih odbora javnih zdravstvenih ustanova i javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo, kojom se iz odluke briše utvrđena naknada za rad predsjednika i članova Upravnog odbora Zavoda i nakon što je Upravni odbor Zavoda samostalno utvrdio visinu naknade članovima Upravnog odbora, predsjednik Nadzornog odbora se molbom obratio ministru zdravstva Kantona Sarajevo da se izjednači naknada članova Nadzornog odbora sa naknadom Upravnog odbora. **Ministar zdravstva je dopisom od 19.11.2013. godine dao tumačenje prema kojem visinu mjesečne naknade za rad predsjednika i članova Nadzornog odbora Zavoda ne utvrđuje Vlada Kantona, te je dao saglasnost na zaključivanje ugovora o angažovanju sa predsjednikom i članovima Nadzornog odbora kojima je definisana mjesečna naknade za članove u visini prosječne neto plaće zaposlenih u Kantonu Sarajevo, a za predsjednika da se ista uvećava za 20%. Konstatujemo da je nepostupanje u skladu sa Odlukom Vlade Kantona, imalo za posljedicu veće isplate samo u 2015. godini za neto iznos od 27.466 KM.** Izvršene nezakonite isplate, za period od 01.06.2013. godine do 31.12.2015. godine, u iznosu od 99.165 KM su predmet informacije koju je direktor uputio 18.02.2016. godine Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo na dalje postupanje. **Isplata naknade u 2015. godini izvršena je za 11 mjeseci, iako u mjesecu januaru, februaru i julu nije održana ni jedna sjednica. Poslovnikom o radu Nadzornog odbora isplata naknade nije bila uslovljena održavanjem sjednice niti prisustvom istoj, što smatramo neopravdanim.**

Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Nadzornog odbora, a Poslovnikom o radu Nadzornog odbora definisati isplatu naknada članovima Nadzornog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama;

Izdaci za timove za pripremu sjednica Upravnog odbora i Nadzornog odbora iskazani su u iznosu od 14.600 KM. Navedeni timovi su formirani odlukama Upravnog odbora od 18.02.2013. godine i 23.07.2013. godine. **Konstatujemo da pravo predsjednika Upravnog odbora da utvrdi naknadu timovima za pripremu sjednica Upravnog i nadzornog odbora nije osnovano, jer navedeni poslovi spadaju u redovne poslove utvrđene Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda.** Prilikom obavljanja konačne revizije, revizijskom timu prezentirana je odluka novog saziva Upravnog odbora od 09.12.2015. godine kojom se timovi razrješavaju.

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da je članovima imenovanih komisija od strane kantonalnog ministra zdravstva (Komisiju za lijekove za period juni-decembar i Komisiju za koordinaciju-BOARD za period januar – maj 2015. godine), isplata naknade vršena bez prethodnog dostavljanja izvještaja o radu za mjesec za koji se vrši isplata, odnosno da su isti radili posao za koji su imenovani.

Upravljački odbor za realizaciju Akcionog plana informatizacije zdravstva u Kantonu Sarajevo imenovala je Vlada Kantona Sarajevo Rješenjem od 23.05.2013. godine (u odbor su imenovani premijer, ministar zdravstva, direktori određenih zdravstvenih ustanova, direktor Zavoda i ostali) sa zadatkom da odlučuje o pitanjima od političkog i strateškog interesa za realizaciju Akcionog plana informatizacije zdravstva u Kantonu Sarajevo, donosi odluke u smislu provedbe faza Akcionog plana, vrši nadzor nad radom Konsultacijskog tima, Integratora i Operatora, vrši ažuriranje Akcionog plana, nadgleda osiguranje kvaliteta Akcionog plana itd. **Konstatujemo da je članovima Upravljačkog odbora obračunavana mjesečna naknada u neto iznosu od 500 KM, iako nadležni organ nije donio posebni akt o utvrđivanju visine naknade. Isplata**

naknade izvršena je za 3 mjeseca iako Upravljački odbor nije dokumentovao svoj rad kroz dostavljanje izvještaja, čime ne možemo prihvatiti da su se stekli uslovi za isplatu naknade. Napominjemo da je Vlada Kantona Sarajevo Rješenjem br.02-05-19190-13/15 od 02.07.2015. godine razriješila predsjednika i članove Upravljačkog odbora, te je stopirana dalja isplata naknade.

Komisija za definisanje dugoročnih ciljeva i strategija razvoja informacionog sistema i praćenje implementacije strategija za Zavod zdravstvenog osiguranja KS imenovana je od strane Upravnog odbora 09.10.2013. godine, a istu čine predsjednik, 3 člana (uposlenici Zavoda) i supervizor (direktor Zavoda). Zadatak komisije utvrđen Rješenjem je da definiše dugoročne ciljeve i kreira strategiju razvoja informacionog sistema Zavoda, upravlja i koordinira rad na informatičkom povezivanju Zavoda i ostalih učesnika u sistemu zdravstvene zaštite (bolnice, domovi zdravlja, zavodi, apoteke, ministarstva), prati trendove razvoja i primjene informacionih tehnologija u okruženju i ugrađuje ih u strategiju razvoja, predlaže, prati i koordinira implementaciju rješenja iz domena informacionih tehnologija koje će podržati ciljeve i strategiju razvoja, daje mišljenja, prijedloge i savjete na druge projekte koji imaju informatičke komponente, a koje se tiču Zavoda itd.

Utvrdili smo da je isplata naknade članovima Komisije za definisanje dugoročnih ciljeva i strategija razvoja informacionog sistema i praćenje implementacije strategija za Zavod zdravstvenog osiguranja KS, kao i članovima Komisije za odlučivanje o zahtjevima osiguranih lica za ortopedska i druga medicinska pomagala koja nisu predviđena Uredbom, izvršena za svih 12 mjeseci, iako komisije nisu dokumentovale svoj rad kroz mjesečne izvještaje o radu.

Izdaci za rad Komisije za rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u drugom stepenu iskazani su u iznosu od 44.400 KM. Konstatovali smo da broj imenovanih članova nije utvrđen u skladu sa odredbama poslovnika, već da je isti veći za jednog člana. Isplata naknade nije uslovljena prisustvom na sjednici, gdje je jednom članu vršena redovna isplata mjesečne naknade u odsustvu.

Poslovnikom o radu Komisije za rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u drugom stepenu isplatu naknade članovima komisije usloviti prethodnim prisustvom sjednici;

Napominjemo da su članovi prethodno opisanih komisija imenovanih o strane Upravnog odbora, Odlukom Upravnog odbora, razriješeni u januaru 2016. godine, zaključno sa 31.01.2016. godine. Upravni odbor je donio Pravilnik o imenovanju članova komisija Zavoda u aprilu 2016. godine, prema kojem se formiraju tri stalne komisije Upravnog odbora na mandat od godinu dana. U komisije se imenuje jedan uposlenik ispred Zavoda pravne struke u svojstvu koordinatora, koji nema pravo na naknadu i predmetne poslove obavlja u okviru radnog vremena (prije donošenja propisa koordinator je primao naknadu). Komisije su dužne dostavljati mjesečni izvještaj o obavljenim poslovima Upravnom odboru i direktoru, a na osnovu održane sjednice i izvještaja Komisije vršiće se isplata ugovorene naknade (za predsjednika utvrđena naknada je 120 KM i za članove komisije 100 KM).

Preispitati opravdanost formiranja velikog broja komisija koje se isplaćuju na teret Zavoda u značajnom iznosu, a isplatu naknade članovima komisija vršiti kada se steknu uslovi za isplatu, nakon podnošenja mjesečnih izvještaja o radu, odnosno dokaza da su iste radile posao za koji su i imenovane;

U okviru izdataka po osnovu **ugovora o djelu,** zaključen je ugovor sa stručnim konsultantom u vezi izvršavanja međusobnih ugovornih obaveza Zavoda i zdravstvenih ustanova koje se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja i sa kojima je zaključen ugovor o pružanju zdravstvene zaštite. Ugovor sa izvršiocem je produžavan na tromjesečnoj osnovi, isplata mjesečne naknade vršena je u iznosu od 900 KM, iako nije podnesen nikakav izvještaj koji bi potvrdio da je izvršilac obavljao ugovoreni posao. Zbog navedenog smatramo da obračun i isplata naknade po osnovu navedenog ugovora o djelu u ukupnom neto iznosu od 10.800 KM nije osnovana i opravdana.

Preispitati osnovanost i opravdanost obračuna i isplate naknade po osnovu ugovora o djelu u vezi izvršavanja međusobnih ugovornih obaveza Zavoda i zdravstvenih ustanova koje se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, obzirom da nema dokaza obavljanja istog;

6.2.3 Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci su iskazani u iznosu od 9.830.602 KM, od čega se na izdatke za otplatu dugova od domaćeg zaduživanja odnosi 9.053.876 KM, što se detaljnije pojasnili pod tačkom 7. Izvještaja (Imovina, obaveze i izvori sredstava). Ostatak sredstava od 776.727 KM se odnosu na kapitalne izdatke za nabavku stalnih sredstava, a u okviru istih najznačajniji iznos od 744.120 KM se odnosi na realizaciju potpisanog Ugovora sa predzećem MEDIT d.o.o. Sarajevo 2014. godine, na ime Integracije i proširenja postojećih implementiranih informacionih sistema u zdravstvu sa centralnom funkcijom Zavoda (2.480.400 KM), što smo detaljnije pojasnili pod tačkom 6.2.9. Izvještaja (Kapitalni transferi za zdravstvene ustanove).

6.3 Finansijski rezultat

Izvršenje Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu iskazano u finansijskim izvještajima je sljedeće: prihodi i primici 341.655.755 KM, rashodi i izdaci 341.186.236 KM i višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima 469.519 KM.

Struktura iskazanog Izvršenja Finansijskog plana Zavoda za 2015. godinu:

u KM

Red.broj	Opis	Plan za 2015. godinu	Rebalans plana za 2015. godinu	Izvršenje Plana za 2015. godinu	% izvršenja
1	2	3	4	5	6 = 5/4
A	**PRIHODI I PRIMICI (I+II)**	**346.111.855**	**340.882.600**	**341.655.755**	**100,23**
I	**Prihodi**	**326.730.900**	**336.501.645**	**337.274.798**	**100,23**
1.	Prihodi od doprinosa	324.807.900	334.337.000	335.477.070	100,34
2.	Neporezni prihodi	1.923.000	1.756.000	1.389.084	79,11
2.1.	Ostali prihodi od imovine	103.000	63.000	69.258	109,93
2.2.	Prihodi od pružanja vlastitih usluga	1.820.000	1.693.000	1.319.825	77,96
	Od čega: Prihodi od participacije	720.000	720.000	760.223	105,59
3.	Neutrošeni dio sredstava za I fazu rekonsktrukcije objekta „Kumorovec" – povrat sredstava od JU „Dom zdravlja" KS	0	408.645	408.645	100,00
II	**Kapitalni primici**	**19.000.000**	**4.380.956**	**4.380.956**	**100,00**
4.	Primici od domaćeg zaduživanja	15.000.000	-	-	-
5.	Primljene otplate datih zajmova zdravstvenim ustanovama	4.380.956	4.380.956	4.380.956	98,87
III	**Sredstva zakonske rezerve**	**17.640.853**	**17.640.853**	**17.640.853**	**100,00**
	RASPOLOŽIVA SREDSTVA = PRIHODI, PRIMICI I SREDSTVA ZAKONSKIH REZERVI (I+II + III)	**363.752.708**	**358.523.453**	**359.296.607**	**100,22**
B	**RASHODI I IZDACI (IV + V)**	**346.111.855**	**340.882.600**	**341.186.236**	**100,09**
IV	**Rashodi**	**332.282.442**	**330.828.600**	**331.355.634**	**100,16**
6.	**Troškovi Stručne službe (plate, naknade, izdaci za materijal i usluge)**	**5.637.021**	**5.705.378**	**5.531.612**	**96,95**
7.	**Rashodi neposredne zdravstvene zaštite**	**324.917.107**	**323.550.223**	**324.224.922**	**100,21**
7.1.	Primarna zdravstvena zaštita (Domovi zdravlja KS, 8 zavoda i Stomatološki fakultet sa klinikama)	80.956.866	81.251.866	81.046.411	99,75
7.2.	Porodična medicina – privatna praksa	189.688	285.000	240.312	84,32
7.3.	Konsultativno – specijalistička zdravstvena zaštita	1.690.710	1.190.000	1.066.370	89,61
7.4.	Lijekovi i naknada za obradu recepata	71.100.000	77.000.000	78.670.006	102,17
7.5.	Bolnička zdravstvena zaštita (UKC Sarajevo, Opća bolnica, Psihijatrijska bolnica KS, Zavod za alkoholizam i druge toksikomanije, Zavod za transfuzijsku medicinu FBiH)	140.030.112	140.049.112	139.948.190	99,93
7.6.	Troškovi liječenja van kantona i entiteta	250.000	250.000	257.200	102,88
7.7.	Javno – zdravstvena djelatnost	330.000	235.000	227.447	96,79
7.8.	Liječenje u inostranstvu	2.800.000	2.300.000	2.155.174	93,70
7.9.	Ortopedska i druga pomagala	7.500.000	8.000.000	8.365.675	104,57

7.10.	Naknade članova Upravnog odbora, Nadzornog odbora i komisija, zatim komisija imenovanih rješenjima Ministarstva zdravstva i Vlade Kantona, ugovori o djelu, porezi i doprinosi)	681.902	564.000	504.574	89,46
7.11.	Ostali rashodi zdravstvene zaštite (štampanje obrazaca, promocija, stručno usavršavanje,, e – OSA, održavanje PACS/kardioPACS/RIS/KIS sistema	443.830	547.600	390.442	71,30
7.12.	Sredstva tekuće rezerve	100.000	72.000	0	0,00
7.13.	Refundacija bolovanja preko 42 dana i doprinosi za PIO	6.500.000	6.400.000	6.313.270	98,64
7.14.	Kapitalni transferi za zdravstvo	11.724.000	4.685.645	4.280.461	91,35
7.14.1.	Razvoj integralnog informacionog sistema u zdravstvu	3.117.000	2.617.000	2.616.900	100,00
7.14.2.	Kapitalna ulaganja u zdravstvenim ustanovama	7.107.000	408.645	0	0,00
7.15.	Obaveze po Ugovoru o kreditu sa Saudijskim fondom za razvoj	1.500.000	1.660.000	1.663.561	100,21
7.16.	Sredstva za investicijsko održavanje u zdravstvenim ustanov. iz sredstava participacije	720.000	720.000	759.390	105,47
7.17.	Kamate na domaće pozajmiljivanje	1.728.314	1.573.000	1.599.100	101,66
V	**Izdaci**	**13.829.413**	**10.054.000**	**9.830.602**	**97,78**
8.	Kapitalni izdaci (adaptacija poslovne zgrade, nabavka opreme, nabavka stalnih sredstava u obliku prava)	4.776.000	1.000.000	776.727	77,67
9.	Otplate domaćeg pozajmljivanja	9.053.413	9.054.000	9.053.876	100,00
VI	**Sredstva zakonskih rezervi**	**17.640.853**	**17.640.853**	**17.640.853**	**100,00**
	RASHODI, IZDACI i SREDSTVA ZAKONSKIH REZERVI (IV + V + VI)	**363.752.708**	**358.523.453**	**358.827.089**	**100,08**
C	**ISKAZANI VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA NAD RASHODIMA I IZDACIMA NA KRAJU 2015. GODINE (SUFICIT) (A-B)**	-	-	**469.519**	-
D	**UTVRĐENO POGREŠNO KNJIŽENJE KAPITALNOG PRIMITKA**	-	-	**- 4.380.956**	-
E	**VIŠAK RASHODA I IZDATAKA NAD PRIHODIMA I PRIMICIMA NA KRAJU 2015. GODINE (DEFICIT) (C-D)**			**-3.911.437**	

U 2015. godini ostvarena su prekoračenja rashoda na pojedinim pozicijama u odnosu na planirana sredstva za 2015. godinu, i to: na poziciji troškova lijekova (1.670.006 KM), troškova ortpedskih pomagala (365.675 KM), sredstava za investiciono održavanja u zdravstvenim ustanovama iz sredstava participacije (39.390 KM), kamate na domaće pozajmljivanje (26.100 KM) i liječenja van kantona i entiteta (7.200 KM). **Zbog navedenog izvršenja rashoda iznad visine planiranih sredstava, konstatujemo da planiranje nije izvršeno na bazi realnih parametara i da Zavod nije postupio u skladu sa članovima 6. i 59. Zakona o budžetima u FBiH u dijelu koji se odnosi na preuzimanje obaveza tekuće godine samo za namjene i do visine utvrđene finansijskim planom, kao i u dijelu preraspodjele sredstava uz odobrenje organa upravljanja, uz saglasnost resornog ministrastva.**

Prema prezentiranoj dokumentaciji, u skladu sa odlukama Upravnog odbora, iz sredstava zakonskih rezervi (formiranih u skladu sa članovima 105. i 107. Zakona o zdravstvenom osiguranju), Zavod je u 2011. godini odobrio dvije pozajmice JU Dom zdravlja Sarajevo u ukupnom iznosu od 4.053.136 KM i u 2013. godini Kliničkom centru Univerziteta 7.000.000 KM. U skladu sa potpisanim ugovorima, vraćanje odobrenih novčanih pozajmica je vršeno umanjenjem mjesečnih naknada koje Zavod doznačava navedenim zdravstvenim ustanovama, u utvrđenim mjesečnim anuitetima. Na ovaj način, dakle umanjenjem mjesečnih tranši, u 2015. godini je vraćeno 4.380.956 KM, čime su date pozajmice u potpunosti i otplaćene. **Imajući u vidu da je davanje pozajmica zdravstvenim ustanovama u 2011. i 2013. godini knjigovodstveno evidentirano samo kao smanjenje sredstava zakonskih rezervi i povećanje dugoročnih plasmana, odnosno da nije uticalo na finansijski rezultat tih godina, konstatujemo da je evidentiranje povrata pozajmica u 2015. godine u iznosu od 4.380.956 KM trebalo biti evidentirano kao povećanje sredstava zakonskih rezervi i smanjenje dugoročnih plasmana, odnosno da nije trebalo biti evidentirano na poziciji kapitalnog primitka, obzirom da je uticalo na finansijski rezultat 2015. godine, što nije u skladu sa članovima 4. i 12. Zakona o budžetima u FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu da je Zavod, umjesto deficita u iznosu od 3.911.437 KM, na kraju godine iskazao suficit u iznosu od 469.519 KM, zbog čega konstatujemo da finansijski rezultat poslovanja Zavoda na dan 31.12.2015. godine nije realno i fer iskazan.**

Preispitati opravdanost planiranja i iskazivanja kapitalnog primitka od 4.380.956 KM, po osnovu vraćanja pozajmica datih iz sredstava rezervi Zavoda u ranijem periodu, a naročito imajući u vidu da je isti uticao na iskazani finansijski rezultat Zavoda u 2015. godini, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;

Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka, a u slučaju povećanja rashoda u odnosu na planske pozicije postupiti u skladu sa članovima 6. i 59. Zakona o budžetima u FBiH u dijelu koji se odnosi na mjere za uravnoteženje i preraspodjele sredstava uz odobrenje organa upravljanja, uz saglasnost resornog ministrastva.

Pregled izvršenja rashoda i izdataka za 2015. godinu dat je u tabeli u prilogu Izvještaja.

7. Imovina, obaveze i izvori sredstava

Prema prezentiranim podacima u Bilansu stanja Zavoda ukupna vrijednost aktive je iskazana u iznosu od 92.672.538 KM, sa sljedećom strukturom: novčana sredstva 52.508.435 KM, kratkoročna potraživanja 250.934 KM, zalihe materijala i robe 66.286 KM, kratkoročna razgraničenja 56.812 KM, neotpisana vrijednost stalnih sredstava 16.390.879 KM, dugoročni plasmani 17.346 KM i dugoročna razgraničenja 23.381.845 KM.

Ukupna vrijednost pasive u iznosu od 92.672.538 KM sa sljedećom strukturom: kratkoročne tekuće obaveze 32.195.866 KM, obaveze prema radnicima 350.120 KM, kratkoročna razgraničenja 1.363.771 KM, dugoročni krediti i zajmovi 24.158.365 KM, ostale dugoročne obaveze 752.966 KM, dugoročna razgraničenja 23.381.845 KM i izvori stalnih sredstava 10.469.605 KM (izvori stalnih sredstava 16.681.339, ostali izvori sredstava 590.070 KM, izvori sredstava rezervi 17.640.853 KM i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima – 24.442.656 KM).

Novčana sredstva su iskazana u iznosu od 52.508.435 KM, u okviru kojih se na izdvojena sredstva zakonskih rezervi koja se vode na posebnom računu odnosi 17.640.853 KM. Zavod je 25.12.2014. godine, sa Unicredit bankom d.d. Mostar, zaključio Ugovor o nenamjenski oročenom depozitu od 4.000.000 KM, na rok od 12 mjeseci, po kamatnoj stopi od 1,5 %. Po isteku ugovora, u 2015. godini je izvršen povrat sredstava Zavodu. **Na osnovu obavljene revizije konstatujemo da investiranje sredstava od strane Zavoda nije izvršeno u skladu sa članom 6. Zakonom o investiranju javnih sredstava koji predviđa: da investicijska institucija mora imenovati najmanje jednog investicijskog menadžera u zakonom propisanom roku, da je investicijska institucija dužna usvojiti godišnju politiku investiranja u skladu sa uslovima i ograničenjima propisanim ovim Zakonom, kao i pravilnik kojim se definira postupak, sadržaj i rokovi izvještavanja o izvršenim investicijama.** Pod politikom investiranja podrazumijeva se naročito vrsta odobrenih investicija u koje će se ulagati raspoloživa javna sredstva, karakteristike izdavalaca vrijednosnih papira, najveći dozvoljeni iznos ulaganja u vrijednosne papire jednog emitenta i oročene depozite kod jedne banke, kao i druge okolnosti značajne za određivanje stepena rizika ulaganja. **Također smo konstatovali da ni Upravni odbor nije dao prethodnu saglasnost direktoru za potpisivanje Ugovora o oročavanju sredstava, što nije u skladu sa članom 11. Statuta.**

Investiranje javnih sredstava vršiti uz dosljedno poštivanje člana 11. Statuta i odredbi Zakona o investiranju javnih sredstava, a naročito u dijelu koji se odnosi na imenovanje investicijskog menadžera, donošenje godišnje politike investiranja i pravilnika kojim se definira postupak, sadržaj i rokovi izvještavanja o izvršenim investicijama;

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu 250.934 KM, u okviru kojih se na potraživanja od Ministarstva zdravstva KS po osnovu lijekova izdatih na recept za RVI koji se refundiraju po osnovu Sporazuma o načinu realizacije proširenih prava RVI KS odnosi 120.230 KM (IV kvartal). Potraživanja od Opće bolnice „Prim. dr. Abdulah Nakaš" u iznosu od 77.243 KM se odnose na neutrošena namjenska sredstva za nabavku informatičke opreme u okviru Projekta informatizacije zdravstva (74.243 KM) i na neopravdana sredstva po osnovu naknade za priznavanje zvanja primarijus (3.000 KM). **Po usvajanju konačnog Elaborata**

centralne popisne komisije o izvršenom popisu za 2015. godinu, evidentirana su potraživanja od prijašnjeg direktora i uposlenika Zavoda u iznosu od 49.342 KM za utvrđeni manjak opreme i po drugim osnovama (potraživanje za neotpisanu vrijednost laptopa i dva iPad-a 3.531 KM, po osnovu neprezentiranih računa za pravdanje troškova po bussines kartici Zavoda 3.452 KM, po osnovu datih sredstava za nastavak kontinuirane profesionalne edukacije članici Upravnog odbora Zavoda, iz oblasti zdravstvenog menadžmenta, na osnovu nepotpisane odluke direktora 2.500 KM, po osnovu plaćanja prema inostranstvu za „godišnje članstvo" Zavoda međunarodnoj organizaciji CENTER FOR TRANSANTLANTIC RELATIONS SAIS AT JOHNS HOPKINS UNIVERSITY NEW YORK bez odobrenja nadležnih organa 39.859 KM. Konstatovali smo da odgovorne osobe Zavoda nisu poduzele zakonske mjere u cilju povrata sredstava za utvrđeni manjak opreme i po osnovu nepotpisane odluke direktora u ukupnom iznosu od 6.031 KM.

Potrebno je da odgovorne osobe Zavoda poduzmu sve zakonske mjere i aktivnosti u cilju naplate potraživanja u ukupnom iznosu od 49.342 KM, evidentiranih po usvajanju Elaborata o popisu centralne popisne komisije za 2015. godinu;

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 56.812 KM, u okviru kojih se najveći dio od 49.282 KM odnosi na razgraničeni trošak, u skladu sa odlukom Upravnog odbora, po osnovu nabavke odgovarajućeg instrumentarija i početnog seta implantata za korekciju deformiteta grudnog koša JU UKC Sarajevo – Klinika za torakalnu hirurgiju, dok se 7.296 KM odnosi na naknadu za prevoz zaposlenika Zavoda za januar 2016. godine.

Dugoročni plasmani su iskazani u iznosu od 17.346 KM, a isti se odnose na ostatak duga po osnovu dugoročnih zajmova odobrenih na ime 2 zaposlenika Zavoda. Konstatovali smo da jedan od zaposlenika koji je u međuvremenu penzionisan, u periodu od jula 2013. – decembra 2015. godine, nije vršio uplatu obaveza po uzetom kreditu, a odgovorne osobe Zavoda nisu prema istom poduzimale nikakve zakonske mjere, te je po ovom osnovu ostao neizmireni dug u iznosu od 8.500 KM. Nakon obavljanja prethodne revizije, poduzete su određene aktivnosti u cilju povrata sredstava, međutim Općinski sud u Sarajevu je podnijetu tužbu 03.02.2016. godine vratio Zavodu na ispravku i dopunu, radi ispravke adrese tuženog, sa napomenom da su u navedenoj ulici brojevi izmijenjeni radi čega tužbu nije bilo moguće dostaviti na označenu adresu, nakon čega se Zavod 12.05.2016. godine obratio MUP-u KS radi dostave iste.

Poduzeti sve zakonske mjere u cilju povrata neizmirenog duga u iznosu od 8.500 KM po osnovu dugoročnih zajmova odobrenih uposlenicima;

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 33.909.757 KM, od čega se na kratkoročne tekuće obaveze odnosi 32.195.866 KM, na obaveze prema radnicima 350.120 KM i na kratkoročna razgraničenja 1.363.771 KM. U okviru kratkoročnih tekućih obaveza, najznačajnije su sljedeće: obaveze prema apotekama 26.877.091 KM, obaveze za ortopedska pomagala 1.996.685 KM i obaveze prema javnim zdravstvenim ustanovama 939.620 KM. Obavljenom revizijom smo utvrdili da Zavod ne sačinjava planove o novčanim tokovima i da ne utvrđuju tromjesečno i mjesečno izmirenje obaveza što nije u skladu sa članom 6. Zakona o trezoru i članovima 52. i 53. Zakona o budžetima u FBiH.

Potrebno je, u zavisnosti od priliva novčanih sredstava, sačinjavati planove novčanih tokova i utvrđivati mjesečno i tromjesečno izmirenje obaveza, u skladu sa odredbama Zakona o trezoru i Zakona o budžetima u FBiH;

Dugoročne obaveze i razgraničenja su iskazani u iznosu od 48.293.176 KM, u okviru koji se na dugoročne obaveze od domaćeg zaduživanja odnosi 24.158.365 KM, na ostale dugoročne obaveze 744.120 KM i na dugoročna razgraničenja 23.381.845 KM.

Dugoročne obaveze od domaćeg zaduživanja (24.158.365 KM) se odnose na neotplaćeni iznos anuiteta, po ugovorima o kreditnim zaduženjima Zavoda potpisanih sa bankama u periodu 2012. – 2014. godina, u ukupnom iznosu od 44.000.000 KM (2012. godine u iznosu od 15.000.000 KM, 2013. godine 4.000.000 KM i 2014. godine 25.000.000 KM). U revidiranoj 2015. godini, po osnovu finansiranja navedenih kreditnih obaveza iskazani su rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 10.652.976 KM, od čega 9.053.876 KM na ime otplata i 1.599.100 KM kamata.

U skladu sa članom 7. stav 5. Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH, Ministarstvo finansija KS je dalo saglasnost na zaduživanja, po prethodno odobrenim Finansijskim planovima Zavoda od strane Skupštine Kantona. Iako je Finansijskim planom Zavoda za 2013. godinu bilo planirano i od strane Ministarstva finansija KS data saglasnost da se Zavod zaduži u iznosu od 10.000.000 KM, navedeno zaduženje je realizovano samo u iznosu od 4.000.000 KM. Procedura kreditnog zaduženja je bila provedena 2013. godine, a sam Ugovor o kreditnom zaduženju na iznos od 6.000.000 KM je odobren od strane Upravnog odbora i potpisan 2014. godine, kada je i izvršeno povlačenje sredstava. Obavljenom revizijom smo utvrdili da postoji povezanost između kapitalnih ulaganja u zdravstvene ustanove i kreditnih zaduženja Zavoda. Naime, ilustracije radi navodimo da je Zavod na ime kapitalnih transfera za zdravstvo 2011. godine iskazao izvršenje 24.470.800 KM, 2012. godine 37.844.456 KM, 2013. godine 18.877.329 KM i 2014. godine 17.631.230 KM. U 2015. godini Zavod se nije dodatno kreditno zaduživao, te je po navedenom osnovu iskazao značajno manje izvršenje kapitalnih transfera u iznosu od 4.280.461 KM. **Konstatujemo da su finansiranje kapitalnih transfera za zdravstvo s jedne strane i uzeti krediti s druge strane imali za direktnu posljedicu iskazane sljedeće finansijske rezultate Zavoda: 2011. godine suficit u iznosu od 5.460.978 KM, 2012. godine suficit 2.111.281 KM, 2013. godine deficit u iznosu od 13.818.149 KM, 2014. godine suficit 13.110.750 KM i 2015. godine deficit 3.911.437 KM. Imajući u vidu naprijed navedeno, na osnovu obavljene revizije konstatujemo da se Zavod, uz saglasnost Ministarstva finansija KS, od 2012. godine kreditno zadužio 44 miliona KM kako bi mogao finansirati kapitalna ulaganja u zdravstvenim ustanovama, iako finansiranje istih od strane Zavoda nema uporište u zakonskim propisima, već je isto u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti obaveza kantonalnog budžeta.**

Na ostalim dugoročnim obavezama je evidentiran ostatak dugoročne obaveze od 744.120 KM, u skladu sa realizovanim Ugovorom za usluge integracije i proširenja postojećih implementiranih informacionih sistema u zdravstvu (dobavljač MEDIT d.o.o. Sarajevo, vrijednost ugovora 2.480.400 KM od čega je na ime nabavke stalnih sredstava u obliku prava u 2015. godini iskazan iznos od 744.120 KM i 2014. godine također 744.120 KM).

U okviru dugoročnih razgraničenja (23.381.845 KM) najznačajniji dio od 22.293.745 KM se odnosi na nedospjele obaveze po osnovu preuzetog kredita Saudijskog razvojnog fonda, u skladu sa potpisanim Ugovorom između Kantona Sarajevo i Zavoda 26.08.2010. godine i Odluke Upravnog odbora o otplati kredita Saudijskog fonda za razvoj od 27.07.2010. godine. Prema prezentiranoj dokumentaciji, kredit je uzet za finansiranje Projekta dovršenja i opremanja Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu 2009. godine (Izgradnja i opremanje Centra za kardiohirurgiju, Centra za otorinolaringologiju, Centra za hematologiju i Centralne apoteke, te Izgradnju centralnog ulaza, restorana i ureda za upravu), u iznosu od 54.187.500 SR (ili 14.450.000 USD), sa grace periodom 5 godina, rokom otplate 25 godina i kamatnom stopom 2 % godišnje. Kredit se otplaćuje putem Razvojne banke FBiH kojoj se za navedene poslove plaća naknada u iznosu od 0,5 % godišnje. Otplata kredita se vrši u polugodišnjim obrocima, prvi anuitet je dospio 31.07.2014. godine, a posljednji dospijeva 31.01.2034. godine. Za servisiranje obaveza po navedenom kreditu Zavod je u 2015. godini sa pozicije kapitalnih transfera, na depozitni račun Budžeta Kantona Sarajevo, doznačio sredstva u ukupnom iznosu od 1.663.561 KM. **Imajući u vidu naprijed navedeno, na osnovu obavljene revizije konstatujemo da je Zavod, uz saglasnost Upravnog odbora, preuzeo otplatu kredita Saudijskog razvojnog fonda 2010. godine, koji je uzet za finansiranje Projekta dovršenja i opremanja Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, iako je finansiranje kapitalnih ulaganja u zdravstvene ustanove obaveza osnivača, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.**

Ostatak dugoročnog razgraničenja u iznosu od 1.088.100 KM predstavlja dug po osnovu realizovanog Ugovora za nabavku medicinskog informacionog sistema za potrebe nastavka informatizacije zdravstva u Kantonu Sarajevo (kupovina i isporuka 2000 punih korisničkih vremenski neograničenih licenci proizvođača T –system, Mađarska (divizija (Deutsche Telekoma) za AIS, BIS, KIS i RIS, (dobavljač MEDIT d.o.o. Sarajevo, vrijednost ugovora 3.627.000 KM od čega je na ime kapitalnih izdataka u 2015. godini iskazan iznos od 1.088.100 KM i 2014. godine 1.450.800 KM).

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva Kantona, osiguraju da se kapitalna ulaganja u zdravstvu koja obuhvataju investicijska ulaganja i

investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti finansiraju iz kantonalnog budžeta, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda;

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju do sada preuzete kreditne obaveze Zavoda po osnovu domaćeg zaduživanja i po osnovu prihvatanja kredita Saudijskog razvojnog fonda, te u skladu sa konstatovanim odrede budući pravac i politiku djelovanja Zavoda u smislu postizanja dugoročne finansijske stabilnosti;

8. Javne nabavke

Prema prezentiranim podacima Zavoda u 2015. godini provedeno je ukupno 46 postupaka javnih nabavki, te zaključeni ugovori u vrijednosti 1.259.675 KM, gdje pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavku roba, usluga i radova dajemo u tabeli:

r.b.	*Vrsta postupka*	*Broj provedenih postupaka*	*Vrijednost ugovorenih roba sa PDV-om*	*Vrijednost ugovorenih usluga sa PDV-om*	*Vrijednost ugovorenih radova sa PDV-om*	*Ukupno*
1	2	3	4	5	6	7
1	**Otvoreni postupak**	**3**	**186.444**	-	-	**186.444**
2	**Ukupno Pregovaračkih postupaka**	**1**	**687.960**	-	-	**687.960**
2.1.	Pregovarački postupak bez objave	1	687.960	-	-	687.960
2.2.	Pregovarački postupak sa objavom	0	-	-	-	-
3.	**Ukupno konkurentskih zahtjeva:**	**9**	**194.419**	**128.747**	-	**323.166**
3.1.	Konkurentski zahtjev bez objave po starom zakonu	6	116.780	76.799	-	193.579
3.2.	Konkurentski zahtjev sa objavom po novom zakonu	3	77.639	51.948	-	129.587
4	**Direktni sporazum**	**33**	**24.952**	**30.226**	**6.926**	**62.105**
Ukupno (1+2+3+4):		**46**	**1.093.775**	**158.973**	**6.926**	**1.259.675**

Zavod je značajno kasnio sa donošenjem Plana javnih nabavki za 2015. godinu, obzirom da ga je Upravni odbor donio tek u oktobru 2015. godine. Do oktobra 2015. godine, procedure javnih nabavki Zavod je otpočinjao donošenjem posebnih odluka o pokretanju postupka, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora prije zaključivanja ugovora. **Konstatujemo da Zavod nije pravovremeno donio Plan nabavki stalnih sredstava i plan izdataka za kapitalne investicije po godinama i izvorima finansiranja, što nije u skladu sa članom 20. Zakona o budžetima u FBiH.**

U predmetu nabavke usluga održavanja PACS sistema, sistema za arhiviranje slike i komunikaciju (dobavljač MEDIT d.o.o. Sarajevo, vrijednost ugovora za period od 2 godine iznosi 687.960 KM), krajem 2014. godine pokrenut je pregovarački postupak bez objave obavještenja sa dobavljačem Medit d.o.o. Sarajevo. U Odluci o pokretanju postupka dato je obrazloženje da je u prethodnom periodu PACS sistem implementirao isti dobavljač i da se zbog zaštite ekskluzivnih prava o servisiranju implementiranog sistema koja su dodijeljena isključivo dobavljaču Medit d.o.o. Sarajevo od strane proizvođača Agfa Healthcare, odnosno suštinskih i dokazivih razloga koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava, predmetna nabavka može izvršiti samo od Medit d.o.o. Sarajevo. Prije donošenja Odluke o pokretanju postupka u kojoj se navodi dato obrazloženje o odabiru pregovaračkog postupka, Zavod je dopisom od 17.11.2014. godine zatražio od proizvođača opreme Agfa Healthcare Ges.m.b.H Beč informacije o potencijalnim dobavljačima koji bi mogli da realizuju predmetnu nabavku i dobio odgovor 25.11.2014. godine da je Medit d.o.o. jedini ovlašteni partner za distribuciju i servisiranje na teritoriji BiH.

Poziv za dostavljanje početne ponude i pregovore upućen je na adresu firme Medit d.o.o. Sarajevo, koja je dostavila početnu ponudu održavanja sistema na godišnjem nivou u vrijednosti 343.980 KM. Ponuđač je dostavio izjavu da je jedini i ekskluzivni partner za održavanje PACS sistema za teritoriju BiH i potvrdu od proizvođača Agfa HealthCare Ges.m.b.H Beč da je Medit d.o.o. Sarajevo ovlašteni i jedini parner za distribuciju i servisiranje Medical Information Systems Pacs na teritoriji BiH. Prema prezeniranoj

dokumentaciji, **konstatujemo da je inicijalna ponuda prihvaćena kao konačna i da Zapisnik komisije o izvršenom postupku pregovora od 17.02.2015. godine nije potpisan od strane ponuđača, što nije u skladu sa članom 28. stav 5) Zakona o javnim nabavkama, kojim je utvrđeno da zapisnik potpisuju obje strane nakon okončanih pregovora.**

Plan nabavki stalnih sredstava i plan izdataka za kapitalne investicije po godinama i izvorima finansiranja pravovremeno donositi, u skladu sa članom 20. Zakona o budžetima u FBiH;

Prilikom provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja osigurati dosljednu primjenu člana 28. stava 5) Zakona o javnim nabavkama, da zapisnike o postupku pregovora potpisuju obje strane nakon okončanih pregovora.

9. Komentar

Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo se na dostavljeni Nacrt Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2015. godinu u ostavljenom roku očitovao dopisom broj: 01–01–I–N.H.–187/16 od 20.07.2016. godine, uz koji je priložena i prateća dokumentacija. U Očitovanju su navedeni komentari na sve preporuke koje su prihvaćene i prezentirana dokumentacija kao dokaz postupanja na određeni broj istih.

Zavod je priložio dokazni materijal da je već poduzeo aktivnosti u dijelu implementacije navedenih preporuka u rezimeu, pod rednim brojevima: 1, 2, 10, 20, 21, 23, 25, 27, 28, 35 – 38, 41 i 49, koje se odnose na: popunjavanje radnih mjesta stručnih saradnika za kontrolu, izmjene i dopune Statuta, rješavanje problema dostavljanja potpunih podataka o uplati doprinosa od strane Porezne uprave FBiH, ugovoranje pružanja zdravstvenih usluga i stvaranje neophodnih preduslova kako bi se pripadajući iznos sredstava zdravstvenim ustanovama određivao u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, plaćanja na osnovu vjerodostojnih i ispravnih knjigovodstvenih isprava, sačinjavanje kantonalnih listi lijekova, određivanje indikacionih područja i stručno doktriniranih smjernica za propisivanje lijekova, racionalizaciju ortopedskih i drugih medicinskih sredstava, liječenje u inostranstvu, pružanje usluga medicinske rehabilitacije, obračuna i isplate naknada članovima Upravnog odbora, razrješenje velikog broja komisija, donošenje Plana nabavki stalnih sredstava i plana izdataka za kapitalne investicije.

Također je dato obrazloženje da će se određeni broj preporuka, pod rednim brojevima: 3-5, 7,8, 14 – 16, 19, 24, 29, 31 – 34, 39, 40, 43, 44, 46, 47 i 50, realizovati u narednom periodu.

Skrećemo pažnju, da u dostavljenom Očitovanju, iako su izneseni određeni navodi, nije dato obrazloženje šta je poduzeto ili šta će se poduzeti u kontekstu datih preporuka označenih brojevima 17, 18, 30, 42, 45 i 48, u dijelu koji se odnosi na: pravdanje utrošenih sredstava za marketinške usluge, vršenje nadzora nad radom izabranih doktora u skladu sa „Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili druge okolnosti", isplate po osnovu ugovora o djelu, naplate potraživanja po usvajanju Elaborata o popisu centralne popisne komisije za 2015. godinu i preispitivanje do sada preuzetih kreditnih obaveza.

Vezano za implementaciju preporuke broj 26, iako je Upravni odbor 28.06.2016. godine donio Odluku o visini naknade za izdavanje lijekova na recept kojom se ista smanjuje sa 1,90 na 1,65 KM/ po receptu, ističemo da isto nije dovoljno jer je visina naknade propisana Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo, koja je i dalje na snazi.

Naprijed navedena, kao i ostala obrazloženja za date preporuke, pod rednim brojevima; 6, 11, 12, 13 i 22, nisu imala uticaja na nalaze, preporuke i mišljenje o izvršenoj reviziji, zbog čega ostajemo pri iznesenim konstatacijama.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:
Dunja Logo, dipl. oec.

Vođa tima:
Nasiha Biberović, dipl.oec

Član tima:
Seida Isaković, dipl.oec

III. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Zavoda za 2015. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

1. ***Potrebno je da Upravni odbor i direktor Zavoda poduzmu sve mjere u cilju transparentnog popunjavanja, adekvatnim stručnim kadrom, radnih mjesta „stručnih saradnika za kontrolu", odnosno obavljanja poslova koji su istima dati u nadležnost;***
2. ***Potrebno je da Upravni odbor poduzme sve zakonske mjere, u saradnji sa resornim ministarstvom, kako bi se Statutom definisalo davanje saglasnosti Upravnog odbora na interni akt kojim se uređuju plaće i naknade zaposlenih;***
3. ***Prijem zaposlenika u Zavodu vršiti na osnovu javnog konkursa. Prethodno je potrebno izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o radu i definisati da se prijem uposlenika vrši samo uz raspisivanje javnog konkursa u cilju povećanja transparentnosti u radu i poslovanju Zavoda;***
4. ***Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu: realnog planiranje, realizacije putnih troškova, troškova mobitela, izdataka za usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću, izdataka za usluge stručnog obrazovanja, specijalizacije i školovanja, troškova za „deficitarne" specijalizacije", troškova lijekova na recept, izdataka za ortopedske sprave i pomagala, izdataka za refundacije bolovanja preko 42 dana, kapitalnih transfera u zdravstvo, izdataka za troškove liječenja u inostranstvu, obračuna i isplate naknada i iskazivanja kapitalnih primitaka po osnovu datih pozajmica;***
5. ***Izvršiti Izmjene i dopune Pravilnika o računovodstvenim politikama Zavoda na način da se istim definiše način knjiženja specifičnih poslovnih događaja koji su za njega karakteristični;***
6. ***Internu reviziju organizovati na način da se ispune ciljevi i zadaci njenog uspostavljanja, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, a naročito u dijelu povećanja djelokruga rada, davanja jasnih i preciznih preporuka, kao i postupanja po preporukama od strane nadležnih službi;***
7. ***Potrebno je da Upravni odbor donese interni akt kojim će precizno utvrditi planiranje, kriterije i način korištenja sredstava zakonskih rezervi Zavoda, kao i da direktor Zavoda računovodstvenim politikama propiše način evidentiranja korištenja istih u knjigovodstvenim evidencijama Zavoda, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o budžetima u FBiH;***
8. ***Date pozajmice zdravstvenim ustanovama iz sredstava zakonskih rezervi Zavoda i njihovo vraćanje planirati na adekvatnim pozicijama kapitalnih izdataka i primitaka Finansijskog plana Zavoda, u skladu sa propisima koji regulišu okvir budžetskog izvještavanja;***
9. ***Donijeti metodologiju izrade i donošenja Finansijskog plana Zavoda u skladu sa Zakonom o budžetima, u cilju planiranja sredstava neophodnih za realizaciju istog na bazi mjerljivih, realnih i dokazivih ulaznih podataka;***
10. ***U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzeti aktivnosti u cilju rješavanja problema dostavljanja potpunih podataka o uplati doprinosa, kako je to predviđeno Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, odnosno u cilju postupanja Zavoda u skladu sa odredbama članova 18. i 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju u dijelu praćenja uplate i potrošnje po obaveznicima doprinosa i u dijelu obustavljanja daljeg korištenja zdravstvene zaštite obaveznicima koji ne uplate doprinose;***
11. ***U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzeti aktivnosti u cilju donošenja propisa o saradnji institucija zdravstvenog osiguranja i Porezne uprave FBiH od strane Vlade FBiH, u skladu sa članom 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju;***
12. ***U saradnji sa nadležnim organima i institucijama, poduzeti sve zakonom propisane mjere i aktivnosti radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonskim propisima;***
13. ***Preispitati opravdanost planiranja i iskazivanja kapitalnog primitka od 4.380.956 KM, po osnovu vraćanja pozajmica datih iz sredstava rezervi Zavoda u ranijem periodu, a naročito imajući u vidu da je isti uticao na iskazani finansijski rezultat Zavoda u 2015. godini, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere;***
14. ***Uskladiti opće akte iz radnog odnosa i ugovore o angažmanu zaključene sa članovima organa upravljanja u rokovima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo;***
15. ***Priznavanje troškova koji nastanu u vezi sa službenim putovanjem vršiti u skladu sa Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja;***

16. *Potrebno je izvršiti Izmene i dopune Pravilnika o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona u dijelu ograničavanja troškova mobilnog telefona direktora, u cilju kontrole i namjenskog trošenja javnih sredstava;*
17. *Potrebno je preispitati izvršena plaćanja po osnovu potpisanog ugovora sa preduzećem Repubblica Media d.o.o. Sarajevo, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere u skladu sa zakonskim propisima;*
18. *Iskazivanje izdataka po osnovu zaključenih ugovora vršiti na osnovu prethodno dostavljene validne dokumentacije od strane izvršioca, koja će služiti kao dokaz da je usluga izvršena i da su se stekli uslovi za plaćanje;*
19. *Potrebno je preispitati odredbe postojećeg Pravilnika o stručnom usavršavanju u dijelu definisanih prava zaposlenika na finansiranje troškova sticanja visoke stručne spreme i postdiplomskog studija, kao i odobravanje sredstava direktoru od strane predsjednika Upravnog odbora u iznosu od 8.312 KM, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti, u skladu sa zakonskim propisima;*
20. *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi, za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području KS, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti;*
21. *Doznačavanje sredstava javnim zdravstvenim ustanovama vršiti na osnovu pravovremeno potpisanih ugovora kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u vezi pružanja zdravstvene zaštite osiguranim licima na području Kantona Sarajevo, finansiranje pruženih usluga, kao i druga prava i obaveze ugovarača, u skladu sa članovima 37 – 40. i članom 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju;*
22. *Potrebno je da Zavod preispita dosadašnju praksu odobravanja finansiranja „deficitarnih" specijalizacija, te u skladu sa konstatovanim poduzme određene mjere i aktivnosti u smislu dosljedne primjene zakonskih propisa, utvrđivanja kriterija i povećanja procesa transparentnosti prilikom odobravanja istih;*
23. *Osigurati da unos faktura u računovodstveni sistem na plaćanje bude na osnovu vjerodostojnih i ispravnih knjigovodstvenih isprava, prethodno prekontrolisanih sa stanovišta formalne, suštinske i računske ispravnosti, a naročito ovjerenih od strane lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica ili lica na koje je preneseno ovlaštenje;*
24. *Potrebno je osigurati obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept putem kontrolora i drugih ovlaštenih osoba zaduženih za zakonito poslovanje Zavoda, te saradnjom sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove u cilju smanjenja finansijskih izdvajanja po osnovu lijekova;*
25. *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom preispitaju odredbe federalnog Pravilnika o lijekovima i listi lijekova, te u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzmu aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu zdravstva u smislu Izmjena i dopuna istog u cilju povećanja transparentnosti u procesu sačinjavanja federalne liste lijekova, sužavanja federalne A liste (učešće Zavoda u troškovima 100 %) i proširenja federalne B liste (učešće Zavoda 25 – 100 %);*
26. *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju mogućnost daljnjeg finansiranja postojeće Pozitivne liste lijekova kantona i utvrđenu visinu naknada za obradu recepata od 1,90 KM/ receptu, te u skladu sa konstatovanim i u saradnji sa resornim ministarstvom, poduzmu adekvatne mjere i aktivnosti u cilju smanjenja troškova lijekova na recept i naknade apotekama za obradu recepata;*
27. *Pozitivnom listom lijekova Kantona Sarajevo precizno odrediti indikaciono područje i stručno doktrinarne smjernice za propisivanje lijekova na recept u cilju smanjenja troškova;*
28. *Preispitati postojeći način nabavke i distribucije ortopedskih i drugih medicinskih sredstava putem ugovornih apoteka i specijaliziranih trgovina u kontekstu povećanja troškova, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti u cilju racionalnije potrošnje finansijskih sredstava Zavoda;*
29. *Preispitati odredbe Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad, u dijelu visine naknade koja se refundira pravnim i fizičkim licima, te u skladu sa konstatovanim poduzeti aktivnosti u saradnji sa ostalim nadležnim institucijama;*
30. *Osigurati nadzor nad radom izabranog doktora, odnosno Ljekarske komisije u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti;*
31. *U saradnji sa resornim ministarstvom, inicirati usklađivanje važećih zakonskih propisa kojim bi se omogućio povrat refundiranih naknada plaća za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 14 mjeseci;*
32. *Potrebno je izvršiti evidentiranje kupljenih 2000 korisničkih licenci proizvođača T-system i 12 licenci proizvođača Agfa Healthcare na stalnim sredstvima Zavoda, u skladu sa ugovorima ukupne vrijednosti 4.172.220 KM;*
33. *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva Kantona, osiguraju da se kapitalna ulaganja u zdravstvo koja obuhvataju investicijska ulaganja i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova – prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te*

informatizaciju zdravstvene djelatnosti finansiraju iz kantonalnog budžeta, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje;

34. *Poduzeti aktivnosti kako bi se realizovale odluke Upravnog odbora od 27.02.2015. godine, u cilju uknjižavanja u poslovne knjige JU KCU Sarajevo i JU Dom zdravlja nabavljene medicinske i informatičke opreme, u periodu 2011. – 2014. godina, u vrijednosti od 66.157.745 KM. Prethodno je potrebno utvrditi da li se ustupanjem kupljene opreme prenosi pravo korištenja ili pravo vlasništva nad istom;*
35. *Potrebno je preispitati odredbe postojeće Odluke Upravnog odbora o kriterijima za davanje pomoći za liječenje u inostranstvu u kontekstu primjenjivane prakse, te u skladu sa konstatovanim izvršiti Izmjenu i dopunu iste;*
36. *Potrebno je da Komisija za pomoć u liječenju u inostranstvu donese Poslovnik o radu kojim će se, između ostalog, propisati rok do kojeg se moraju riješiti pristigli zahtjevi, isplata naknade usloviti održavanjem i prisustvom sjednicama iste, te propisati poseban obrazac u koji će se unositi i od strane komisije ovjeravati svi priznati računi u ino valuti i obračunom kursnih razlika. Sve pristigle zahtjeve osiguranika za odobrenje troškova liječenja u inostranstvu riješiti u utvrđenom roku, a obavezno prije kraja obračunskog perioda;*
37. *Osigurati pružanje usluga medicinske rehabilitacije u skladu sa članom 12. Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, na osnovu zaključenih ugovora po okončanju javnog poziva;*
38. *Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Upravnog odbora, a Poslovnikom o radu Upravnog odbora definisati isplatu naknada članovima Upravnog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama;*
39. *Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Nadzornog odbora, a Poslovnikom o radu Nadzornog odbora definisati isplatu naknada članovima Nadzornog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama;*
40. *Poslovnikom o radu Komisije za rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u drugom stepenu isplatu naknade članovima komisije usloviti prethodnim prisustvom sjednici;*
41. *Preispitati opravdanost formiranja velikog broja komisija koje se isplaćuju na teret Zavoda u značajnom iznosu, a isplatu naknade članovima komisija vršiti kada se steknu uslovi za isplatu, nakon podnošenja mjesečnih izvještaja o radu, odnosno dokaza da su iste radile posao za koji su i imenovane;*
42. *Preispitati osnovanost i opravdanost obračuna i isplate naknade po osnovu ugovora o djelu u vezi izvršavanja međusobnih ugovornih obaveza Zavoda i zdravstvenih ustanova koje se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, obzirom da nema dokaza obavljanja istog;*
43. *Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka, a u slučaju povećanja rashoda u odnosu na planske pozicije postupiti u skladu sa članovima 6. i 59. Zakona o budžetima u FBiH u dijelu koji se odnosi na mjere za uravnoteženje i preraspodjele sredstava uz odobrenje organa upravljanja, uz saglasnost resornog ministrastva.*
44. *Investiranje javnih sredstava vršiti uz dosljedno poštivanje člana 11. Statuta i odredbi Zakona o investiranju javnih sredstava, a naročito u dijelu koji se odnosi na imenovanje investicijskog menadžera, donošenje godišnje politike investiranja i pravilnika kojim se definira postupak, sadržaj i rokovi izvještavanja o izvršenim investicijama;*
45. *Potrebno je da odgovorne osobe Zavoda poduzmu sve zakonske mjere i aktivnosti u cilju naplate potraživanja u ukupnom iznosu od 49.342 KM, evidentiranih po usvajanju Elaborata o popisu centralne popisne komisije za 2015. godinu;*
46. *Poduzeti sve zakonske mjere u cilju povrata neizmirenog duga u iznosu od 8.500 KM po osnovu dugoročnih zajmova odobrenih uposlenicima;*
47. *Potrebno je, u zavisnosti od priliva novčanih sredstava, sačinjavati planove novčanih tokova i utvrđivati mjesečno i tromjesečno izmirenje obaveza, u skladu sa odredbama Zakona o trezoru i Zakona o budžetima u FBiH;*
48. *Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju do sada preuzete kreditne obaveze Zavoda po osnovu domaćeg zaduživanja i po osnovu prihvatanja kredita Saudijskog razvojnog fonda, te u skladu sa konstatovanim odrede budući pravac i politiku djelovanja Zavoda u smislu postizanja dugoročne finansijske stabilnosti;*
49. *Plan nabavki stalnih sredstava i plan izdataka za kapitalne investicije po godinama i izvorima finansiranja pravovremeno donositi, u skladu sa članom 20. Zakona o budžetima u FBiH;*
50. *Prilikom provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja osigurati dosljednu primjenu člana 28. stava 5) Zakona o javnim nabavkama, da zapisnike o postupku pregovora potpisuju obje strane nakon okončanih pregovora.*

IV. PRILOG

GODIŠNJI

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

1.Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine

Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine			
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo			
Opis	**31.12.2015**	**31.12.2014**	**Procenat (2/3)**
1	2	3	4
A) Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	**52.882.468**	**50.762.006**	**104,00**
1.Novčana sredstva i plemeniti metali	52.508.435	36.517.628	144,00
2.Vrijednosni papiri			
3.Kratkoročna potraživanja	250.934	9.881.588	2,53
4.Kratkoročni plasmani	0	4.000.000	0
5.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
6.Zalihe materijala i robe	66.286	285.175	23,00
7.Zalihe sitnog inventara			
8.Kratkoročna razgraničenja	56.812	77.614	73,00
B) Stalna sredstva (11+14+17+18)	**39.790.070**	**22.207.091**	**179,00**
9.Stalna sredstva	21.404.418	13.213.529	162,00
10.Ispravka vrijednosti	5.013.539	4.620.138	109,00
11.Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	16.390.879	8.593.391	191,00
12.Dugoročni plasmani	17.346	4.365.561	0,39
13.Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana			
14.Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	17.346	4.365.561	0,39
15.Vrijednosni papiri			
16.Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira			
17.Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)			
18.Dugoročna razgraničenja	23.381.845	9.248.138	253,00
UKUPNO AKTIVA:	**92.672.538**	**72.969.096**	**127,00**

C) Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	**33.909.757**	**29.008.683**	**116,90**
19.Kratkoročne tekuće obaveze	32.195.866	25.860.924	124,50
20.Obaveze po osnovu vrijednosnih papira			
21.Kratkoročni krediti i zajmovi			
22.Obaveze prema djelatnicima	350.120	378.799	92,43
23.Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
24.Kratkoročna razgraničenja	1.363.771	2.768.960	49,25
D) Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	**48.293.176**	**43.960.413**	**109,86**
25.Dugoročni krediti i zajmovi	24.158.365	33.212.240	72,74
26.Ostale dugoročne obaveze	752.966	1.500.035	50,20
27.Dugoročna razgraničenja	23.381.845	9.248.138	252,83
E) Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	**10.469.605**	**0**	-
28.Izvori stalnih sredstava	16.681.339	8.883.851	187,77
29.Ostali izvori sredstava	590.070	6.595	8.947,23
30.Izvori sredstava rezervi	17.640.853	4.530.103	389,41
31.Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima			
32.Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima	24.442.656	13.420.549	182,13
UKUPNO PASIVA:	**92.672.538**	**72.969.096**	**127,00**

Rukovodstvo je Bilans stanja na dan 31.12.2015. godine odobrilo dana 25.02.2016. godine

v.d. Direktor
Samir Turković

2.Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu

Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu					
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat 3/2x100
		u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I.PRIHODI I PRIMICI	**336.501.645**	**337.274.798**	**331.255.628**	**773.153**	**100,23**
A.PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	**334.337.000**	**335.477.070**	**329.864.478**	**1.140.070**	**100,34**
1.Porez na dobit pojedinca i preduzeća					
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate)					
Porezi na dobit preduzeća					
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih org. i druš.za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća					
2.Doprinosi za socijalnu zaštitu	**334.337.000**	**335.477.070**	**329.864.478**	**1.140.070**	**100,34**
3.Porezi na plaću i radnu snagu					
4.Porez na imovinu					
5.Domaći porezi na dobra i usluge					
6.Porez na dohodak					
7.Prihodi od indirektnih poreza					
8.Ostali porezi					
B.NEPOREZNI PRIHODI (9+10+11)	**2.164.645**	**1.797.728**	**1.391.150**	**-366.917**	**83,05**
9.Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	**63.000**	**69.258**	**51.740**	**6.258**	**109,93**
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija					
Ostali prihodi od imovine	63.000	69.198	51.678	6.198	109,84
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika		60	62	60	-
Prihodi od privatizacije					
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju					
10.Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga	**2.101.645**	**1.728.470**	**1.339.410**	**-373.175**	**82,24**
Administrativne takse					
Sudske takse					
Komunalne naknade i takse					
Ostale budžetske naknade i takse					
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima					
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	1.693.000	1.319.825	1.337.805	-373.175	77,96
Neplanirane uplate -prihodi	408.645	408.645	1.605	0	100,00
Novčane kazne					
Drugi tekući prihodi					
11.Primljeni transferi i donacije	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija					
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti					
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada					
Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova					
Kapitalni transferi iz nevladinih izvora					
Donacije					

II. RASHODI	**330.828.600**	**331.355.634**	**332.601.189**	527.034	100,16
1. Plaće i naknade troškova zaposlenih	**4.560.178**	**4.475.439**	**4.459.369**	-84.739	98,14
Bruto plaće i naknade	3.970.000	3.906.142	3.869.007	-63.858	98,39
Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	590.178	569.298	590.362	-20.880	96,46
2. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	**417.000**	**410.145**	**406.246**	-6.855	98,36
3. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	**312.400.777**	**313.517.829**	**302.796.992**	1.117.052	100,36
Putni troškovi	41.000	32.068	41.089	-8.932	78,21
Izdaci za energiju	126.000	139.740	125.949	13.740	110,90
Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	120.000	116.829	163.567	-3.171	97,36
Nabavka materijala i sitnog inventara	118.000	101.040	118.126	-16.960	85,63

Izdaci za usluge prevoza i goriva	10.200	9.196	10.199	-1.004	90,16
Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine					
Izdaci za tekuće održavanje	42.000	40.870	42.615	-1.130	97,31
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	29.000	26.034	23.707	-2.966	89,77
Ugovorene i druge posebne usluge	311.914.577	313.052.055	302.271.740	1.137.478	100,36
4. Tekući transferi	**6.400.000**	**6.313.270**	**5.838.938**	-86.730	98,64
Tekući transferi drugim nivoima vlasti					
Tekući transferi pojedincima	6.400.000	6.313.270	5.838.938	-86.730	98,64
Tekući transferi neprofitnim organizacijama					
Subvencije javnim preduzećima					
Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima					
Subvencije finansijskim institucijama					
Tekući transferi u inostranstvo					
Drugi tekući transferi					
5.Kapitalni transferi	**5.405.645**	**5.039.851**	**18.277.265**	-365.794	93,23
Kapitalni transferi drugim nivoima vlade	4.685.645	4.280.461	17.631.230	-405.184	91,35
Kapitalni transferi pojedincima					
Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	720.000	759.390	646.035	39.390	105,47
Kapitalni transferi javnim preduzećima					
Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima					
Kapitalni transferi finansijskim institucijama					
Kapitalni transferi u inostranstvo					
6. Izdaci za kamate	**1.573.000**	**1.599.100**	**822.380**	**26.100**	**101,66**
Kamate na pozajmice primljene kroz državu					
Izdaci za inostrane kamate					
Kamate na domaće pozamljivanje	1.573.000	1.599.100	822.380	26.100	101,66
Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama					
Tekuća budžetska rezerva	72.000				
TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	**5.673.045**	**5.919.164**	**-1.345.561**	246.119	104,34
III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.Primici od prodaje stalnih sredstava	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Primici od prodaje stalnih sredstava					
Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
Ostali kapitalni primici					
2. Izdaci za nabavku stalnih sredstava	**1.000.000**	**776.727**	**1.073.749**	-223.273	77,67
Nabavka šuma, zemljišta i višegodišnjih zasada					
Nabavka građevina					
Nabavka opreme	150.000	25.704	6.747	-124.296	17,14
Nabavka ostalih stalnih sredstava					
Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	850.000	751.023	1.067.002	-98.977	88,36
Rekonstrukcija i investiciono održavanje					
NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (1-2)	**1.000.000**	**776.727**	**1.073.749**	**-223.273**	**77,67**
NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT	**4.673.045**	**5.142.438**	**-2.419.310**	**469.393**	**110,04**
IV. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
Primici od finansijske imovine	**4.380.955**	**4.380.956**	**0**	**1**	**100,00**
Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti					
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	4.380.955	4.380.956	0	1	100,00
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima					
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća					
Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima					
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo					
Izdaci za finansijsku imovinu	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti					
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima					

Pozajmljivanje javnim preduzećima					
Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća					
Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
Ostala domaća pozajmljivanja					
Pozajmljivanje u inostranstvo					
NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1.-2.)	**4.380.955**	**4.380.956**	**0**	**1**	**100,00**
V. TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
Primici od zaduživanja	**0**	**0**	**25.000.000**	**0**	**0**
Primici od dugoročnog zaduživanja	**0**	**0**	**25.000.000**	**0**	**0**
Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inostranog zaduživanja					
Primici od domaćeg zaduživanja			25.000.000	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja					
Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inostranog zaduživanja					
Primici od domaćeg zaduživanja					
Izdaci za otplate dugova	**9.054.000**	**9.053.876**	**6.242.670**	**-124**	**100,00**
Otplate dugova primljenih kroz Državu					
Spoljne otplate					
Otplate domaćeg pozajmljivanja	9.054.000	9.053.876	6.242.670	-124	100,00
Otplate unutarnjeg duga					
Otplate duga po izdatim garancijama					
Otkup duga					
NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	**-9.054.000**	**-9.053.876**	**18.757.330**	**124**	**100,00**
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (III+IV+V)	**0**	**469.519**	**16.338.020**	**469.519**	

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2015. godinu odobrilo dana 25.02.2016. godine

v.d. Direktor
Samir Turković

3.Izvještaj o novčanim tokovima za 2015. godinu

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA Period izvještavanja od 01.01. do 31.12.2015 godine		
Naziv institucije: Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo		(KM)
Redni broj	Pozicija	Iznos
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	**Prihodi** (od 2 do 6)	**337.274.798**
2	Prihodi od poreza	335.477.070
3	Neporezni prihodi	1.797.728
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	0
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	**Kapitalni primici i transferi** (8)	0
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0
9	**Finansiranje** (od 10 do 12)	**8.380.956**
10	Primici od finansijske imovine	8.380.956
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	
13	**UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)**	**345.655.754**
14	**II NOVČANE ISPLATE**	
15	**Rashodi** (od 16 do 21)	**319.834.344**
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.507.362
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	412.226
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	302.145.243
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.555.205
20	Kapitalni transferi	5.615.208
21	Izdaci za kamate	1.599.100
22	**Kapitalni izdaci** (redni broj 23)	**776.727**
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	776.727
24	**Finansiranje** (25 + 26)	**9.053.876**
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	9.053.876
27	**UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)**	**329.664.947**
28	**NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 minus 27)**	**15.990.807**
29	**SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE**	**36.517.628**
30	**SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)**	**52.508.435**

Rukovodstvo je Izvještaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 01.01. do 31.12. 2015. godine odobrilo dana 25.02.2016.godine.

v.d. Direktor
Samir Turković

ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
KANTONA SARAJEVO
Ložionička br.2, Sarajevo
Tel. +387 33 72 52 00
Fax +387 33 72 52 98
e- mail: info@kzzosa.ba

INSTITUTE FOR HEALTH INSURANCE
CANTON SARAJEVO
Ložionička br.2, Sarajevo
Tel. +387 33 72 52 00
Fax +387 33 72 52 98
e- mail: info@kzzosa.ba

Broj: 03-02-I-N.H.- 27859 /16
Sarajevo, 04.10.2016. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTONA SARAJEVO
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
Ul. REISA DŽEMALUDINA ČAUŠEVIĆA BR. 1
71 000 SARAJEVO

N/R ministrica
Dipl.oec. Zilha Ademaj

Predmet: Dostava Plana aktivnosti za realizaciju datih preporuka Ureda za reviziju Institucija u FBiH

Poštovana,

U prilogu Vam dostavljamo Plan aktivnosti za realizaciju datih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBiH u Izvještaju o finansijskoj reviziji na dan 31.12.2015. godine. Isti je na prijedlog stručnih službi Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo usvojio Upravni odbor na 2. Sjednici i to Odlukom broj UO/06-3-E.LJ.-26295/16 od 26.09.2016. godine.

S poštovanjem,

Pripremila:
Halilović
Nataša Halilović
Šef Službe pravnih poslova

Kontrolisao:
Hikmet Arnautović
Pomoćnik direktora za pravne poslove

DIREKTOR ZZOKS
Mr.sci.oec.prim.spec.dr. Samir Turković

Dostaviti:
1. Naslovu;
2. Evidenciji;
3. a/a.

ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
KANTONA SARAJEVO
UPRAVNI ODBOR

Na osnovu člana 103. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH („Službene novine FBiH" br. 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11) i člana 17. Statuta Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo" br. 4/00, 18/02, 30/08, 1/12 i 15/13), Upravni odbor Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo na 2. sjednici održanoj 26.09.2016. godine, donosi

O D L U K U
o usvajanju Plana aktivnosti na realizaciji
datih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBIH

Član 1.

Usvaja se Plan aktivnosti na realizaciji datih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBIH po izvještaju o izvršenoj finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu.

Član 2.

Svaka organizaciona jedinica i radnici Zavoda dužni su se pridržavati datih preporuka, aktivnosti i rokova iz Plana aktivnosti.

Član 3.

Direktor Zavoda ili lice na koje je preneseno ovlaštenje redovno će pratiti realizaciju aktivnosti kako bi se ispoštovali definisani rokovi izvršenja i u narednom periodu osiguralo postupanje po preporukama Ureda za reviziju institucija FBiH.

Član 4.

Zadužuje se Direktor ili lice koje on ovlasti da redovno izvještava Upravni odbor o realizaciji Plana aktivnosti.

Član 5.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: UO/06 – 3 – E.LJ. – 26295/16
Sarajevo, 26.09.2016. godine.

ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA SARAJEVO
UPRAVNI ODBOR
SARAJEVO
5

Predsjednik Upravnog odbora
Hamid Milak, dipl.oec.

Dostaviti:
- *Direktor*
- *Interna revizija*
- *Sektor za pravne poslove*
- *Sektor za ekonomiku i finansiranje*
- *Sektor za medicinske i farmaceutske poslove*
- *a/a UO*

2016

Zavod zdravstvenog osiguranja
Kantona Sarajevo

Plan aktivnosti za realizaciju datih preporuka Ureda za reviziju institucija u FBIH u Izvještaju o finansijskoj reviziji na dan 31.12.2015

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
1	Potrebno je da Upravni odbor i direktor Zavoda poduzmu sve mjere u cilju transparentnog popunjavanja adekvatnim stručnim kadrom radnih mjesta „stručnih saradnika za kontrolu", odnosno obavljanja poslova koji su istima dati u nadležnosti.	Na osnovu Zaključka Vlade Kantona Sarajevo broj 02-05-18901-47/16 od 19.05.2016. godine Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo je na svojoj zvaničnoj web stranici raspisao Oglas za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme na mjesto Stručni saradnik za kontrolu– 3 izvršioca. Na osnovu navedenog Odlukom broj 01-01-I-16332/16 od 23.05.2016. godine formirana je i Komisija za izbor kandidata na navedenu poziciju. Konkursna procedura je završena, 11.07.2016. godine obavljeni razgovori i sačinjen Zapisnik prijedlogom rang liste. Stručni saradnici za kontrolu– 3 izvršioca primljeni u radni odnos sa danom 01.09.2016.g.	Realizovano 01.09.2016.	
2	Potrebno je da Upravni odbor poduzme sve zakonske mjere, u saradnji sa resornim ministarstvom, kako bi se Statutom definisalo davanje saglasnosti Upravnog odbora na interni akt kojim se uređuju plate i naknade zaposlenih.	Na 5. sjednici održanoj 28.06.2016. godine Upravni odbor je donio Odluku o utvrđivanju prijedloga Statuta Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo i isti uputio Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo na davanje mišljenja, nakon čega će se prijedlog Statuta uputiti Skupštini Kantona na saglasnosti. Navedenim prijedlogom Upravni odbor je u članu 28. potvrdio nadležnosti Direktora Zavoda i u dijelu donošenja internih akata.	Realizovano u domeni nadležnosti Zavoda 28.06.2016.	
3	Prijem zaposlenika u Zavodu vršiti na osnovu javnog konkursa. Prethodno je potrebno izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o radu i definisati da se prijem uposlenika vrši samo uz raspisivanje javnog konkursa u cilju povećanja transparentnosti u radu i poslovanju Zavoda.	Pravilnik o radu uskladit će se sa zakonskim propisima koji se odnose na ovu oblast. ZZO KS poštuje preporuku Ureda kao i Odluku Vlade KS u pogledu prijema uposlenika.	30 dana po usvajanju Statuta	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za pravne poslove.
4	Poboljšati funkcionisanje sistema internih kontrola u dijelu realnog planiranje, realizacije putnih troškova, troškova mobitela, izdataka za usluge javnog informisanja i odnosa sa javnošću, izdataka za usluge stručnog obrazovanja, specijalizacije i školovanja, troškova za deficitarne specijalizacije, troškova lijekova na recept, izdataka za ortopedske sprave i pomagala, izdataka za refundacije bolovanja preko 42 dana, kapitalnih transfera u zdravstvo, izdataka za troškove liječenja u inostranstvo, obračuna i isplate naknada i iskazivanje kapitalnih primitaka po osnovu	Izmjene i dopune Pravilnika o internim kontrolama - definisanje prethodnih kontrolnih postupaka kod svih poslovnih procesa kroz izmjene i dopune postojećih internih akata Zavoda (Pravilnika) kod kojih je to neophodno, uz izradu dodatnih Procedura za poslovne procese kod kojih je utvrđen visoki stepen izloženosti potencijalnim rizicima.	Do 31.12.2016.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za pravne poslove, Sektorom za ekonomiku i finansiranje, Sektorom za medicinske i farmaceutske poslove

R.b.	Preporuka	Aktivnosti koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	datih pozajmica.			
5	Izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o računovodstvenim politikama Zavoda na način da se istim definiše način knjiženja specifičnih poslovnih događaja koji su za njega karakteristični.	Donošenje novog Pravilnik o računovodstvenim politikama Zavoda.	Do 30.11.2016.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
6	Internu reviziju organizovati na način da se ispune ciljevi i zadaci njenog uspostavljanja u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, a naročito u dijelu povećanja djelokruga rada, davanja jasnih i preciznih preporuka kao i postupanje po preporukama od strane nadležnih službi.	Sačiniti procjenu rizika poslovnih procesa, po osnovu iste Strateški plan i Godišnji plan rada za 2017.godinu. Kvartalno praćenje realizacija preporuka interne revizije.	Oktobar 2016. godine	Rukovodilac interne revizije po nalogu Direktora
7	Potrebno je da Upravni odbor donese interni akt kojim će se precizno utvrditi planiranje, kriterije i način korištenja sredstava zakonskih rezervi Zavoda kao i da direktor Zavoda računovodstvenim politikama propiše način evidentiranja, korištenja istih u knjigovodstvenim evidencijama Zavoda u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranje i Zakonom o budžetima FBiH.	Donošenje Pravilnika o planiranju, kriterijima i načinu korištenja sredstava zakonskih rezervi Zavoda i Pravilnika o računovodstvenim politikama Zavoda.	Do 30.11.2016.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
8	Date pozajmice zdravstvenim ustanovama iz sredstava zakonskih rezervi Zavoda i njihovo vraćanje planirati na adekvantim pozicijama kapitalnih izdataka i primitaka Finansijskog plana Zavoda, u skladu sa propisima koji regulišu okvir budžetskog izvještavanja.	Aktivnosti opisane u stavci 5., 7. I 9.	Vidjeti stavku 5., 7. i 9.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
9	Donijeti metodologiju izrade i donošenja Finasijskog plana Zavoda u skladu sa Zakonom o budžetima u cilju planiranja sredstava	Izrada Metodologije izrade i donošenja Finansijskog plana kojom će se precizno utvrditi rokovi izrade finansijskog plana kao i dokumentacioni osnov za njegovu izradu iskazan kroz mjerljive, realne i dokazive parametre odnosno ulazne podatke.	Do 15.10.2016.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	neophodnih za realizaciju istog na bazi mjerljivih, realnih i dokazivih ulaznih podataka.			Sektorom za ekonomiku i finansiranje
10	U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom kantona, poduzeti aktivnosti u cilju rješavanja problema dostavljanja potpunih podataka o uplati doprinosa, kako je to predviđeno Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, odnosno u cilju postupanja Zavoda u skladu sa odredbama članova 18. i 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju u dijelu praćenja uplate i potrošnje po obveznicima doprinosa i u dijelu obustavljanja daljeg korištenja zdravstvene zaštite obveznicima koji ne uplate doprinose.	Zavod je dopisom broj 01-01-H.A.-15066/16 od 16.06.2016. godine, a u cilju osiguravanja višeg stepena naplate od obveznika uplate doprinosa inicirao održavanje sastanka između predstavnika Porezne uprave i Zavoda. Uspostavljen kontakt i dalje aktivnosti su u toku. U kontinuitetu, na mjesečnoj osnovi slati Poreznoj upravi pregled dužnika sa zahtjevom za vršenje kontrola iz nadležnosti predmetne institucije – zahtjevi za inspekcijski nadzor.	Odmah i kontinuirano	Sektor za pravne poslove po nalogu Direktora
11	U saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona poduzeti aktivnosti u cilju donošenja propisa o saradnji institucija zdravstvenog osiguranja i porezne uprave FBiH od strane Vlade FBiH u skladu sa članom 87. Zakona o zdravstvenom osiguranju.	Važećim propisima utvrđeno da će porezna uprava i nadležni zavodi donositi plan kontrole. Na osnovu navedenog , te u skladu sa Programom rada Zavoda za 2016. godinu, ispred Zavoda inicijativa (u mjesecu junu 2016.god.) na kreiranju zajedničkog plana kontrole i jačanje saradnje sa ciljem povećanja stepena naplate. I u narednom periodu će se nastaviti sa predmetnim aktivnostima.	Kao u stavci 10.	Sektor za pravne poslove po nalogu Direktora
12	U saradnji sa nadležnim organima i institucijama, poduzeti sve zakonom propisane mjere i aktivnosti radi naplate potraživanja po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje, u skladu sa zakonskim propisima.	Pored inicijative prema Poreznoj upravi, kao zakonski nadležnom organu za kontrolu i naplatu, Zavod mjesečno šalje opomene / pozive na plaćanje dužnicima.	Kao u stavci 10.	Sektor za pravne poslove po nalogu Direktora u domenu nadležnosti Zavoda
13	Preispitati opravdanost planiranja i iskazivanja kapitalnog primitka od 4.380.956 KM, po osnovu vraćanja pozajmica datih iz sredstava rezervi Zavoda u ranijem periodu, a naročito imajući u vidu da je isti uticao na iskazani finansijski rezultat Zavoda u 2015. godini, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere.	Proslijeđeno nadležnim organima radi daljeg postupanja. Zavod je dana 16.09.2016. godine uputio dopis Uredu za reviziju institucija u FBiH u svrhu davanja mišljenja za realizaciju preporuka datih u Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2015. godinu. Po dobijanju traženog mišljenja, uslijediće donošenje akta od strane Upravnog odbora Zavoda o načinu realizacije preporuke.	August 2016. Po dobijanju akta, najkasnije 31.12.2016.	Direktor Upravni odbor uz prezentaciju Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje

R.b.	Preporuka	Aktivnosti koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
14	Uskladiti opće akte iz radnog odnosa i ugovore o angažmanu zaključene sa članovima organa upravljanja u rokovima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama članova organa upravljanja i drugih organa institucija Kantona Sarajevo, kantonalnih javnih preduzeća i javnih ustanova čiji je osnivač Kanton Sarajevo.	Predmetnim Zakonom, kao uslov za provedbu, propisano donošenje Uredbe kao provedbenog akta. Zavod će pristupiti donošenju izmjena internih akta, odmah po ispunjenju uslova, odnosno po donošenju navedene uredbe od strane Vlade KS.	30 dana po donošenju Uredbe	Upravni odbor i Direktor u saradnji sa Sektorom za pravne poslove
15	Priznavanje troškova koji nastanu u vezi sa službenim putovanjem vršiti u skladu sa Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja	U narednom periodu ZZO KS će kontinuirano ispoštovati navedenu preporuku.	Kontinuirano	
16	Potrebno je izvršiti izmjene i dopune Pravilnika o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona u dijelu ograničavanja troškova mobilnog telefona direktora, u cilju kontrole i namjenskog trošenja javnih sredstava.	Prijedlog novog Pravilnika o načinu korištenja i upotrebi mobilnih telefona je pripremljen i isti će biti dostavljen Upravnom odboru na usvajanje na narednoj sjednici.	Odmah	Upravni odbor i Direktor u saradnji sa Sektorom za pravne poslove
17	Potrebno je preispitati izvršena plaćanja po osnovu potpisanog ugovora sa preduzećem Repubblica Media d.o.o. Sarajevo, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere u skladu sa zakonskim propisima.	Dati saglasnost i obavezati nadležne službe da preispitaju činjenice i dokaze, sačine presjek saznanja te iste dostave Upravnom odboru, direktoru i po potrebi drugim nadležnim organima. Navedeni Ugovor je istekao, isti je dat u toku revizije.	31.10.2016.	Sektor za pravne poslove-Služba za javne nabavke po nalogu direktora
18	Iskazivanje izdataka po osnovu zaključenih ugovora vršiti na osnovu prethodno dostavljene validne dokumentacije od strane izvršioca, koja će služiti kao dokaz da je usluga izvršena i da su se stekli uslovi za plaćanje.	Poštivanje odredbi iz Uputstva o kolanju računovodstvene dokumentacije.	kontinuirano	Sektor pravnih poslova, Sektor za medicinske i farmaceutske poslove Sektor za ekonomiku i finansiranje
19	Potrebno je preispitati odredbe postojećeg Pravilnika o stručnom usavršavanju u dijelu definisanih prava zaposlenika na finansiranje troškova sticanja visoke stručne spreme i postdiplomskog studija, kao i odobravanje sredstava direktoru od strane predsjednika	Predmetni Pravilnik urediti. Po pitanju odobravanja sredstava (bivšem) direktoru, predmet je predat nadležnim organima na dalje postupanje.	31.12.2016.	Direktor Sektor za pravne poslove po nalogu direktora

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	Upravnog odbora u iznosu od 8.312 KM, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti, u skladu sa zakonskim propisima.			
20	Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavoda, putem resornog ministarstva, poduzmu sve adekvatne mjere i aktivnosti kako bi se stvorili svi neophodni preduslovi, za primjenu važećih propisa prilikom utvrđivanja pripadajućeg iznosa sredstava zdravstvenim ustanovama na području KS, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.	Dokumentacija vezana za predmetnu tematiku-Dopisi broj: 01/2-3-6928/13; 01-1188/15; 10-37-1246/15; 01-5424/15; 10-14-4205/15; 01-6933/15; 01-6933-1/15; 01-7752/15; 01-1341/16; dopis od 22.01.2016. godine; 01-4477/16; Dopis od 31.05.2016; Rješenje o imenovanju radne grupe za izradu plana reorganizacije zdravstvenih ustanova u Kantonu Sarajevo broj: 10-34-20933-1/16 od 10.06.2016. godine. Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo formiralo je radnu grupu za izradu Plana reorganizacije zdravstvenih ustanova u Kantonu Sarajevo(Rješenje br. 10-34-20933-1/16 od 10.06.2016. godine) kako bi se stvorili preduslovi za primjenu Jedinstvene metodologije kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove. Izrada plana u toku.	Po sticanju preduslova neophodnih za provođenje preporuke	Upravni odbor na prijedlog Direktor u saradnji sa Sektorima
21	Doznačavanje sredstava javnim zdravstvenim ustanovama vršiti na osnovu pravovremeno potpisanih ugovora kojima će se definisati međusobna prava i obaveze u vezi pružanja zdravstvene zaštite osiguranim licima na području Kantona Sarajevo, finansiranje pruženih usluga, kao i druga prava i obaveze ugovarača, u skladu sa članovima 37 – 40. I članom 99. Zakona o zdravstvenom osiguranju.	Ispoštovano u 2016.	Realizovano	
22	Potrebno je da Zavod preispita dosadašnju praksu odobravanja finansiranja „deficitarnih" specijalizacija, te u skladu sa konstatovanim poduzme određene mjere i aktivnosti u smislu dosljedne primjene zakonskih propisa, utvrđivanja kriterija i povećanja procesa transparentnosti prilikom odobravanja istih.	U Finansijskom planu za 2016. godinu predviđeno je finansiranje samo specijalizacija koje se odnose na nastavak ranije odobrenih u okviru raspoloživih finansijskih sredstava. Zavod ne finansira nove specijalizacije.		Upravni odbor i Direktor u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
23	Osigurati da unos faktura u računovodstveni sistem na plaćanje bude na osnovu vjerodostojnih i ispravnih knjigovodstvenih isprava, prethodno prekontrolisanih sa	Donesena interna akta kojima su regulisane kontrole knjigovodstvene dokumentacije.	Realizovano	Sektor za ekonomiku i finansiranje Sektor za pravne

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	stanovišta formalne, suštinske i računske ispravnosti, a naročito ovjerenih od strane lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica ili lica na koje je preneseno ovlaštenje.			poslove Sektor za medicinske i farmaceutske posl.
24	Potrebno je osigurati obavljanje poslova kontrole propisivanja i izdavanja lijekova na recept putem kontrolora i drugih ovlaštenih osoba zaduženih za zakonito poslovanje Zavoda, te saradnjom sa Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove u cilju smanjenja finansijskih izdvajanja po osnovu lijekova.	Veza tačka 1.	Kontinuirano	Sektor za medicinske i farmaceutske poslove
25	Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom preispitaju odredbe federalnog Pravilnika o lijekovima i listi lijekova, te u saradnji sa resornim ministarstvom i Vladom Kantona, poduzmu aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu zdravstva u smislu Izmjena i dopuna istog u cilju povećanja transparentnosti u procesu sačinjavanja federalne liste lijekova, sužavanja federalne A liste (učešće Zavoda u troškovima 100%) i proširenja federalne B liste (učešće Zavoda 25 – 100 %).	Upravni odbor je na sjednici od 02.06.2016. godine donio Zaključak broj UO/06-4-E.LJ-12875/16 kojim je usvojio sve predložene mjere racionalizacije u oblasti lijekova i ortopedskih pomagala. Između ostalog, donesen je zaključak da se uputi inicijativa Komisiji za lijekove Kantona Sarajevo i Vladi Kantona Sarajevo da se pojedini lijekovi sa federalne liste A uvrste na kantonalnu listu B sa učešćem Zavoda do 50%, te da se uputi inicijativa Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo, kao predlagaču kantonalne liste lijekova da uputi zahtjev Federalnom ministarstvu zdravstva za izmjenu Esencijalne liste lijekova za Federaciju BiH u smislu da važeća objavljena cijena lijekova na federalnoj listi ne bude više fiksna već maksimalna cijena jer bi tako cijene na kantonalnoj listi mogle biti i manje u odnosu na cijene definisane federalnom esencijalnom listom.	U realizaciji	Kantonalno i federalno ministarstvo zdravstva
26	Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju mogućnost daljnjeg finansiranja postojeće Pozitivne liste lijekova kantona i utvrđenu visinu naknada za obradu recepata od 1,90 KM/receptu, te u skladu sa konstatovanim i u saradnji sa resornim ministarstvom, poduzmu adekvatne mjere i aktivnosti u cilju smanjenja troškova lijekova na recept i naknade apotekama za obradu recepata.	Upravni odbor Zavoda na sjednici od 02.06.2016. godine je tačkom 4. Zaključka broj UO/06-4-E.LJ-12875/16 prihvatio prijedlog direktora da se donese odluka o smanjenju naknade za izdavanje lijekova. Na 1. Hitnoj sjednici održanoj 28.06.2016. godine Upravni odbor je donio Odluku o visini naknade za izdavanje lijekova na recept broj UO/06-2-E.LJ.-16447/16 kojom je utvrđena nova visina naknade u iznosu od 1,65 KM sa PDV-om po receptu, a ista je već u primjeni od 01.07.2016. godine. Za 2017. godinu naknada za obradu recepta odredit će se kroz javni poziv za apotekarsku djelatnost.	Realizovano	Upravni odbora u saradnji sa Direktorom i Sektorom za pravne

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
				poslove i Sektorom za medicinske i farmaceutske poslove
27	Pozitivnom listom lijekova Kantona Sarajevo precizno odrediti indikaciono područje i stručno doktrinarne smjernice za propisivanje lijekova na recept u cilju smanjenja troškova.	Upravni odbor Zavoda na sjednici od 02.06.2016. godine je tačkom 2. Zaključka broj UO/06-4-E.LJ-12875/16 prihvatio prijedlog direktora da se uputi inicijativa prema Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo i Komisiji za lijekove za precizno definisanje indikacionog područja i smjernica za propisivanje lijekova sa pozitivne liste lijekova za Kanton Sarajevo. Novom Odlukom o pozitivnoj, bolničkoj i magistralnoj listi lijekova je utvrđena 41 smjernica za korištenja lijekova sa Liste A i 15 smjernica za korištenje lijekova sa Liste B. Ovakav broj smjernica i njihova preciznost (pogotovo sa aspekta lijekova za koje je bilo moguće definisati dužinu finansiranja na teret Zavoda), neminovno će dovesti do značajne uštede na stavci lijekova (višemilionske na godišnjem nivou) pogotovo u komparaciji sa periodom potrošnje istih lijekova u kojima nije bilo utvrđene jasne i primjenjive smjernice.	Realizovano	
28	Preispitati postojeći način nabavke i distribucije ortopedskih i drugih medicinskih sredstava putem ugovornih apoteka i specijaliziranih trgovina u kontekstu povećanja troškova, te u skladu sa konstatovanim poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti u cilju racionalnije potrošnje finansijskih sredstava Zavoda.	Prijedlog nove Uredbe upućen resornom ministarstvu na dalju proceduru i postupanje (Odluka UO broj: UO/06-7-E.LJ-11531/16 i dopis Ministarstvu zdravstva broj: 01-01-E.LJ.-12770/16 od 25.05.2016. godine)	Realizovano	
29	Preispitati odredbe Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad, u dijelu visine naknade koja se refundira pravnim i fizičkim licima, te u skladu sa konstatovanim poduzeti aktivnosti u saradnji sa ostalim nadležnim institucijama.	Potrebno je izvršiti analizu efekata promjene navedene Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad.	31.12.2016.	Sektor za ekonomiku i finansiranje
30	Osigurati nadzor nad radom izabranog doktora, odnosno Ljekarske komisije u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, povrede ili drugih okolnosti.	Odlukom Upravnog odbora, a na prijedlog direktora, formirana Drugostepena ljekarska komisija u skladu sa citiranim Pravilnikom, 28.04.2016. godine, koja je počela sa radom.	Realizovano	
31	U saradnji sa resornim ministarstvom, inicirati	Pokretanje inicijative za usklađivanje zakonskih propisa kojim će se omogućiti povrat	31.12.2016.	Upravni odbor na

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	usklađivanje važećih zakonskih propisa kojim bi se omogućio povrat refundiranih naknada plaća za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 14 mjeseci.	refundiranih naknada plaća za vrijeme privremene spriječenosti za rad preko 14 mjeseci.		prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za pravne poslove
32	Potrebno je izvršiti evidentiranje kupljenih 2000 korisničkih licenci proizvođača T – system i 12 licenci proizvođača Agfa Healthcare na stalnim sredstvima Zavoda, u skladu sa ugovorima ukupne vrijednosti 4.172.220 KM	Data saglasnost direktoru za odobrenje pripremljenog naloga za knjiženje	U realizaciji	
33	Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Zavodom, u saradnji sa Ministarstvom zdravstva Kantona, osiguravaju da se kapitalna ulaganja u zdravstvo koja obuhvataju investicijska ulaganja i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova–prostora, medicinske i nemedicinske opreme i prijevoznih sredstava, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti finansiraju iz kantonalnog budžeta, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje.	U Finansijskom planu za 2016. godinu planirana su sredstva za finansiranje nastavka izgradnje i opremanja Doma zdravlja –objekat Kumrovac II faza. Nova kapitalna ulaganja nisu predviđena.	Realizovano	
34	Poduzeti aktivnosti kako bi se realizovale odluke Upravnog odbora od 27.02.2015. godine, u cilju uknjižavanja u poslovne knjige JU KCU Sarajevo i JU Dom zdravlja nabavljene medicinske i informatičke opreme, u periodu 2011. – 2014. godina, u vrijednosti od 66.157.745 KM. Prethodno je potrebno utvrditi da li se ustupanjem kupljene opreme prenosi pravo korištenja ili pravo vlasništva nad istom.	Upravni odbor je dao saglasnost Direktoru Zavoda da formira komisiju za popis opreme u KCUS-u i JU Domu zdravlja KS i da ista podnese izvještaj do kraja godine. Na osnovu gore poduzetih aktivnosti Upravni odbor treba već donesenu Odluku od 27.02.2015. precizirati u članu 3. u smislu utvrđivanja da li se ustupanjem kupljene opreme prenosi pravo korištenja ili pravo vlasništva nad datom medicinskom i informatičkom opremom.	31.12.2016. godine	Direktor Upravni odbor na prijedlog Direktora
35	Potrebno je preispitati odredbe postojeće Odluke Upravnog odbora o kriterijima za davanje pomoći za liječenje u inostranstvu u kontekstu primjenjivane prakse, te u skladu sa	Donesen Pravilnik o odobravanju novčanih pomoći osiguranim licima Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo broj UO/06-4-E.LJ.-11531/16 od 20.05.2016.	Realizovano	

R.b.	Preporuka	Aktivnosti koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	konstatovanim izvršiti Izmjenu i dopunu iste.			
36	Potrebno je da Komisija za pomoć u liječenju u inostranstvu donese Poslovnik o radu kojim će se, između ostaloga, propisati rok do kojeg se moraju riješiti pristigli zahtjevi, isplata naknade usloviti održavanjem i prisustvom sjednicama iste, te propisati poseban obrazac u koji će se unositi i od strane komisije ovjeravati svi priznati računi u ino valuti i obračunom kursnih razlika. Sve pristigle zahtjeve osiguranika za odobrenje troškova liječenja u inostranstvu riješiti u utvrđenom roku, a obavezno prije kraja obračunskog perioda.	Poslovnik o radu sačinjen i dostavljen Komisiji na davanje eventualnih primjedbi Usvajanje Poslovnika o radu na narednoj sjednici Komisije	Odmah	Koordinatori komisije
37	Osigurati pružanje usluga medicinske rehabilitacije u skladu sa članom 12. Odluke o utvrđivanju većeg obima zdravstvenih prava, na osnovu zaključenih ugovora po okončanju javnog poziva.	Proveden postupak po javnom pozivu. Na sjednici UO 16.09.2016.godine donijeta odluka o izboru po provedenom pozivu i davanje saglasnosti na zaključenje ugovora broj UO/06-3-E.LJ.-25382/16.	Realizovano 16.09.2016. godine	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za pravne poslove
38	Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Upravnog odbora, a Poslovnikom o radu Upravnog odbora definisati isplatu naknada članovima Upravnog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.	Upravni odbor Zavoda je dana 02.06.2016. godine na 4. Sjednici donio Poslovnik o radu Upravnog odbora ZZOKS broj UO/06-3-E.LJ.-12875/16 od 02.06.2016. kojim je u članu 17. Propisano da članovi UO Zavoda za obavljanje svoje funkcije imaju pravo na naknadu za rad u UO Zavoda u skladu sa Odlukom Vlade Kantona Sarajevo. Zavod je dana 18.07.2016. godine zaprimio Odluku Vlade Kantona Sarajevo o dopuni odluke o visini mjesečne naknade za rad predsjednika i članova upravnih odbora javnih zdravstvenih ustanova i javne ustanove čiji je osnivač Kanton Sarajevo broj 02-05-23316-18/16 od 14.07.2016. godine, kojom je utvrđena naknada za rad u UO Zavoda i to predsjedniku u iznosu od 720,00 KM i članovima UO u iznosu od 600,00 KM.	Realizovano	
39	Postupati u skladu sa važećim propisima kod obračuna i isplate naknade članovima Nadzornog odbora, a Poslovnikom o radu Nadzornog odbora definisati isplatu naknada članovima Nadzornog odbora, u smislu da se isplata naknada uvjetuje održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.	Prijedlogom novog Statuta čiji tekst je usvojen od strane Upravnog odbora 28.06.2016. nije predviđen Nadzorni odbor kao organ kontrole.	Realizovano	

R.b.	Preporuka	Aktivnosti koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
40	Poslovnikom o radu Komisije za rješavanje o pravima iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u drugom stepenu isplatu naknade članovima komisije usloviti prethodnim prisustvom sjednici.	Poslovnikom o radu Komisije se regulišu proceduralna pitanja koja se tiču vođenja i toka sjednice. Poslovnik donesen na sjednici komisije u junu.2016.g. Pravilnikom o imenovanju članova komisija definisana je naknada.	Realizovano	
41	Preispitati opravdanost formiranja velikog broja komisija koje se isplaćuju na teret Zavoda u značajnom iznosu, a isplatu naknade članovima komisija vršiti kada se steknu uslovi za isplatu, nakon podnošenja mjesečnih izvještaja o radu, odnosno dokaza da su iste radile posao za koji su i imenovane.	Trenutno funkcionišu samo tri komisije čije je postupanje obavezno u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima. Odlukama o imenovanju Komisija utvrđena je obaveza dostavljanja izvještaja o radu i prisustva na sjednicama na osnovu čega će se vršiti isplata naknade za rad.	Realizovano	
42	Preispitati osnovanost i opravdanost obračuna i isplate naknade po osnovu ugovora o djelu u vezi izvršavanja međusobnih ugovornih obaveza Zavoda i zdravstvenih ustanova koje se finansiraju iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, obzirom da nema dokaza obavljanja istog.	Istekao raniji Ugovor, novi nije zaključen.	Realizovano	
43	Planiranje sredstava neophodnih za realizaciju Finansijskog plana Zavoda vršiti na bazi realnih i dokazivih ulaznih podataka, a u slučaju povećanja rashoda u odnosu na planske pozicije postupiti u skladu sa članovima 6. I 59. Zakona o budžetima u FBiH u dijelu koji se odnosi na mjere za uravnoteženje i preraspodjele sredstava uz odobrenje organa upravljanja, uz saglasnost resornog ministarstva.	Donošenje Rebalansa finansijskog plana za 2016. godinu	Oktobar 2016.	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
44	Investiranje javnih sredstava vršiti uz dosljedno poštivanje člana 11. Statuta i odredbi Zakona o investiranju javnih sredstava, a naročito u dijelu koji se odnosi na imenovanje investicijskog menadžera, donošenje godišnje	Prihvaćena preporuka za provođenje eventualnih novih investiranja slobodnih novčanih sredstava po dobijanju Odluka Upravnog odbora.	Kontinuirano	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	politike investiranja i pravilnika kojim se definira postupak, sadržaj i rokovi izvještavanja o izvršenim investicijama.			finansiranje
45	Potrebno je da odgovorne osobe Zavoda poduzmu sve zakonske mjere i aktivnosti u cilju naplate potraživanja u ukupnom iznosu od 49.342 KM, evidentiranih po usvajanju Elaborata o popisu centralne pospisne komisije za 2015. g.	U dijelu u kojem su se neosporno mogla utvrditi odgovorna lica podnesena tužba za naknadu štete u iznosu od 39.859,25 KM, 09.09.2016. godine U preostalom dijelu utvrditi odgovornost kako bi se pokrenuo sudski postupak za naknadu štete.	30.11.2016. godine	Direktor Sektor pravnih poslova po nalogu Direktora
46	Poduzeti sve zakonske mjere u cilju povrata neizmirenog duga u iznosu od 8.500 KM po osnovu dugoročnih zajmova odobrenih uposlenicima.	Tužba podnesena 01.02.2016. godine, data u toku revizije.	Realizovano	
47	Potrebno je u zavisnosti od priliva novčanih sredstava, sačinjavati planove novčanih tokova i utvrđivati mjesečno i tromjesečno izmirenje obaveza, u skladu sa odredbama Zakona o trezoru i Zakona o budžetima u FBiH.	Donošenje Procedure za stvaranje i izmirenje obaveza, U skladu sa odredbama Zakona o trezoru u FBiH donošenje odluke Upravnog odbora o formiranju Odbora za likvidnost.	U realizaciji	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
48	Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja preispitaju do sada preuzete kreditne obaveze Zavoda po osnovu domaćeg zaduživanja i po osnovu prihvatanja kredita Saudijskog razvojnog fonda, te u skladu sa konstatovanim odrede budući pravac i politiku djelovanja Zavoda u smislu postizanja dugoročne finansijske stabilnosti.	Po prezentiranju stanja dugoročne zaduženosti Zavoda Upravnom odboru, utvrdiće se budući pravac i politika djelovanja Zavoda u smislu obezbjeđenja dugoročne finansijske stabilnosti izradom odgovarajućeg akta od strane Upravnog odbora.	Do 31.12.2016	Upravni odbor na prijedlog Direktora u saradnji sa Sektorom za ekonomiku i finansiranje
49	Plan nabavki stalnih sredstava i plan izdataka za kapitalne investicije po godinama i izvorima finansiranja pravovremeno donositi, u skladu sa članom 20. Zakona o budžetima u FBiH.	Plan nabavke stalnih sredstava čini sastavni dio Finansijskog plana za 2016. godinu što je u skladu sa članom 20. Zakona o budžetu.	Realizovano	
50	Prilikom provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja osigurati dosljednu	Postupljeno po preporuci	Kontinuirano	Sektor za pravne poslove – Služba za

R.b.	Preporuka	Aktivnostl koje treba poduzeti ili su već poduzete	Rok	Nosilac aktivnosti
	primjenu člana 28. stava 5.) Zakona o javnim nabavkama, da zapisnike o postupku pregovora potpisuju obje strane nakon okončanih pregovora.			javne nabavke po nalogu Direktora